

Genesis

¹ Idi punganay, pinarsua ti Dios dagiti langit ken ti daga. ² Awan langlanganga ti daga ken awan naggianna. Sipnget ti adda iti rabaw ti kaadalman. Ket ti Espiritu ti Dios, aggargaraw iti ngatoen ti rabaw dagiti danum. ³ Kinuna ti Dios, “Mapaadda ti lawag” ket immadda ti lawag. ⁴ Nakita ti Dios ti lawag, a daytoy ket nasayaat. Pinagsinana ti lawag ken ti sipnget. ⁵ Inawagan ti Dios ti lawag nga “aldaw,” ken inawaganna ti sipnget a “rabii.” Daytoy ket rabii ken bigat, ti umuna nga aldaw. ⁶ Kinuna ti Dios, “Mapaadda ti nalawa a lawang iti nagbaetan dagiti danum, ket daytoy ti mangbingay kadagiti danum manipud kadagiti danum.” ⁷ Inaramid ti Dios ti nalawa a lawang ket pinagsinana dagiti danum nga adda iti babaen ti nalawa a lawang ken ti danum nga adda iti ngatoen ti nalawa a lawang. Ket kasta ngarud ti napasamak. ⁸ Inawagan ti Dios ti nalawa a lawang a “tangatang.” Daytoy ket rabii ken bigat, ti maikadua nga aldaw. ⁹ Kinuna ti Dios, “Maurong iti maysa a disso dagiti danum nga adda iti babaen ti tangatang, ket agparang met ti disso nga awan danumna.” Ket kasta ngarud ti napasamak. ¹⁰ Inawagan ti Dios ti disso nga awan danumna iti “daga,” ken inawaganna dagiti nagmaymaysa a danum iti “baybay.” Nakitana a daytoy ket nasayaat. ¹¹ Kinuna ti Dios, “Agrusing dagiti mulmula iti daga: mulmula a mangpatpataud iti

bukel ken kaykayo nga agbunga iti adda bukeln, tunggal mula segun iti nagtaudanna.” Ket kasta ngarud ti napasamak. ¹² Nangpataud ti daga kadagiti mulmula, mulmula a mangpatpataud iti bukel segun iti ngataudanda. Nakita ti Dios a daytoy ket nasayaat. ¹³ Daytoy ket rabii ken bigat, ti maika-tallo nga aldaw. ¹⁴ Kinuna ti Dios, “Mapaadda dagiti silaw iti tangatang a mangbingay iti aldaw ken iti rabii. Ket agbalinda a kas pagilasinan, kadagiti panawen, kadagiti aldaw ken kadagiti tawen. ¹⁵ Agbalinda a silaw iti tangatang a mangted iti lawag iti daga.” Ket kasta ngarud ti napasamak. ¹⁶ Inaramid ti Dios iti dua a dakkal a silaw, ti dakkal a silaw nga agturay iti aldaw, ken ti basbassit a silaw nga agturay iti rabii. Inaramidna met dagiti bituen. ¹⁷ Inkabil ida ti Dios iti tangatang a manglawag iti daga, ¹⁸ a mangituray iti aldaw ken iti rabii, ken mangbingay iti lawag ken iti sipnget. Nakita ti Dios a daytoy ket nasayaat. ¹⁹ Daytoy ket rabii ken bigat, ti maika-uppat nga aldaw. ²⁰ Kinuna ti Dios, “Mapunno dagiti danum kadagiti pangen dagiti sibibiag a parsua, ken agtayab dagiti tumatayab iti ngatoen ti daga iti nalawa a lawang ti tangatang.” ²¹ Pinarsua ti Dios dagiti dadakkal a parsua iti baybay, kasta met ti tunggal kita iti agbibibiag a parsua, parsua nga aggargaraw ken aguummong iti danum, ken iti tunggal kita iti billit nga adda payyakna. Nakita ti Dios a daytoy ket nasayaat. ²² Binendisionan ida ti Dios, a kunana, “Agbalinkayo a nabunga ken agpaadukayo, punuenyo dagiti danum nga adda

kadagiti baybay. Agpaadu dagiti tumatayab iti daga.”²³ Daytoy ket rabii ken bigat, ti maikalima nga aldaw. ²⁴ Kinuna ti Dios, “Mapataud iti daga dagiti sibibiag a parsua, tunggal maysa segun iti bukodda a kita, dagiti dingwen, dagiti agkarkarayam a banbanag, ken dagiti narurungsot iti daga, tunggal maysa segun iti bukodda a kita.” Ket kasta ngarud ti napasamak. ²⁵ Pinarsua ti Dios dagiti narurungsot nga ayup iti daga iti bukodda a kita, dagiti dingwen iti bukodda a kita, ken amin nga agkarkarayam iti daga iti bukodda a kita. Nakitana a daytoy ket nasayaat. ²⁶ Kinuna ti Dios, “Mangaramidtayo iti tao a kalanglangatayo, kas kadatayo. Iturayanda dagiti lames iti baybay, dagiti dingwen, ti entero a daga, ken ti tunggal agkarkarayam a banag iti rabaw ti daga.” ²⁷ Pinarsua ti Dios ti tao a kalanglangana. Iti bukodna a langa, pinarsuana isuna. Pinarsuana ida a lalaki ken babai. ²⁸ Binendisionan ida ti Dios a kinunana kadakuada, “Agbalinkayo a nabunga ken agpaadukayo. Punwenyo ti daga ket iturayanyo daytoy. Iturayanyo dagiti lames iti baybay, dagiti tumatayab iti tangatang ken tunggal sibibiag a banag nga aggargaraw iti daga.” ²⁹ Kinuna ti Dios, “Kitaenyo, intedko kadakayo ti tunggal mula a mangpatpataud iti bukel iti rabaw ti daga, ken tunggal kayo nga agbungbunga nga addaan iti bukel. Taraonto dagitoy kadakayo. ³⁰ Iti tunggal narurungsot nga ayup iti daga, iti tunggal tumatayab iti langit, ken kadagiti amin nga agkarkarayam iti rabaw ti daga, ken iti tunggal parsua nga addaan iti anges ti biag,

intedko ti tunggal nalangto a mula nga agserbi a taraonda.” Ket kasta ngarud ti napasamak. ³¹ Nakita ti Dios ti amin nga inaramidna. Pudno a nakasaysayaat daytoy. Daytoy ket rabii ken bigat, ti maika-innem nga aldaw.

2

¹ Ket nalpas dagiti langit ken ti daga, ken dagiti amin nga agbibig a banbanag a nangpunno kadagitoy. ² Iti maika-pito nga aldaw, nalpas ti Dios ti trabahona, isu a naginana isuna iti maika-pito nga aldaw manipud iti amin a trabahona. ³ Binendisionan ti Dios ti maika-pito nga aldaw ken imbilangna daytoy a nasantoan nga aldaw, gapu ta iti daytoy, naginana isuna manipud iti amin a trabahona iti panangparsuana. ⁴ Dagitoy dagiti pasamak maipapan kadagiti langit ken iti daga, idi naparsua dagitoy, iti aldaw nga inaramid ni Yahweh a Dios ti daga ken dagiti langit. ⁵ Awan pay ti babassit a kayo ti tayak iti daga, ken awan pay ti nagrusing a mula iti daga, gapu ta saan pay a pinagtudo ni Yahweh a Dios, ken awan ti tao a mangsukay iti daga. ⁶ Ngem adda angep a nagpangato manipud iti daga ket dinanumanna ti entero a rabaw ti daga. ⁷ Inaramid ni Yahweh a Dios ti tao manipud iti tapuk ti daga, inyangesna iti agongna ti anges ti biag, ket nagbalin a sibibiag a parsua ti tao. ⁸ Nangikabil ni Yahweh a Dios iti minuyongan iti dayaen a paset, iti Eden, ket inkabilna sadiay ti lalaki a sinukogna. ⁹ Manipud iti daga, pinadakkal ni Yahweh a Dios ti tunggal kayo a makaay-ayo iti panagkita

ken nasayaat a kanen. Nairaman ditoy ti kayo ti biag nga adda idiaiy tengnga ti minuyongan, ken ti kayo iti pannakaammo iti nasayaat ken dakes. ¹⁰ Adda karayan a rimmuar manipud iti Eden a mangdanum iti minuyongan. Manipud sadiay, nabingay daytoy ket nagbalin nga uppap a karayan. ¹¹ Ti nagan ti umuna ket Pison. Daytoy ti agay-ayus iti entero a daga ti Havila, a ditoy ket adda ti balitok. ¹² Napintas ti balitok iti daya a daga. Adda met ti bidelio ken ti onix a bato sadiay. ¹³ Ti nagan ti maikadua a karayan ket Gihon. Agay-ayus daytoy iti entero a daga ti Cus. ¹⁴ Ti nagan ti maika-tallo a karayan ket Tigris, nga agay-ayus iti daya ti Assur. Ti maika-uppat a karayan ket ti Eufrates. ¹⁵ Innala ni Yahweh a Dios ti tao ket impanna isuna idiaiy minuyongan ti Eden tapno sukayen ken taripatoenna daytoy. ¹⁶ Binilin ni Yahweh a Dios ti tao a kunana, “Nawayaka a mangan manipud iti tunggal kayo iti minuyongan. ¹⁷ Ngem saanka a mangmangan manipud iti kayo ti pannakaammo iti nasayaat ken dakes, ta iti kanito a manganka manipud iti daytoy, awan duadua a matayka.” ¹⁸ Ket kinuna ni Yahweh a Dios, “Saan a nasayaat nga agmaymaysa ti lalaki. Mangaramidak iti kaduana a maitutop kenkuana.” ¹⁹ Manipud iti daga, inaramid ni Yahweh a Dios ti tunggal ayup iti daga ken tunggal tumatayab iti tangatang. Ket inyegna dagitoy iti ayan ti lalaki tapno kitaenna no ania ti iyawagna kadagitoy. Aniaman nga iyawag ti lalaki iti tunggal parsua, daya ti naganna. ²⁰ Pinanaganan ti lalaki dagiti amin a dingwen, dagiti billit iti tangatang, ken ti tunggal

narungsot nga ayup nga adda iti tay-ak. Ngem iti lalaki, awan ti nasarakan a kaduana a maitutop kenkuana. ²¹ Pinaturog ni Yahweh a Dios iti nasimbeng ti lalaki. Nangala ni Yahweh a Dios iti maysa kadagiti paragpagna ket inserrana ti lasag a nangalaanna iti daytoy. ²² Babaen iti paragpag nga innala ni Yahweh a Dios manipud iti lalaki, inaramidna ti babai ket inyegna daytoy iti lalaki. ²³ Kinuna ti lalaki, "Ita, daytoy ket tulang dagiti tulangko, ken lasag ti lasagko." Maawagan isuna a 'babai,' gapu ta naala isuna manipud iti lalaki. ²⁴ Iti kasta, panawanto iti lalaki ti ama ken inana, makipagmaymaysa isuna iti asawana, ket agbalinda a maymaysa a lasag. ²⁵ Agpada a lamo-lamo ti lalaki ken ti asawana a babai, ngem saanda a mabain.

3

¹ Ita, ti uleg ket nasiksikap ngem kadagiti dadduma a narungsot nga ayup iti tay-ak nga inaramid ni Yahweh a Dios. Kinunana iti babai, "Agpayso kadi a kinuna ti Dios a, 'Saankayo a mangmangan manipud iti aniaman a kayo iti minuyongan?'" ² Kinuna ti babai iti uleg, "Mabalinmi a kanen ti bunga manipud kadagiti kayo iti minuyongan, ³ ngem maipapan iti bunga ti kayo nga adda iti tengnga ti minuyongan, kinuna ti Dios, 'Saanyo a mabalin a kanen daytoy, wenna sagiden man laeng daytoy, ta no aramidenyo dayta, mataykayo.'" ⁴ Kinuna ti uleg iti babai, "Saan, saankayo a matay. ⁵ Ta ammo ti Dios nga iti aldaw a kanenyo daytoy, malukatan dagiti matayo, ket agbalinkayonto

a kas iti Dios, nga ammona ti naimbag ken dakes.” ⁶ Ket idi nakita ti babai a ti kayo ket nasayaat a kanen, ken makaay-ayo daytoy iti mata, ken ti kayo ket makapaawis a mangpasirib iti tao, nangala ti babai kadagiti bungana, ket kinnanna daytoy. Ken inikkanna met ti asawana a kaduana, ket kinnanna daytoy. ⁷ Agpada a nalukatan dagiti matada, ken naamirisda a lamo-lamoda. Nangdaitda kadagiti bulbulong ti igos ket nangaramidda iti pangabbongda kadagiti bagbagida. ⁸ Nanggegda ti arimpadek ni Yahweh a Dios iti minuyongan iti kalalammiisan ti aldaw, isu a naglemmeng ti lalaki ken ti asawana manipud iti presensia ti Dios, kadagiti kakay-kaywan iti minuyongan. ⁹ Immawag ni Yahweh a Dios iti lalaki ket kinunana kenkuana, “Sadino ti ayanmo?” ¹⁰ Kinuna ti lalaki, “Nanggegko nga addaka iti minuyongan, ket nagbutengak, gapu ta lamo-lamoak. Isu't gapuna a naglemmengak.” ¹¹ Kinuna ti Dios, “Siasino ti nangigbaga kenka a lamo-lamoka? Nanganka kadi manipud iti kayo nga imbilinko a saanmo a mabalin a kanen?” ¹² Kinuna ti lalaki, “Ti babai nga intedmo a makaduak, inikkannak iti bunga manipud iti kayo, ket kinnanko.” ¹³ Kinuna ni Yahweh a Dios iti babai, “Ania daytoy nga inaramidmo?” Kinuna ti babai, “Inallilawnak ti uleg, ket nanganak.” ¹⁴ Kinuna ni Yahweh a Dios iti uleg, “Gapu ta inaramidmo daytoy, mailunodka kadagiti amin a dingwen ken kadagiti amin a narungsot nga ayup iti tayak. Aguyaska babaen iti tianmo, ken tapokto ti kanem iti amin nga aldaw ti panagbiagmo.

¹⁵ Mangikabilak iti pagginnuraanyo iti babai, ken iti bukelfmo ken ti bukelfna. Dunurennanto ti ulom, ken dunuremto ti mukodna.” ¹⁶ Kinunana met iti babai, “Pakaruek iti kasta unay ti utot iti panaganakmo; iti nakaro a rigat, ipasngaymo dagiti annakmo. Ti tarigagaymonto ket para iti asawam, ngem iturayannakanto.” ¹⁷ Kinunana kenni Adan, “Gapu ta dimngegka iti timek ti asawam, ken nanganka manipud iti kayo, maipapan iti imbilinko kenka, a kunak, ‘Saanka a mabalin a mangan manipud iti daytoy,’ mailunod ti daga gapu kenka; mangankanto manipud iti nagrigatam iti amin nga aldaw ti panagbiagmo. ¹⁸ Mangpataudto daytoy kadagiti sisiit ken balang a mulmula a para kenka, ket kanemto dagiti mula iti tay-ak. ¹⁹ Babaen iti linget iti rupam, mangankanto iti tinapay aginggana nga agsublika iti daga, ta iti daytoy ti naggapuam. Gapu ta tapokka, ket agsublikanto met laeng iti tapok.” ²⁰ Pinanaganan ti lalaki ti asawana nga Eva gapu ta isuna ti ina dagiti amin nga agbibbiag a banbanag. ²¹ Nangaramid ni Yahweh a Dios kadagiti pagan-anay a lalat para kenni Adan ken iti asawana ket kinawesanna ida. ²² Kinuna ni Yahweh a Dios, “Ita, nagbalin a kasla kadatayo ti lalaki, ammona ti naimbag ken dakes. Isu nga ita, masapul a saanen isuna a mapalubusan a mangigaw-at iti imana a mangala manipud iti kayo ti biag, kanenna daytoy, ket agbiag iti agnanayon.” ²³ Isu a pinapanaw isuna ni Yahweh a Dios manipud iti minuyongan ti Eden, tapno sukayenna ti daga nga isu ti nakaalaanna. ²⁴ Pinapanaw ngarud ti Dios ti lalaki iti minuyon-

gan, ket nangikabil isuna iti kerubim iti daya ti minuyongan ti Eden, ken umap-apoy a kampilan nga agrikrikos, tapno mabantayan ti dalan nga agturong iti kayo ti biag.

4

¹ Kinaidda ti lalaki ti asawana a ni Eva. Nagsikog isuna ket impasngayna ni Cain. Kinuna ti babai, “Nangipasngayak iti lalaki babaen iti tulong ni Yahweh.” ² Kalpasanna, impasngayna ti kabsat ni Cain a ni Abel. Ita, ni Abel ket nagbalin nga agpaspastor; idinto a ni Cain ket nagtrabaho iti daga. ³ Napasamak nga iti panaglabas ti tiempo, nangidatag ni Cain kadagiti bunga ti daga kas daton kenni Yahweh. ⁴ Ni Abel met ket nangidatag manipud kadagiti umuna nga annak ti arbanna ken kadagiti taba. Inawat ni Yahweh ni Abel ken ti datonna, ⁵ ngem saanna nga inawat ni Cain ken ti datonna. Isu a nakaunget unay ni Cain, ket nagrupperanget isuna. ⁶ Kinuna ni Yahweh kenni Cain, “Apay ngay met a makaunget ken nakarupperangetka? ⁷ No ar-aramidem ti umno, saanka kadi nga awaten? Ngem no saanmo nga ar-aramiden ti umno, agur-uray ti basol iti ruangan ket tartarigagayannaka a tenglen, ngem masapul nga iturayam daytoy.” ⁸ Nakisarita ni Cain iti kabsatna a ni Abel, ket kabayatan nga addada iti katalalunan, dinuklos ni Cain ti kabsatna a ni Abel ket pinatayna isuna. ⁹ Kalpasanna, kinuna ni Yahweh kenni Cain, “Sadino ti ayan ti kabsatmo a ni Abel?” Kinunana, “Saanko nga ammo. Siak aya ti para-aywan iti kabsatko?” ¹⁰ Kinuna ni Yahweh, “Ania

ti inaramidmo? Umaw-awag kaniak ti dara ti kabsatmo manipud iti daga. ¹¹ Ita, nailunodka iti daga, inungapna dagiti ngiwatna a mangawat iti dara ti kabsatmo manipud iti imam. ¹² Manipud ita, no sukayem ti daga, saanna nga ipaay ti pigsana kenka. Aglemmelemmeng ken agalla-allakanto iti daga.” ¹³ Kinuna ni Cain kenni Yahweh, ” Ti dusak ket dakdakkell ngem iti kabaalak. ¹⁴ Pudno, iti daytoy nga aldaw ket pinatalaw-nakon manipud iti daytoy a daga ket mailemmengakto manipud iti rupam. Aglemmelemmeng ken agalla-allaakto iti daga, ket siasinoman a makasarak kaniak ket patayennak.” ¹⁵ Kinuna ni Yahweh kenkuana, “No addaman ti mangpatay kenni Cain, mabalesto isuna iti maminpito a daras.” Kalpasanna, minarkaan ni Yahweh ni Cain, tapno saanto isuna a dangran ti siasinoman a tao a makasarak kenkuana. ¹⁶ Isu a pimmanaw ni Cain manipud iti presensia ni Yahweh ket nagnaed iti daga iti Nod, iti daya iti Eden. ¹⁷ Kinaidda ni Cain ti asawana ket nagsikog. Impasngayna ni Enoc. Nangibangon isuna iti siudad ket pinanagananna daytoy nga insurotna iti nagan ti putotna a ni Enoc. ¹⁸ Naaddaan ni Enoc iti putot ket isu ni Irad. Naaddaan ni Irad iti putot ket isu ni Mehujael. Naaddaan ni Mehujael iti putot ket isu ni Metusael. Naaddaan ni Metusael iti putot ket isu ni Lamec. ¹⁹ Dua iti inasawa ni Lamec: Ada ti nagan ti maysa ken Zilla met ti nagan ti maysa. ²⁰ Impasngay ni Ada ni Jabal. Isuna ti ama dagiti agnanaed kadagiti tolda nga addaan kadagiti taraken nga

ayup. ²¹ Jubal ti nagan ti kabsatna a lalaki. Isuna ti ama dagiti agtuktukar iti arpa ken plauta. ²² Ni Zilla met, impasngayna ni Tubal Cain, nga agpanpanday kadagiti alikamen a tanso ken landok. Ti kabsat a babai ni Tubal Cain ket ni Naama. ²³ Kinuna ni Lamec kadagiti assawana, “Ada ken Zilla, dummegkayo iti timekko; dakayo nga assawa ni Lamec, dumngegkayo iti ibagak. Ta nakapatayak iti lalaki gapu iti panangsugatna kaniak, maysa nga agtutubo a lalaki gapu ta dinunornak. ²⁴ No ni Cain ket naibales iti naminpito a daras, pudno a maibales ni Lamec iti pitopulo ket pito a daras.” ²⁵ Kinaidda manen ni Adan ti asawana ket naganak iti maysa pay a lalaki. Pinanaganan ni Eva dayta iti Set ket kinunana, “Inikkannak ti Dios iti maysa pay nga anak a lalaki a kasukat ni Abel, ta pinatay isuna ni Cain.” ²⁶ Naaddaan ni Set iti putot ket pinanagananna iti Enos. Kalpasanna, ket inrugi dagiti tattao nga immawag iti nagan ni Yahweh.

5

¹ Daytoy ti listaan dagiti kaputotan ni Adan. Iti aldaw a pinarsua ti Dios ti tao, inaramidna ida a kalanglangana. ² Pinarsuana ida a lalaki ken babai. Binendisionanna ida ken pinanagananna ida iti tao, idi naparsuana ida. ³ Idi nagbiag ni Adan iti 130 a tawen, naaddaan isuna iti putot a lalaki a kalanglangana, a kaas-aspingna, ket pinanagananna daytoy iti Set. ⁴ Kalpasan iti pan-nakaipasngay ni Set, nagbiag pay ni Adan iti 800 a tawen. Naaddaan isuna iti adu pay nga annak a lalaki ken babai. ⁵ Nagbiag ni Adan iti 930

a tawen, ket kalpasanna, natay. ⁶ Idi nadanon ni Set iti 105 a tawen, naaddaan isuna iti putot ket isu ni Enos. ⁷ Kalpasan iti pannakaipasngay ni Enos, nagbiag pay ni Set iti 807 a tawen, ken naaddaan isuna iti adu pay nga annak a lallaki ken babbai. ⁸ Nagbiag ni Set iti 912 a tawen, ket kalpasanna, natay. ⁹ Idi nadanon ni Enos iti 90 a tawen, naaddaan isuna iti putot ket isu ni Kenan. ¹⁰ Kalpasan iti pannakaipasngay ni Kenan, nagbiag pay ni Enos iti 815 a tawen. Naaddaan isuna iti adu pay nga annak a lallaki ken babbai. ¹¹ Nagbiag ni Enos iti 905 a tawen, ket kalpasanna, natay. ¹² Idi nadanon ni Kenan iti 70 a tawen, naaddaan isuna iti putot ket isuni Mahalalel. ¹³ Kalpasan iti pannakaiyanak ni Mahalalel, nagbiag pay isuna iti 840 a tawen. Naaddaan isuna iti adu pay nga annak a lallaki ken babbai. ¹⁴ Nagbiag ni Kenan iti 910 a tawen, ket kalpasanna, natay. ¹⁵ Idi nadanon ni Mahalalel iti 65 a tawen, naaddaan isuna iti putot ket isu ni Jared. ¹⁶ Kalpasan iti pannakaiyanak ni Jared, nagbiag pay ni Mahalalel iti 830 a tawen. Naaddaan isuna iti adu pay nga annak a lallaki ken babbai. ¹⁷ Nagbiag ni Mahalalel iti 895 a tawen, ket kalpasanna, natay. ¹⁸ Idi nadanon ni Jared iti 162 a tawen, naaddaan isuna iti putot ket isu ni Enoc. ¹⁹ Kalpasan iti pannakaipasngay ni Enoc, nagbiag pay ni Jared iti 800 a tawen. Naaddaan isuna iti adu pay nga annak a lallaki ken babbai. ²⁰ Nagbiag ni Jared iti 962 a tawen, ket kalpasanna, natay. ²¹ Idi nadanon ni Enoc iti 65 a tawen, naaddaan isuna iti putot ket isu ni

Metusalem. ²² Nagna ni Enoc a kaduana ti Dios iti 300 a tawen kalpasan iti pannakaipasngay ni Metusalem. Naaddaan isuna iti adu pay nga annak a lallaki ken babbai. ²³ Nagbiag ni Enoc iti 365 a tawen. ²⁴ Nagna ni Enoch a kaduana ti Dios, ket kalpasanna, nagpukaw, ta innala isuna ti Dios. ²⁵ Idi nadanon ni Metusalem iti 187 a tawen, pinutotna ni Lamek. ²⁶ Kalpasan iti pannakaipasngay ni Lamek, nagbiag pay ni Metusalem iti 782 a tawen. Naaddaan isuna iti adu pay nga annak a lallaki ken babbai. ²⁷ Nagbiag ni Metusalem iti 969 tawen, ket kalpasanna, natay. ²⁸ Idi nadanon ni Lamek iti 182 a tawen, naaddaan isuna iti putot a lalaki. ²⁹ Pinanagananna daytoy iti Noe, kinunana, “Mangiyegto daytoy iti inana manipud iti panagtrabahotayo ken kadagiti nadagsen a trabaho dagiti imatayo, nga isu iti masapul nga aramidentayo gapu iti daga nga inlunod ni Yaweh. ³⁰ Nagbiag ni Lamek iti 595 a tawen kalpasan iti pannakaipasngay ni Noe. Naaddaan isuna iti adu pay nga annak a lallaki ken babbai. ³¹ Nagbiag ni Lamek iti 777 a tawen. Kalpasanna ket natay. ³² Kalpasan a nagbiag ni Noe iti 500 a tawen naaddaan isuna kadagiti annak a ni Sem, Ham ken Jafet.

6

¹ Dimteng ti tiempo nga immadu ti tao iti rabaw ti daga ken nangipasngayda kadagiti annak a babbai, ² ket nakita dagiti annak a lallaki ti Dios a makaay-ayo dagiti annak a babbai ti tao. Nangalada kadagiti inasawada, siasinoman

kadakuada a napilida nga asawaen. ³ Kinuna ni Yahweh, “Saan nga agtalinaed ti Espirituk iti sangkatao-an iti agnanayon, gapu ta isuda ket lasag. Agbiagda iti 120 a tawen.” ⁴ Addan iti rabaw ti daga dagiti higante kadagidiay nga al-aldaw, ken kasta met kadagiti simmaruno pay nga al-aldaw. Napasamak daytoy idi inasawa dagiti annak a lallaki ti Dios dagiti annak a babbai dagiti tattao, ket naaddaanda kadagiti annak. Dagitoy dagiti maingel a lallaki idi, nalalatakda a lallaki. ⁵ Nakita ni Yahweh a nakaru ti kinadakes ti sangkatao-an iti daga, ken agtultuloy a dakes laeng ti tunggal pagduyusan dagiti pagayatan dagiti pusoda. ⁶ Nagbabawi ni Yahweh a pinarsuana ti sangkatao-an iti rabaw ti daga, ken daytoy ti nagladingitan iti pusona. ⁷ Isu a kinuna ni Yahweh, “Pukawekto ti pinarsuak a sangkatao-an manipud iti rabaw ti daga; dagiti tattao ken dagiti dadakkel nga ayup, ken dagiti agkarkarayam a banbanag ken dagiti billit iti tangatang, ta agbabbabawiak nga inaramidko ida.” ⁸ Ngem makaay-ayo ni Noe iti imatang ni Yahweh. ⁹ Dagitoy dagiti pasamak maipapan kenni Noe. Nalinteg a tao ni Noe, ken awan pakapilawanna kadagiti tattao iti tiempona. Nagna ni Noe a kaduana ti Dios. ¹⁰ Naaddaan ni Noe iti tallo nga annak a lallaki: ni Sem, ni Ham, ken ni Jafet. ¹¹ Dakes ti lubong iti sangoanan ti Dios, ken napnoan daytoy iti kinaranggas. ¹² Nakita ti Dios ti daga; a daytoy ket dakes, ta amin a lasag ket dimmakesen ti wagasda iti rabaw ti daga. ¹³ Kinuna ti Dios kenni Noe, “Makitak a panawenen a pagpatinggaen ti amin

a lasag, ta napnoan iti kinaranggas ti daga gapu kadakuada. Pudno a dadaelekto ida agraman ti daga. Mangaramidka iti daongmo manipud iti tarikayo iti sedro. ¹⁴ Mangaramidka kadagiti siled iti uneg ti daong, ken palitadaam daytoy iti alketran iti uneg ken ruarna. ¹⁵ Kastoyto ti panangaramidmo iti daytoy: ti kaatiddog ti daong ket 300 a cubits, 50 a cubits ti kaakabana, ken ti kangatona daytoy ket 30 a cubits. ¹⁶ Atepam ti daong, ket leppasem daytoy nga addaan iti maysa a cubit ti kangatona manipud iti tapaw ti didingna. Mangikabilka iti ruangan iti sikigan ti daong ken mangaramidka iti akinbaba, maikadua, ken maikatlo a kadsaaranna. ¹⁷ Dumngegka, dandanikon a layusen ti daga, a mangdadael iti amin a lasag nga addaan anges ti biag iti sirok ti langit. Matayto amin nga adda iti rabaw ti daga. ¹⁸ Ngem makitulagak kenka. Sumrekkanto iti uneg ti daong, sika, ken dagiti annakmo a lallaki, ken ti asawam, ken dagiti asawa dagiti annakmo. ¹⁹ Tunggal sibibiag a parsua iti amin a lasag, masapul a mangitugotka iti uneg ti daong iti sagdudua iti tunggal kita, tapno agtalinaedda a sibibiag a kaduam, lalaki ken babai. ²⁰ Kadagiti amin a kita ti tumatayab, ken kadagiti amin a kita dagiti dadakkel nga ayup, ken tunggal kita dagiti agkarkarayam a parsua iti daga, dua iti tunggal kita ti umay kenka, tapno agtalinaedda a sibibiag. ²¹ Mangurnongka iti tunggal kita iti taraon ket idulinmo daytoy, ket agserbi dagitoy a taraonmo ken taraonda.” ²² Inaramid ngarud daytoy ni Noe. Inaramidna dagitoy a maiyannurot iti amin nga imbilin ti

Dios kenkuana,.

7

¹ Kinuna ni Yahweh kenni Noe, “Umayka iti uneg iti daong, sika ken dagiti amin a bumalaymo, ta nakitak a nalintegka iti imatangko iti daytoy a henerasion. ² Iti tunggal nadalus nga ayup, mangitugotka iti sagpipito a lallaki ken sagpipito a babbai. Ken kadagiti ayup a saan a nadalus, mangitugotka iti dua, maysa a lalaki ken maysa a babai. ³ Kasta met kadagiti billit iti tangatang, mangitugotka iti pito a lallaki ken pito a babbai, tapno mataginayonda iti rabaw ti daga. ⁴ Ta kalpasan iti pito nga aldaw, pagtuduekto iti rabaw ti daga iti uppat a pulo nga aldaw ken uppat a pulo a rabii. Dadaelekto ti tunggal sibibiag a banbanag nga inaramidko, manipud iti rabaw ti daga.” ⁵ Inaramid ni Noe ti amin nga imbilin ni Yahweh kenkuana. ⁶ Agtawen ni Noe iti innem a gasut idi immay ti layus iti rabaw ti daga. ⁷ Simrek ni Noe, dagiti annakna, ti asawana, ken dagiti assawa dagiti annakna iti daong gapu iti danum ti layus. ⁸ Dagiti nadalus nga ayup ken dagiti saan a nadalus nga ayup, dagiti billit, ken amin nga agkarkarayam iti rabaw ti daga ⁹ sagdudua, lalaki ken babai, immayda kenni Noe ket simrekda iti daong, kas iti imbilin ti Dios kenni Noe. ¹⁰ Napasamak a kalpasan iti pito nga aldaw, immay ti danum ti layus iti rabaw ti daga. ¹¹ Iti maika-innem a gasut a tawen ni Noe, iti maikadua a bulan, iti maikasangapulo ket pito nga aldaw ti bulan, iti isu met laeng nga aldaw, pimsuak dagiti amin

nga ubbog ti dakkell a taaw iti uneg ti daga, ken naglukat dagiti tawa ti langit. ¹² Nangrugi ti tudo ket nagtinnag iti rabaw ti daga iti uppat a pulo nga aldaw ken uppat a pulo a rabii. ¹³ Iti dayta met laeng nga aldaw, simrek iti daong ni Noe ken dagiti annakna, ni Sem, ni Ham kenni Jafet, ken ti asawa ni Noe, ken dagiti tallo nga assawa dagiti annakna. ¹⁴ Simrekda a kaduada dagiti atap nga ayup segun iti kitada, ken dagiti tunggal dingwen segun iti kitada, ken dagiti tunggal agkarkarayam a banag iti rabaw ti daga segun iti kitada, ken dagiti tunggal billit segun iti kitada, ken dagiti tunggal kita iti parsua nga addaan kadagiti payyak. ¹⁵ Dua kadagiti amin a lasag nga addaan anges ti biag ket immay kenni Noe ken simrek iti uneg ti daong. ¹⁶ Dagiti ayup a simrek ket lalaki ken babai kadagiti amin a lasag; simrekda a kas iti imbilin ti Dios kenkuana. Ket inrikep ni Yahweh ti ruangan idi nakastrekdan. ¹⁷ Kalpasanna, immay ti layus iti rabaw ti daga iti las-ud iti uppat a pulo nga aldaw, ket dimmakkel ti danum ket intapawna ti daong. Timpaw daytoy manipud iti rabaw ti daga. ¹⁸ Immay ti napegges ken napigsa a danum ket dimmakkel unay daytoy iti rabaw ti daga, ket timpaw ti daong iti danum. ¹⁹ Nagpangpangato ti danum manipud iti rabaw ti daga. Naan-anay a linipus ti danum dagiti amin a nangangato a banbantay nga adda iti baba ti entero a langit. ²⁰ Ngimmato ti danum iti sangapulo ket lima a cubits manipud kadagiti tuktok dagiti bantay. ²¹ Natay amin nga agbibbiag nga aggargaraw iti rabaw ti daga: dagiti billit, dagiti dingwen, dagiti atap nga ayup, dagiti

amin nga aguummong a parsua iti rabaw ti daga, ken amin a sangkatao-an. ²² Amin dagiti agbibbiag a naipuyot ti espiritu ti biag kadagiti agungda, amin dagiti adda iti daga, ket natay. ²³ Napukaw ngarud amin dagiti agbibbiag nga adda iti rabaw ti daga, ti sangkatao-an ken dagiti dadakkel nga ayup, dagiti agkarkarayam, ken dagiti billit iti tangatang. Nadadaelda amin manipud iti daga. Ni Noe laeng ken dagiti kakaduana iti daong ti nabati. ²⁴ Inturayan ti danum ti daga iti las-ud iti sangagasut ket limapulo nga aldaw.

8

¹ Pinanunot ti Dios ni Noe, dagiti amin nga atap nga ayup, ken dagiti amin a dingwen a kaduana iti uneg ti daong. Pinagpuyupoy ti Dios ti angin iti entero a daga, ket nangrugi a bimmaba ti danum. ² Nairikep dagiti ubbog iti uneg ti daga ken dagiti tawa iti tangatang, ket nagsardeng a nagtudo. ³ Nagtultuloy nga immababaw ti danum. Ket kalpasan iti 150 nga aldaw, ababaw metten ti danum. ⁴ Simmadsad ti daong kadagiti bantay ti Ararat iti maikapito a bulan, iti maika-17 nga aldaw iti bulan. ⁵ Nagtultuloy nga immababaw ti danum agingga iti maika-sangapulo a bulan. Iti umuna nga aldaw iti bulan, nagparang dagiti tuktok dagiti bantay. ⁶ Napasamak a kalpasan iti uppata a pulo nga aldaw, linukatan ni Noe ti tawa ti daong nga inaramidna. ⁷ Nangipatayab isuna iti uwak ket nagsublisubli daytoy aginggana a nagmaga ti danum manipud iti daga. ⁸ Kalpasanna, nangipatayab isuna iti kalapati tapno makitana

no immababawen ti danum, ⁹ ngem awan ti nasarakan ti kalapati a lugar a pagdissoan ti sakana, ket nagsubli daytoy kenkuana iti uneg ti daong, ta linipus pay laeng iti danum ti entero a daga. Inyunnatna ti imana ket innalana ken inyunegna daytoy iti daong. ¹⁰ Naguray manen isuna iti pito nga aldaw ket nangipatayab manen iti kalapati manipud iti daong. ¹¹ Nagsubli kenkuana ti kalapati iti karabianna. Ket adda nalangto a bulong ti olibo iti sippitna. Ngarud, naammoan ni Noe nga immababawen ti danum. ¹² Naguray manen isuna iti pito nga aldaw, ket pinatayabna manen ti kalapati. Saanen daytoy a nagsubli kenkuana. ¹³ Dimteng iti maika-601 a tawen, iti umuna a bulan, iti umuna nga aldaw ti bulan, nga agmagemagan ti daga. Inikkat ni Noe ti kalub ti daong, kimmita iti ruar, ket nakitana a namagaanen ti rabaw ti daga. ¹⁴ Iti maikadua a bulan, iti maika-27 nga aldaw iti bulan, natiananen ti daga. ¹⁵ Kinuna ti Dios kenni Noe, ¹⁶ “Rumuarkayo iti daong, sika, ti asawam, dagiti annakmo, ken dagiti assawa dagiti annakmo.” ¹⁷ Paruarem ti tunggal sibibiag a parsua iti amin a lasag a kaduam, karaman dagiti billit, dagiti dingwen, ken tunggal banag nga agkarkarayam iti rabaw ti daga, tapno umaduda iti entero a daga, agbungada, ken agpaaduda iti rabaw ti daga.” ¹⁸ Rimuar ngarud ni Noe a kaduana dagiti annakna, ti asawana, ken dagiti assawa dagiti annakna. ¹⁹ Tunggal agbibbiag a parsua, tunggal parsua nga agkarkarayam, ken tunggal billit, amin nga aggargaraw iti daga

segun kadagiti pamiliada ket pinanawanda ti daong. ²⁰ Nangaramid ni Noe iti altar para kenni Yahweh. Nangala isuna iti sumagmamano kadagiti nadalus nga ayup ken sumagmamano kadagiti nadalus a billit, ket nangidaton isuna kadagiti daton a maipuor iti altar. ²¹ Nalang-ab ni Yahweh ti makaay-ayo nga ayamuom ket kinunana iti pusona, “Saankonton nga ilunod pay ti daga gapu iti sangkata-oan, uray pay no dagiti kababalin dagiti pusoda ket dakes sipud kinaubingda. Saanko met a dadaelen dagiti amin a banag a sibibiag, a kas iti inaramidko. ²² Bayat nga adda ti daga, addanto latta tiempo ti panagmula ken panagapit, lammiis ken pudot, panawen ti pudot ken lam-ek, aldaw ken rabii.

9

¹ Ket binendisionan ti Dios ni Noe ken dagiti annakna, a kinunana kadakuada, “Agbalinkayo a nabunga, agpaadukayo, ken punoenyo ti daga. ² Panagbuteng kadakayo ken panagamak kadakayo ti maaddanto iti tunggal agbibibiag nga ayup iti rabaw ti daga, iti tunggal tumatayab iti tangatang, iti tunggal parsua nga agkarkarayam iti daga, ken kadagiti amin a lames iti baybay. Naipaimada kadakayo.” ³ Tunggal aggargaraw a banag nga agbibibiag ket agserbi a taraonyo. Itedko kadakayo ita ti amin a banag, kas intedko met kadakayo dagiti nalangto a mulmula. ⁴ Ngem nasken a saankayo a mangan kadagiti karne nga adda pay laeng iti daytoy ti biagna nga isu ti darana. ⁵ Ngem para iti darayo, ti biag nga adda iti darayo, pabayadak. Singirek

daytoy manipud iti ima ti tunggal ayup. Manipud iti ima ti siasinoman a tao, dayta ket, manipud iti ima ti nangpatay iti kabsatna, singirek ti bayad ti biag dayta a tao. ⁶ Siasinoman a mangpadara iti maysa a tao, babaento met iti maysa a tao a mapadara isuna, ta iti langa ti Dios nga inaramidna ti tao. ⁷ Iti biangyo, agbalinkayo a nabunga ken agpaadukayo, agwaraskayo iti entero a daga ken agpaadukayo iti daytoy.” ⁸ Ket nagsao ti Dios kenni Noe ken kadagiti annakna, a kunana, ⁹ “Dumnggekayo! Iti biangko, makitulagak kadakayo ken kadagiti kaputotanyonto, ¹⁰ ken kadagiti amin nga agbibbiag a parsua nga adda kadakayo, kadagiti tumatayab, kadagiti dingwen, ken iti tunggal parsua iti daga nga adda kadakayo, kadagiti amin a rimmuar manipud iti daong, iti tunggal agbibbiag a parsua iti daga. ¹¹ Makitulagak ngarud kadakayo, a saanto pulos a madadael amin a lasag babaen iti danum iti layus. Pulos nga awanton ti layus a mangdadael iti daga. ” ¹² Kinuna ti Dios, “Daytoy ti pagilasinan ti nakitulagak kadakayo ken iti tunggal agbibbiag a parsua nga adda kadakayo, para iti amin a henerasion iti masakbayan. ¹³ Inkabilko ti bullalayawko iti ulep, ket agbalinto daytoy a pagilasinan iti nakitulagak iti daga. ¹⁴ Mapasamakto nga inton iyumayko ti ulep iti daga ket makita ti bullalayaw iti ulep, ¹⁵ ket lagipekto ti katulagan, nga adda iti nagbaetan-tayo; siak, dakayo, ken iti tunggal agbibbiag a nainlasagan a parsua. Saanto manen a pulos nga agbalin a layus dagiti danum a mangdadael iti

amin a lasag. ¹⁶ Addanto ti bullalayaw kadagiti ul-ulep ket makitakto daytoy, tapno maipalagip ti agnanayon a katulagan ti Dios kadagiti amin nga agbibbiag a parsua nga adda iti daga. ¹⁷ Ket kinuna ti Dios kenni Noe, “Daytoy ti pagilasinan ti pannakitulagko kadagiti amin nga agbibbiag iti rabaw ti daga.” ¹⁸ Dagiti annak ni Noe a rimmuar iti daong ket da Sem, Ham, ken ni Jafet. Ket ni Ham ti ama ni Canaan. ¹⁹ Dagitoy a tallo dagiti annak ni Noe, ken manipud kadagitoy, ti entero a daga ket napno iti tattao. ²⁰ Nangrugi a nagbalin a mannalon ni Noe, ken nagmula isuna iti ubas. ²¹ Imminom isuna iti arak ket nabartek. Nakaidda isuna a lamo-lamo iti uneg ti toldana. ²² Ket ni Ham, nga ama ni Canaan, nakitana ti kinalamo-lamo ni tatangna ket imbagana kadagiti dua a kakabsatna nga adda iti ruar. ²³ Nangala ngarud da Sem ken Jafet iti lupot ket inkabilda iti abagada, ken nagnada a patallikod ket inabbunganda ti kinalamo-lamo ni tatangda. Saanda a simmango, isu a saanda a nakita ti kinalamo-lamo ni tatangda. ²⁴ Idi nariing ni Noe manipud iti pannakabartekna, natakuatanna ti inaramid kenkuana ti inaudi nga anakna. ²⁵ Isu a kinunana, “Lunod koma ti umay kenni Canaan. Agbalin koma isuna nga adipen dagiti adipen dagiti kakabsatna.” ²⁶ Kinunana pay, “Madaydayaw koma ni Yahweh a Dios ni Sem, ket agbalin koma nga adipenna ni Canaan. ²⁷ Palawaen koma ti Dios ni Jafet, ken itulokna nga agaramid isuna iti pagtaenganna kadagiti tolda ni Sem. Agbalin koma nga adipenna ni Canaan.” ²⁸ Kalpasan iti layus,

nagbiag ni Noe iti tallo-gasut ken limapulo a tawen. ²⁹ Ti pakabuklan ti panagbiag ni Noe ket siyam a gasut ket limapulo a tawen, ket kalpasanna, natay isuna.

10

¹ Dagitoy dagiti kaputotan dagiti putot ni Noe; ni Sem, ni Ham, ken ni Jafet. Naaddaanda kadagiti putot a lallaki kalpasan iti layus. ² Dagiti putot a lallaki ni Jafet ket ni Gomer, ni Magog, ni Madai, ni Javan, ni Tubal, ni Mesec, ken ni Tiras. ³ Dagiti putot a lallaki ni Gomer ket ni Askenaz, ni Rifat, ken ni Togarma. ⁴ Dagiti putot a lallaki ni Javan ket ni Eliseo, ni Tarsis, ni Kitim, ken ni Dodanim. ⁵ Manipud kadagitoy, nagsisina ken napan kadagiti dagdagada dagiti tattao nga adda iti igid ti baybay, tunggal maysa iti bukodna a pagsasao, segun kadagiti pulida, segun kadagiti nasionda. ⁶ Dagiti putot a lallaki ni Ham ket ni Cus, ni Mizraim, ni Put, ken ni Canaan. ⁷ Dagiti putot a lallaki ni Cus ket ni Seba, ni Havilah, ni Raamah, ken ni Sabteca. Dagiti putot a lallaki ni Raamah ket ni Sheva ken ni Dedan. ⁸ Naaddaan ni Cus iti putot a lalaki, isu ni Nimrod, a kaunaan a mammarmek iti rabaw ti daga. ⁹ Maysa isuna a maingel a mangnganop iti imatang ni Yahweh. Isu a naibaga a, “Kas kenni Nimrod, a maysa a maingel a mangnganop iti imatang ni Yahweh.” ¹⁰ Dagiti immuna a napapateg a siudad iti pagari-anna ket Babel, Erec, Akkad, ken Calne, iti daga ti Sinar. ¹¹ Manipud iti dayta a daga, napan isuna idiaiy Asiria ket binangonna ti Ninive, Rehobot-ir, Cala, ¹² ken Resen, nga adda iti nagbaetan

ti Ninive ken Cala. Dakkel daytoy a ciudad. ¹³ Ni Mizraim ti nagtaudan dagiti tattao iti Lydia, Anam, Lehab, Naftu, ¹⁴ Patrus, Caslu(a nagtaudan dagiti Filisteo), ken Caftur. ¹⁵ Naaddaan ni Canaan iti putot, isu ni Sidon, nga inauna a putotna, ken ni Het, ¹⁶ kasta met dagiti Jebusio, dagiti Amoreo, dagiti Gergaseo, ¹⁷ dagiti Heveo, dagiti Arkeo, dagiti Sineo, ¹⁸ dagiti Arveo, dagiti Zemareo, ken dagiti Hamateo. Kalpasanna, nagwaras dagiti kaputotan ni Canaan. ¹⁹ Ti beddeng dagiti Cananeo ket manipud idiaiy Sidon nga agpa-Gerar, ket agpatingga idiaiy Gaza, ken no agturong idiaiy Sodoma, Gomora, Adma, ken Zeboiim, agpatingga idiaiy Lasa. ²⁰ Dagitoy dagiti putot a lallaki ni Ham, segun kadagiti pulida, kadagiti pagsasaoda, kadagiti dagada, ken kadagiti nasionda. ²¹ Naaddaan met kadagiti putot a lallaki ni Sem a manong ni Jafet. Ni Sem met ti kapuonan dagiti amin a tattao ti Eber. ²² Dagiti putot a lallaki ni Sem ket ni Elam, ni Assur, ni Arpaksad, ni Lud, ken ni Aram. ²³ Dagiti putot a lallaki ni Aram ket ni Us, ni Hul, ni Geter, ken ni Mesec. ²⁴ Naaddaan ni Arpaksad iti putot a lalaki, isu ni Sela, ket ni Sela ti ama ni Eber. ²⁵ Naadaan ni Eber iti dua a putot a lallaki. Ti nagan ti maysa ket Peleg, gapu ta kadagiti aldawna ket nabingay ti daga. Ti nagan ti kabsatna a lalaki ket Joktan. ²⁶ Ni Joktan ti ama da Almodad, Selef, Hasarmavet, Jera, ²⁷ Hadoram, Uzal, Dikla, ²⁸ Obal, Abimael, Seba, ²⁹ Ofir, Havila, ken Jobab. Amin dagitoy ket putot a lallaki ni Joktan. ³⁰ Ti masakupanda

ket manipud idiaiy Mesa agingga idiaiy Sefar, ti bantay iti daya. ³¹ Dagitoy dagiti putot a lallaki ni Sem, segun kadagiti kaputotanda ken kadagiti pagsasaoda, kadagiti dagada, ken kadagiti nasionda. ³² Dagitoy dagiti tribu dagiti putot ni Noe, segun iti kaputotanda, segun iti nasionda. Manipud kadagitoy ket nasinasina ken nagwaras dagiti tattao iti entero a daga kalpasan iti layus.

11

¹ Ita, maymaysa a pagsasao ti nausar iti entero a daga ken addaanda iti agpapada a sasao. ² Iti panagdaliasatda idiaiy daya, adda nasarakanda a patad iti daga ti Sinar ket nagnaedda sadiay. ³ Kinunada iti maysa ken maysa, “Umaykayo, agaramidtayo iti adu a ladrillo ket lutuentayo a naimbag.” Addaanda iti ladrillo imbes a bato ken alketran a pangsemento. ⁴ Kinunada, “Umaykayo, mangbangontayo iti maysa a siudad ken maysa a torre a dumanon idiaiy langit ti tuktokna para kadatayo met laeng, ket agaramidtayo iti bukodtayo a nagan. Ta no saantayo nga aramiden daytoy, mawarawatayonto iti entero a rabaw ti daga.” ⁵ Isu a bimmaba ni Yahweh a mangkita iti siudad ken iti torre nga impatakder dagiti kaputotan ni Adan. ⁶ Kinuna ni Yahweh, “Kitaenyo, sangsangkamaysa dagitoy a tattao nga addaan iti maymaysa a pagsasao, ket irugugidan ti agaramid iti daytoy! Iti mabiit awanton ti banag a gandatenda nga aramiden a saandanto a kabaelan nga isayangkat. ⁷ Umaykayo, bumabatayo ket riribukentayo ti pagsasaoda tapno saanda nga agkikinnaawatan.” ⁸ Isu a

winarawara ida ni Yahweh iti entero a rabaw ti daga ket insardengda ti panangbangonda iti siudad. ⁹ Napanaganan ngarud daytoy iti Babel gapu ta riniribok ni Yahweh ti pagsasao ti entero a daga ket manipud sadiay, iti panangwarawara kadakuada ni Yahweh, impanna ida iti ballasiw taaw iti entero a rabaw ti daga. ¹⁰ Dagitoy dagiti kaputotan ni Sem. Sangagasut idi ti tawen ni Sem, ket naaddaan isuna iti putot ket isu ni Arpaksad, dua a tawen kalpasan iti layus. ¹¹ Nagbiag ni Sem iti limagasut a tawen kalpasan iti panangiputotna kenni Arpaksad. Naaddaan met isuna kadagiti dadduma pay a putot a lallaki ken babbai. ¹² Idi nagbiag ni Arpaksad iti tallopulo ket lima a tawen, naaddaan isuna iti putot ket isu ni Sela. ¹³ Nagbiag ni Arpaksad iti 403 a tawen kalpasan iti panangiputotna kenni Sela, ken naaddaan isuna iti adu pay a putot a lallaki ken babbai. ¹⁴ Idi nagbiag ni Sela iti tallopulo a tawen, naaddaan isuna iti putot ket isu ni Eber. ¹⁵ Nagbiag ni Sela iti 403 a tawen kalpasan iti panangiputotna kenni Eber, ket adu pay a lallaki ken babbai iti naiputotna. ¹⁶ Idi nagbiag ni Eber iti tallopulo ket uppat a tawen, naaddaan isuna iti putot ket isu ni Peleg. ¹⁷ Nagbiag ni Eber iti 430 a tawen kalpasan iti panangiputotna kenni a Peleg. Ket adu pay a lallaki ken babbai iti naiputotna. ¹⁸ Idi nagbiag ni Peleg iti tallopulo a tawen, naaddaan isuna iti putot ket isu ni Reu. ¹⁹ Nagbiag ni Peleg iti 209 a tawen kalpasan iti panangiputotna kenni Reu. Ket adu pay a lallaki ken babbai ti naiputotna. ²⁰ Idi nagbiag ni Reu iti tallopulo ket dua a

tawen, naaddaan isuna iti putot ket isu ni Serug. ²¹ Nagbiag ni Reu iti 207 a tawen kalpasan a pinutotnani Serug. Ket adu pay a lallaki ken babbai iti naiputotna. ²² Idi nagbiag ni Serug iti tallopulo a tawen, naaddaan isuna iti putot ket isu ni Nahor. ²³ Nagbiag ni Serug iti dua gasut a tawen kalpasan a nagbalin nga ama ni Nahor. Ket adu pay a lallaki ken babbai iti naiputotna. ²⁴ Idi nagbiag ni Nahor iti duapulo ket siam a tawen, naaddaan isuna iti putot ket isu ni Tera. ²⁵ Nagbiag ni Nahor iti 119 a tawen kalpasan a naiputotna ni Tera. Ket adu pay a lallaki ken babbai iti naiputotna. ²⁶ Kalpasan iti pitopulo a tawen a panagbiag ni Tera, naaddaan isuna kadagiti putot ket isu da Abram, Nahor, ken Haran. ²⁷ Ita, dagitoy dagiti kaputotan ni Tera. Isuna ti ama da Abram, Nahor, ken Haran, ket ni Haran ti ama ni Lot. ²⁸ Natay ni Haran iti imatang ti amana a ni Tera iti nakaiyanakanna a daga, idiaiy Ur dagiti Caldeo. ²⁹ Nangasawa da Abram ken Nahor. Sarai ti nagan iti asawa ni Abram ken Milca ti nagan iti asawa ni Nahor a putot a babai ni Haran nga ama da Milca ken Isca. ³⁰ Ita, ni Sarai ket lupes; awanan isuna iti anak. ³¹ Inkuyog ni Tera ti putotna a lalaki a ni Abram, ti apokona a ni Lot a putot ni Haran, ken ti manugangna a ni Sarai nga asawa ni Abram a putotna a lalaki, ket nagkukuyogda a pimmanaw idiaiy Ur nga ayan dagiti Caldeo, tapno mapanda idiaiy daga ti Canaan. Ngem dimtengda idiaiy Haran ket nagtalinaedda sadiay. ³² Agtawen idi ni Tera iti 205 kalpasanna ket natay idiaiy Haran.

12

¹ Ita kinunana ni Yahweh kenni Abram, “Pumanawka manipud iti pagiliam, manipud kadagiti kakabagiam, manipud iti sangkabalayan ti amam, ket agturongka iti lugar nga ipakitakto kenka. ² Pagbalinenkanto a dakkel a nasion, ken bendisionankanto, ken pagbalinekto a naindaklan ti naganmo, ket agbalinkanto a pakabendisionan. ³ Bendisionakto dagiti mangbendision kenka, ngem ilunodkonto dagiti saan nga agraem kenka. Babaen kenka, mabendisionanto amin a pamilia ti entero a daga.” ⁴ Napan ngarud ni Abram kas iti imbaga ni Yahweh kenkuana nga aramidenna, ket simmurot ni Lot kenkuana. Pitopulo ket lima ti tawen ni Abram idi pimmanaw isuna idia Haran. ⁵ Inkuyogna ti asawana a ni Sarai ken ti kaanakanna a lalaki a ni Lot a putot ti kabsatna, amin dagiti sanikuada a naipundarda ken amin a tattao a naalada idia Haran. Pimmanawda a nagturong iti daga ti Canaan, ket dimtengda sadiay. ⁶ Dinaliasat ni Abram ti daga agingga iti Sikem, nga ayan ti lugo iti More. Iti dayta a tiempo agnanaed dagiti Cananeo iti dayta a daga. ⁷ Nagparang ni Yahweh kenni Abram, ket kinunana, “Itedkonto kadagiti kaputotam daytoy a daga.” Isu a nangipatakder ni Abram iti altar a maipaay kenni Yahweh, a nagparang kenkuana. ⁸ Manipud sadiay, immakar isuna ket nagturong idia katurturodan a pagilian iti daya ti Betel, ket impatakterna sadiay ti toldana, iti nagbaetan ti Betel nga adda iti laud, ken Ai iti dayana. Nangbangon ni Abram sadiay iti altar a maipaay kenni Yahweh ken im-

mawag isuna iti nagan ni Yahweh. ⁹ Kalpasanna, intultuloy ni Abram ti nagdaldaliasat, ket nagturong idiaiy Negeb. ¹⁰ Adda panagbisin iti dayta a daga, isu a simmalog ni Abram ket nagturong iti Egipto tapno agnaed sadiay, gapu ta nakaro unay ti panagbisin iti daydiay a daga. ¹¹ Idi dandanin a sumrek ti Egipto, kinunana kenni Sarai nga asawana, “Kitaem a, ammok a napintaska a babai. ¹² Inton makitadaka dagiti Egipcio kunaendanto, 'Daytoy ti asawana,' ket papatayendakto, ngem pagtalinaedendaka a sibibiag. ¹³ Ibagam lattan a kabsatka, tapno gapu kenka ket nasayaatakto, ket tapno gapu kenka ket maispal ti biagko.” ¹⁴ Napasamak nga idi nakastreken ni Abram idiaiy Egipto, nakita dagiti Egipcio a kasta unay ti kinapintas ni Sarai. ¹⁵ Nakita isuna dagiti prinsipe ti Faraon, ket impasindayawda isuna iti Faraon, ket impanda ti babai iti pagtaengan ti Faraon. ¹⁶ Nasayaat ti panangtrato ti Faraon kenni Abram gapu kenkuana, ket inikkanna isuna kadagiti karnero, baka, kalakian nga asno, tagabu a lallaki, tagabu a babbai, kabaian nga asno ken kadagiti kamelio. ¹⁷ Kalpasanna, pinagrigat ni Yahweh ti Faraon ken ti balayna iti nakaro a didigra gapu kenni Sarai nga asawa ni Abram. ¹⁸ Pinaayaban ti Faraon ni Abram, ket kinunana, “Ania daytoy nga inaramidmo kaniak? Apay a saanmo nga imbaga kaniak nga asawam isuna? ¹⁹ Apay nga imbagam, “Kabsatko isuna,' isu nga innalak nga agbalin nga asawak? Isu nga ita, adtoy ti asawam. Alaem isuna ket pumanaw kayo.”

²⁰ Ket binilin ti Faraon dagiti tattaona maipapan kenkuana, ket pinapanawda isuna, agraman ti asawana ken amin nga adda kenkuana.

13

¹ Pimmanaw ngarud ni Abram iti Egipto ket napan idia y Negeb, isuna, ti asawana ken amin nga adda kenkuana. Kimmuyog met kadakuada ni Lot. ² Ita, nabaknang unay ni Abram kadagiti ayup, iti pirak, ken iti balitok. ³ Intultuloyna ti panagdaliasatna manipud Negeb agingga idia y Betel, iti lugar nga ayan idi ti toldana, iti nagbaetan ti Betel ken Ai. ⁴ Daytoy a lugar idi ti nangbangonanna iti altar, ken ditoy isuna nga immawag iti nagan ni Yahweh. ⁵ Ita, ni Lot, nga agdaldalliasat a kadua ni Abram ket addaan met kadagiti arban, bakbaka ken kadagiti tolda. ⁶ Saanen a makaanay ti daga a mangipaay iti pagbiaganda ta aginnasidegda a dua, gapu ta adu unay dagiti sanikuada, isu a saanda a mabalin nga agkuyog. ⁷ Maysa pay, adda rimsua a panagsisinnuppiat iti nagbaetan dagiti agpaspastor kadagiti ayup ni Abram ken agpaspastor kadagiti ayup ni Lot. Iti dayta a tiempo, agnanaed iti dayta a daga dagiti Cananeo ken dagiti Perezeo. ⁸ Isu a kinuna ni Abram kenni Lot, “Awan koma iti panagsisinnuppiat iti nagbaetanta, ken iti nagbaetan dagiti parapastormo ken dagiti parapastorko, ta maymaysa ta laeng a pamilia. ⁹ Saan aya nga adda iti sangoanam ti isuamin a daga? Mapanka ket suminaka kaniak. No mapanka iti kannigid, mapanakto iti kannawan. Wenno no mapanka iti

kannawan, mapanakto met iti kannigid.” ¹⁰ Isu a kimmita ni Lot iti aglawlaw, ken nakitana nga iti kabuklan ti kapatadan ti Jordan ket nasayaat ti pannakapadanumna iti sadinoman agingga idiay Zoar, kas iti minuyongan ni Yahweh, kas iti daga ti Egipto. Daytoy ket sakbay a dinadael ni Yahweh ti Sodoma ken Gomorra. ¹¹ Isu a pinili ni Lot a para kenkuanna ti kapatadan ti Jordan ket nagdalliasat a napan iti daya, ket nagsina ngarud dagiti agkabagian. ¹² Nagnaed ni Abram iti daga ti Canaan, ket nagnaed ni Lot kadagiti siudad iti kapatadan. Impatakderna dagiti toldana idiay Sodoma. ¹³ Ita, nakaro unay ti kinamanagbasol dagiti lallaki iti Sodoma maibusor kenni Yahweh. ¹⁴ Kinuna ni Yahweh kenni Abram kalpasan a simmina ni Lot kenkuana, “Manipud iti disso a pagtaktakderam, kumitaka iti amianan, iti abagatan, iti daya, ken iti laud. ¹⁵ Amin daytoy a makitkitam a daga, itedkonto kenka ken kadagiti kaputotam iti agnanayon. ¹⁶ Ket paaduekto dagiti kaputotam a kas iti kaadu ti tapuk iti daga, ket no kabaelan a bilangen iti maysa tao ti tapuk iti daga, kastanto met iti pannakabilang dagiti kaputotam. ¹⁷ Agsaganaka, pagnaem ti kaatiddog ken kaakaba ti daga, ta itedkonto daytoy kenka. ¹⁸ Isunga innala ni Abram ti toldana, ket napan nagnaed iti asideg dagiti kayo a lugo ti Mamre nga adda idiay Hebron, ket nangipatakder sadiay iti altar para kenni Yahweh.

14

¹ Napasamak daytoy kadagiti idi al-aldaw da Amrafel nga ari ti Sinar, ni Arioc nga ari ti

Eliasar, ni Kedorlaomer nga ari ti Elam, ni Tidal nga ari ti Goiim, ² a nangparnuayda iti gubat a maibusor kada Bera nga ari ti Sodoma, ni Birsa nga ari ti Gomorra, ni Sinab nga ari ti Adma, ni Semeber nga ari ti Zeboiim ken iti ari ti Bela (maawagan met daytoy iti Zoar). ³ Nagkakaddua dagitoy naud-udi a lima nga ar-ari idiaiy tanap ti Siddim (a maawagan met iti Naapgad a Baybay) ⁴ Nagserbida kenni Kedorlaomer iti sangapulo ket dua a tawen, ngem immalsada iti maikasangapulo ket tallo a tawen. ⁵ Kalpasanna, iti maikasangapulo ket uppat a tawen, immay rinaut da Kedorlaomer ken dagiti ar-ari a kakadduana ti Refaim iti Asterot Karnaim, ti Zuzim iti Ham, ti Emim iti Save Kiriataim, ⁶ ken dagiti Horeo iti katurturod a pagilianda a Seir, agingga idiaiy El Paran nga asideg iti let-ang. ⁷ Kalpasanna, nagsublida ket dimtengda idiaiy En Mispat (a maawagan met iti Kades), ket inabakda amin a pagilian dagiti Amalekita, ken kasta met dagiti Amorreo nga agnanaed iti Hazazon Tamar. ⁸ Kalpasanna, napan nagsagana ti ari ti Sodoma, ti ari ti Gomorra, ti ari ti Adma, ti ari ti Zeboiim, ken ti ari ti Bela (a maawagan met iti Zoar) para iti gubat ⁹ a maibusor kenni Kedorlaomer nga ari ti Elam, ni Tidal nga ari ti Goiim, ni Amrafel nga ari ti Sinar, ni Arioc nga ari ti Eliasar, uppat nga ar-ari a maibusor iti lima. ¹⁰ Ita, ti tanap ti Siddim ket napunno kadagiti abut a naikkan iti alketran, ket idi timmaray dagiti ari ti Sodoma ken Gomorra, natinnagda sadiay. Ket dagiti nabati, nagkamangda kadagiti kabanbantayan.

¹¹ Isu nga innala amin dagiti kabusor dagiti amin nga adda idiay Sodoma ken Gomorra kasta met dagiti amin a taraon, ket pimmanawda. ¹² Iti ipapanda, innalada met ti putot a lalaki ti kabsat ni Abram a ni Lot, nga agnanaed idiay Sodoma agraman dagiti amin a sanikuana. ¹³ Maysa a nakalibas iti immay nangipadamag kenni Abram a Hebreo. Agnanaed isuna iti abay ti kayo a lugo a kukua ni Mamre, nga Amorreo, a kabsat a lalaki da Escol ken Aner, isuda amin ket addaan iti nasayaat a pannakikadua kenni Abram. ¹⁴ Ita, idi nangngeg ni Abram a natiliw dagiti kabusorna ti kabagianna, indauloanna iti tallo-gasut ket sangapulo ket walo a nasursuruan a lallaki, a naiyanak iti balayna, ket sinunsonda ida agingga idiay Dan. ¹⁵ Biningayna dagiti tattaona a maibusor kadakuada iti rabii ket dinarupda ida, ken kinamatda ida inggana idiay Hobah, nga adda iti amianan ti Damasco. ¹⁶ Kalpasanna, insublina amin dagiti sanikua, ken insublina met ti kabagianna a ni Lot ken dagiti taraonda, kasta met dagiti babbai ken dagiti dadduma a tattao. ¹⁷ Kalpasan a nagsubli ni Abram manipud iti panangparmekna kenni Kedorlaomer ken dagiti kakaduana nga ar-ari, rimmuar ti ari ti Sodoma tapno sabatenna isuna iti tanap ti Save (a maawagan met iti Tanap ti Ari). ¹⁸ Ni Melkisedek nga ari iti Salem ket nangiruar iti tinapay ken arak. Isuna ket padi ti Kangatoan a Dios. ¹⁹ Bendisionan koma ti Dios a Kangatoan a Nangparsua iti langit ken daga ni Abram. ²⁰ Madaydayaw ti Dios a Kangatoan, nga isu iti nangipaima kadagiti kabusormo kenka”.

Kalpasanna, inted ni Abram kenkuana ti apagkappullo dagiti amin a banbanag. ²¹ Kinuna ti ari ti Sodoma kenni Abram, “Itedmo kaniak dagiti tattao ket alaem dagiti banbanag para kenka.” ²² Kinuna ni Abram iti ari ti Sodoma, “Intagayko ti imak kenni Yahweh a Kangatoan a Dios, a Nangparsua iti langit ken daga, ²³ a saanako a mangala iti sinulid, galut iti sandalias, wenno aniaman a banag a kukuam, tapno saanmonto pulos nga ibaga, 'Pinabaknangko ni Abram.' ²⁴ Awanto ti alaek malaksid iti kinnan dagiti agtutubo a lallaki ken ti bingay dagiti lallaki a kimmuyog kaniak. Palubosam da Aner, Escol, ken ni Mamre nga alaenda dagiti bingayda.”

15

¹ Kalpasan dagitoy a banbanag, immay ti sao ni Yahweh kenni Abram iti maysa a sirmata, a kunana, “Saanka nga agbuteng, Abram! “Siak ti salaknibmo ken ti naidaklan unay a gunggonam.” ² Kinuna ni Abram, “Apo a Yahweh, anianto ti ipaaymo kaniak, ta kastoy met latta, awananak iti anak, ken ti agtawid iti balayko ket ni Elieser a taga-Damasco?” ³ Kinuna ni Abram, “Agsipud ta awan intedmo kaniak a kaputotan, kitaem, ti katalek iti balayko ket isu ti agtawid.” ⁴ Ket, pagammoan, immay kenkuana ti sao ni Yahweh, a kunana, “Saan a daytoy a lalaki ti agtawid iti sanikuam; ngem ketdi ti agtaudto a mismo iti bagim ti agtawidto.” ⁵ Kalpasanna, impanna isuna iti ruar ket kinunana, “Tumangadka iti langit, ket bilangem dagiti bituen, no kabaelam ida a bilangen.” Ket

kinunana kenkuana, “Kastanto met ngarud dagiti kaputotam.” ⁶ Namati isuna kenni Yahweh, ken imbilangna kenkuana daytoy a kinalinteg. ⁷ Kinunana kenkuana, “Siak ni Yahweh a nangiruar kenka idia Ur dagiti Caldeo, tapno itedko kenka daytoy a daga a tawidem.” ⁸ Kinunana “Apo a Yahweh, kasanonto a maammoak a tawidekto daytoy?” ⁹ Ket kinunana kenkuana, “Mangidatagka kaniak iti tallo ti tawenna a baka a saan pay a nagmaya, tallo ti tawenna a kabaian a kalding, tallo ti tawenna a kalakian a karnero, kalapati ken sibong a pagaw.” ¹⁰ Impanna amin kenkuana dagitoy, ket ginuduana dagitoy. Ket inkabilna ti tunggal kagudua iti batug ti kapisina, ngem saanna a ginudua dagiti billit. ¹¹ Idi bimmaba dagiti billit a mangan kadagiti natay nga ayup, inabog ni Abram dagitoy. ¹² Ket idi lumlumneken ti init, nakaturug iti nasimbeng ni Abram ket pagammoan, nasallukoban isuna iti nakaam-amak ken nakabutbuteng a sipngget. ¹³ Kalpasanna, kinuna ni Yahweh kenni Abram, “Ammoem koma a gangannaetto dagiti kaputotam iti saanda a daga, ket matagabudanto ken maparigatdanto iti las-ud iti uppat a gasut a tawen. ¹⁴ Ukomekto dayta a nasion a pagserbianda, ket rummuardanto kalpasan nga addaan iti nawadwad a sanikua. ¹⁵ Ngem mapankanto kadagiti amam a sitatalna, ket lakaykanto unayen inton maitanemka. ¹⁶ Iti maikapat a henerasion ket umaydanto manen ditoy. Ta saan pay a nadanon ti pagpatinggaan ti kinadagsen iti basol dagiti Amorreo.” ¹⁷ Idi limneken ti init

ket nasipngeten, adda maysa nga agas-asuk a banga ken sumsumged nga aluten a limmasat iti nagbabaetan dagiti pidaso ti ayup. ¹⁸ Iti dayta nga aldaw, nakitulag ni Yahweh kenni Abram, kunana, “Kadagiti kaputotamto, itedko daytoy a daga, manipud iti karayan ti Egipto inggana iti dakkel a karayan, ti Eufrates— ¹⁹ dagiti Kineo, dagiti Kenizeo, dagiti Kadmoneo, ²⁰ dagiti Heteo, dagiti Perezeeo, dagiti Refaim, ²¹ dagiti Amorreo, dagiti Cananeo, dagiti Girgaseo ken dagiti Jebuseo.”

16

¹ Ita, ni Sarai nga asawa ni Abram, ket saan pay a naaddaan iti annak para kenkuana, ngem adda adipenna a babai, a taga-Egipto, nga agnagan iti Agar. ² Isu a kinuna ni Sarai kenni Abram, “Kitaem, saan nga impalubos ni Yahweh a maaddaanak kadagiti annak. Mapanmo kaiddaen ti adipenko. Mabalinalak siguro a maaddaan iti annak babaen kenkuana.” Dinengngeg ni Abram ti timek ni Sarai. ³ Daytoy ket kalpasan iti sangapulo a tawen a panagnaed ni Abram idia y daga iti Canaan, idi nga inted ni Sarai nga asawa ni Abram ni Agar, nga adipenna a taga Egipto, kenni Abram tapno agbalin nga asawana. ⁴ Isu a naaddaanda iti relasion kenni Agar, ket nagsikog isuna. Ket idi nakitana a masakogen isuna, bimmaba ti panangkitana iti amona a babai. ⁵ Kalpasanna, kinuna ni Sarai kenni Abram, “Daytoy a sagsagrapek ket gapu kenka. Intedko ti adipenko a babai iti arakupmo, ket idi nakitana nga isuna ket masakogen, inumsinak

kadagiti matana. Ni Yahweh koma iti mangukom kadata.” ⁶ Ngem kinuna ni Abram kenni Sarai, “Kitaem a, ti adipenmo a babai ket adda iti turaymo, aramidem kenkuana no ania ti ammom a kasayaatan.” Isu a nagbalin a naraggas ni Sarai kenkuana, ket nagtalaw ni Agar manipud kenkuana. ⁷ Nasarakan isuna ti anghel ni Yahweh iti ayan ti bubon iti danum idiay letang, ti bubon iti dalan nga agturong idiay Sur. ⁸ Kinunana, “Agar nga adipen ni Sarai, sadino ti naggappuam ken sadino ti papanam?” Ket kinunana, “Itartarayak ti amok a ni Sarai.” ⁹ Kinuna ti anghel ni Yahweh kenkuana, “Agsublika iti amom a babai, paiturayanka kenkuana iti panagturayna.” ¹⁰ Kalpasanna, kinuna ti anghel ni Yahweh kenkuana, “Paaduekto iti kasta-unay dagiti kaputotam, ket adudanto unay a bilangen.” ¹¹ Kinuna pay ti anghel ni Yahweh kenkuana, “Kitaem, masikogka, aganakkanto iti lalaki ket panaganamto iti Ismael, gapu ta dinengngeg ni Yahweh ti panagasugmo. ¹² Agbalinto isuna nga atap nga asno iti tao. Kabusornanto iti tunggal tao, ket kabusorto met isuna iti tunggal tao. Ket agbiagto isuna nga adayo kadagiti amin a kakabsatna.” ¹³ Kalpasanna, intedna daytoy a nagan kenni Yahweh a nagsao kenkuana, “Sika ti Dios a nakakita kaniak” ta kinunana, “Makakitaak latta kadi, uray kalpasan a nakitanak?” ¹⁴ Isu't gapuna a naawagan dayta a bubon iti Beer-lahai-roi; daytoy ket adda iti nagbaetan ti Kades ken Bered. ¹⁵ Impasngay ni Agar ti putot a lalaki ni Abram ket pinanaganan ni Abram ti putotna nga inyanak ni Agar iti Ismael. ¹⁶ Walu-pulo ket

innem ti tawen ni Abram idi inyanak ni Agar ni Ismael kenkuana.

17

¹ Idi agtawen ni Abram iti siam a pulo ket siam, nagparang ni Yahweh kenkuana ket kinunana, “Siak ti Mannakabalin a Dios. Magnaka iti imatangko ket awanto iti pakapilawam. ² Ket pasingkedakto ti tulagko iti nagbaetanta, ket paaduenkanto iti aglaplapusanan.” ³ Nagkurno ni Abram ken nakisao ti Dios kenkuana a kinunana, ⁴ “No maipapan kaniak, kitaem, nakitulagak kenka. Sikanto ti ama iti adu a nasion. ⁵ Saanton nga Abram ti naganmo, ngem ti naganmonto ket Abraham- ta dutokanka nga agbalin nga ama dagiti adu a nasion. ⁶ Pagbalinenkanto a nabunga iti aglaplapusanan, mangaramidakto kadagiti nasion babaen kenka, ket adunto nga ari ti agtaud kenka. ⁷ Makitulagak kenka ken kadagiti amin a kaputotam a sumarsaruno kenka, kadagiti amin a henerasionda, iti maysa nga agnanayon a katulagan, nga agbalinak a Dios kenka ken kadagiti sumaruno a kaputotam. ⁸ Itedkonto kenka, ken kadagiti sumaruno a kaputotam, ti daga a pagnanaedam, amin a daga ti Canaan, kas agnanayon a sanikua, ken siakto ti Diosda.” ⁹ Ket kinuna ti Dios kenni Abraham, “No maipapan kenka, masapul a tungpalem ti tulagko, sika ken dagiti sumaruno a kaputotam iti amin a henerasionda. ¹⁰ Daytoy ti katulagan iti nagbaetanta ken kadagiti sumaruno a kaputotam: Masapul a makugit ti tunggal lallaki kadakayo. ¹¹ Masapul a makugitkayo iti akinruar a kudil ti lasagyo, ket

daytoyto ti pagilasinan ti tulag iti nagbaetanta. ¹² Tunggal lallaki kadakayo a walo nga aldawnan ket masapul a makugit, kadagiti amin a henerasion dagiti tattaom. Daytoy ket pakairamanan dagiti naipasngay iti pagtaengam ken ti nagatang babaen iti kuarta a nagtaud iti siasinoman a ganggannaet a saan a maysa kadagiti kaputotam. ¹³ Masapul a makugit ti lalaki a naipasngay iti pagtaengam ken ti lalaki a nagatang iti kuartam. Iti kasta ket addanto iti lasagyo ti tulagko kas agnanayon a katulagan. ¹⁴ Siasinoman a lalaki a saan a nakugit, a saan a nakugit iti akinruar a kudil ti lasagna ket maisinanto manipud kadagiti tattaona. Sinalungasingna ti tulagko. ¹⁵ Kinuna ti Dios kenni Abraham, “Maipapan met kenni Sarai nga asawam, saanmonton nga awagan isuna iti Sarai. Ngem ketdi, ti naganannanto ket Sarah, ¹⁶ Bendisionakto isuna, ken ikkankanto iti anak a lalaki babaen kenkuana. Bendisionakto isuna, ket agbalinto isuna nga ina dagiti nasion. Adu nga ari dagiti tattao ti agtaudto kenkuana. ¹⁷ Kalpasanna ket nagrukob ni Abraham, ken nagkatawa, ket kunana iti nakemna, “Mabalin pay kadi met a pumutot ti maysa a lalaki nga agtawenen iti sangagasut? Ken kabaelan pay kadi met ni Sara, nga agtawenen iti siam a pulo, ti mangipasngay iti anak a lalaki?” ¹⁸ Kinuna ni Abraham iti Dios, “Ni Ismael latta koman ti agbiag iti imatangmo!” ¹⁹ Kinuna ti Dios, “Saan, ngem mangipasngayto ni Sarah nga asawam iti anak a lalaki para kenka, ket masapul a panaganam isuna iti Isaac. Tungpalekto ti tulagko kenkuana a kas maysa nga agnanayon

a tulag a pakairamanan dagiti sumaruno a kaputotanna. ²⁰ No maipapan kenni Ismael, nangngegka. Kitaem, bendisionak isuna, ken pagbalinek isuna a nabunga, ken paaduekto isuna iti aglaplapusanan. Isunanto ti ama dagiti sangapulo ket dua a mangidaulo kadagiti tribu, ken pagbalinekto isuna a naindaklan a nasion. ²¹ Ngem ipatungpalkonto ti tulagko kenni Isaac, nga ipasngayto ni Sarah kenka iti kastoy a tiempo iti sumaruno a tawen. ²² Idi nalpasna a kinatungtong ni Abraham, nagpangato ti Dios ket pinanawanna ni Abraham. ²³ Ket innala ni Abraham ni Ismael a putotna, ken dagiti amin a naiyanak iti sangkabalayanna, ken dagiti amin a nagatang babaen iti kuartana, tunggal lalaki kadagiti tattao iti sangkabalayan ni Abraham ket kinugitna ti akinruar a kudil ti lasagda iti dayta met laeng nga aldaw, a kas kinuna ti Dios kenkuana. ²⁴ Agtawen ni Abraham iti siam a pulo ket siam idi nakugit ti akinruar a kudil ti lasagna. ²⁵ Ken sangapulo ket tallo ti tawen ni Ismael idi nakugit ti akinruar a kudil ti lasagna. ²⁶ Agpada a nakugit da Abraham ken Ismael iti dayta met laeng nga aldaw. ²⁷ Amin a lalaki iti sangkabalayanna ket kaduana a nakugit, a pakairamanan dagidiay naiyanak iti uneg ti sangkabalayanna ken dagidiay nagatang babaen iti kuarta manipud iti ganggannaet.

18

¹ Nagparang ni Yahweh kenni Abraham iti ayan dagiti kayo a lugo idiy Mamre, bayat

a nakatugaw isuna iti ruangan ti tolda iti kapudotan ti aldaw. ² Timmangad isuna ket, pagammoan, nakitana nga adda tallo a lallaki nga agtaktakder iti batogna. Idi nakitana isuda, nagtaray isuna a nangsabat kadakuada manipud iti ruangan ti tolda ket nagdumog a nagparintumeng iti daga. ³ Kinunana, “Apo, no makaay-ayoak iti imatangmo, saanyo koma a labsan toy adipenmo. ⁴ Adda koma bassit a danum a maiyeg a pangbuggoyo kadagiti sakayo, ket aginanakayo iti sirok ti kayo. ⁵ Ipalubosyo koma a mangiyegak iti bassit a taraon, tapno mabang-arankayo. Kalpasanna, mabalinyon iti mapan, agsipud ta immaykayo iti adipenyo.” Ket kinunada, “Aramidem kas iti imbagam.” ⁶ Kalpasanna, nagdardaras ni Abraham a napan iti tolda nga ayan ni Sarah, ket kinunana, “Darasem, mangalaka iti tallo a takal ti napino nga arina, masaem daytoy, ket agaramidka iti tinapay.” ⁷ Kalpasanna, nagtaray ni Abraham a napan iti ayan dagiti arban, ket nangala isuna iti ubing pay ken napintas a baka, ket intedna daytoy iti adipen, ket nagdardaras ti adipen a nangisagana iti daytoy. ⁸ Nangala iti keso ken gatas, ken ti baka a naisaganan, ket inkabilna ti taraon iti sangoananda, ket nagtakder iti abayda bayat a mangmanganda iti sirok ti kayo. ⁹ Kinunada kenkuana, “Sadino ti ayan ni Sarah nga asawam?” Insungbatna, “Idiay, uneg ti tolda.” ¹⁰ Kinunana, “Agsubliakto kenka iti kastoy met laeng a tiempo inton sumaruno a tawen, ket makitamto, maaddanto iti anak a lalaki ni Sarah nga asawam.” Agdengdenggeg

ni Sarah nga adda iti ruangan ti tolda, iti likudanna. ¹¹ Ita, lakay ken baketen da Abraham ken Sarah, nataenganda unayen, ken limmabesen ni Sarah iti tiempo a kabaelan pay dagiti babbai iti agipasngay iti ubing. ¹² Isu a kinatawaan ni Sarah ti bukodna a bagi, a kinunana iti bagina, “Kalpasan a bimmaketakon, maaddaanak pay ngata iti kastoy a pakaragsakan, kasta met a ti apok ket lakay metten?” ¹³ Kinuna ni Yahweh kenni Abraham, “Apay a nagkatawa ni Sarah ken kunana, 'Pudno ngata nga aganakak, idinto a baketakon?’” ¹⁴ Adda kadi aniaman a banag a narigat unay para kenni Yahweh? Iti tiempo nga intudingko, iti kastoy met laeng a tiempo inton sumaruno a tawen, agsubliakto kenka ket maaddaanto ni Sarah iti anak a lalaki.” ¹⁵ Ket inlibak ni Sarah daytoy a kinunana, “Saanak a nagkatawa,” ta nagbuteng isuna. Insungbatna, “Saan, nagkatawaka.” ¹⁶ Ket timmakderen dagiti lalaki tapno pumanaw ken kimmitada iti baba nga agturong iti Sodoma. Kimmuyog kadakuada ni Abraham tapno itulodna ida iti dalanda. ¹⁷ Ngem kinuna ni Yahweh, “Rumbeng kadi nga ilimedko kenni Abraham ti maipanggep iti ngannganin nga aramidek, ¹⁸ idinto a pudno nga agbalinto ni Abraham a naindaklan ken nabileg a nasion, ken mabendisionanto amin dagiti nasion iti daga kenkuana?” ¹⁹ Ta pinilik isuna tapno mabilinna dagiti annakna ken dagiti sumarsaruno a sangkabalayanna nga agtulnog iti wagas ni Yahweh, nga agaramid ti kinalinteg ken hustisia, tapno mabalin a tungpalen ni Yahweh kenni Abraham ti imbagana kenkuana.”

²⁰ Kalpasanna, kinuna ni Yahweh, “Gapu ta adu unay dagiti pammabasol a maibusor iti Sodoma ken Gomora, ken gapu ta nalabes unay dagiti basolda, ²¹ bumabaak ita sadiay tapno kitaek no dakesda a kas kadagiti dimmanon a pammabasol kaniak. No saan, maammoakto.” ²² Pimmanaw ngarud dagiti lallaki manipud sadiay, ket nagturingda idiaiy Sodoma. Ngem nagtalinaed a nakatakder ni Abraham iti sanggoanan ni Yahweh. ²³ Ket immasideg ni Abraham ket kinunana, “Iramanmo kadi a pukawen dagiti nalinteg kadagiti nadangkes? ²⁴ Nalabit nga adda limapulo a nalinteg iti uneg ti siudad. Pukawemto kadi daytoy ket saanmo a kaasian ti lugar gapu kadagiti limapulo a nalinteg nga adda sadiay? ²⁵ Sapay koma ta saanmo nga aramiden ti kasta a banag, nga iraman mo a papatayen dagiti nalinteg kadagiti nadangkes, ket matrato dagiti nalinteg a kas kadagiti nadangkes. Adayo koma nga aramidem iti kasta! Saan kadi a ti Ukom iti entero a daga ket agaramid iti nainkalinteg?” ²⁶ Kinuna ni Yahweh, “No makasarakak iti limapulo a nalinteg iti uneg ti siudad ti Sodoma, kaasiakto ti entero a lugar gapu kadakuada.” ²⁷ Simmungbat ni Abraham a kinunana, “Kitaem ti inaramidko, a naturedak a nagsao iti Apok, uray no maysaak laeng a tapok ken dapoy! ²⁸ No ngay adda iti nakurang iti lima a limapulo a nalinteg? Dadaelem kadi ti sibubukel a siudad no kurang iti lima?” Ket kinunana, “Saankonto a dadaelen daytoy, no adda masarakak idiaiy nga uppat a pulo ket lima.” ²⁹ Ngem nakisarita pay

isuna kenkuana, a kinunana, “No ngay adda masarakan nga uppat a pulo sadiay?” Insungbatna, “Saanko nga aramiden daytoy maigapu iti uppat a pulo.” ³⁰ Kinunana, “Pangngaasim Apo ta saanka nga agunget, ta agsaoak. Nalabit nga addanto masarakan a tallopulo sadiay.” Insungbatna, “Saanko nga aramiden daytoy, no adda masarakak a tallopulo sadiay.” ³¹ Kinunana, “Dispensarem koma ti turedko nga agsao iti Apok! Nalabit nga addanto masarakan a duapulo sadiay.” Insungbatna, “Saanko a dadaelen daytoy maigapu iti duapulo.” ³² Kamauddiananna kinunana, “Pangngaasim Apo ta saanka nga agunget, ta agsaoak iti daytoy maudi a gundaway. Nalabit nga addanto iti sangapulo masarakan sadiay.” Ket kinunana, “Saankonto a dadaelen daytoy maigapu iti sangapulo.” ³³ Napan ni Yahweh iti dalanna apaman a nalpas a nakitungtong kenni Abraham, ket nagawid met ni Abraham.

19

¹ Rumabiin idi immay dagiti dua nga anghel idiaiy Sodoma, kabayatan nga agtugtugaw ni Lot iti ruangan ti Sodoma. Nakita ida ni Lot, ket nagtakder a nangsabat kadakuada ket nagkurno. ² Kinunana, “Pangngaasiyo appok, allukoyenkayo nga umay iti balay ti adipenyo, umyankayo iti agpatnag ken buggoanyo dagiti sakayo. Ket mabalin a masapakayo a buman-gon ket agtuloykayo iti papananyo.” Ngem kinunada, “Saan, agpatpatnagkami idiaiy plasa ti ili.” ³ Ngem kasta unay ti panangallukoy ni

Lot kadakuada, isu a kimmuyogda kenkuana ket simrekda iti balayna. Nangisagana isuna iti makan ken nangiluto iti tinapay nga awan lebadurana ket nanganda. ⁴ Ngem sakbay a nagiddada, immay dagiti lallaki iti siudad, dagiti lallaki iti Sodoma, agraman dagiti agtutubo ken lakay, amin dagiti lallaki manipud iti tunggal paset iti siudad ket pinalawlawanda ti balay. ⁵ Pinukkawanda ni Lot a kinunada kenkuana, “Sadino ti ayan dagiti lallaki nga immay kenka ita a rabii! Irruarmo ida kadakami tapno kaiddaenmi ida!” ⁶ Isu a rimmuar ni Lot ket inserrana met laeng ti ridaw iti likudanna. ⁷ Kinunana, “Ipakpakaasik kadakayo kakabsatko, saankayo koma nga agaramid iti dinadakes. ⁸ Kitaenyo, adda dua nga anakko a babbai ket saanda pay a nakikaidda iti asinoman a lalaki. Ipakpakaasik kadakayo, bay-andak a mangirruar kadakuada ket aramidenyo kadakuada ti aniaman a nasayaat iti imatangyo. Saanyo laeng a sagiden dagitoy a lallaki, gapu ta simmangbayda iti salinong ti balayko.” ⁹ Kinunada “Aglisika!” Kinunada pay, “Immay ditoy daytoy a tao nga agnaed kas ganggannaet ket ita, nagbalinen isuna nga ukomtayo! Ita, dakdakes pay ti aramidenmi kenka ngem kadakuada.” Induronda ti lalaki a ni Lot, ket immasidegda a mangdadael iti ridaw. ¹⁰ Ngem inggaw-at dagiti lallaki dagiti imada ket insublida ni Lot iti uneg ti balay ket inserrada ti ridaw. ¹¹ Ket dagiti lallaki nga adda iti ruar ti balay, binulsek ida dagiti lallaki a sangaili ni Lot, dagiti agtutubo ken lallakay, isu a narigatanda

a nangbirok iti ridaw ti balay. ¹² Kalpasanna, kinuna dagiti lallaki kenni Lot, “Adda kadi pay sabali a kaduam ditoy? No adda manugangmo a lallaki, annakmo a lallaki ken babbai, ken siasinoman nga adda kenka iti siudad, irruarmo ida ditoy. ¹³ Ta dadaelenmin daytoy a lugar gapu ta napigsa unayen dagiti pammabasol a maibusor iti daytoy a nakadanun iti sanggoanan ni Yahweh isu nga imbaonnakami a mangdadael iti daytoy.” ¹⁴ Rimmuar ni Lot ket nakisarita kadagiti manugangna a lallaki, a nagkari a mangasawa kadagiti annakna a babbai, a kinunana, “Darasenyoy, pumanawkayo iti daytoy a lugar, ta dadaelenen ni Yahweh ti siudad.” Ngem kadagiti manugangenna a lalaki ket kasla agang-angaw laeng isuna. ¹⁵ Idi aglawagen, pinilit dagiti anghel ni Lot, a kunada, “Agawaam, ayabam ti asawam ken dagiti dua nga annakmo a babbai nga adda ditoy, tapno saankayo a mairaman a mapukaw iti pannakadusa ti siudad.” ¹⁶ Ngem nagsarimadeng isuna. Isu a ginammatan dagiti lallaki ti imana ken ti ima ti asawana ken dagiti ima dagiti dua nga annakna a babbai, gapu ta naasi unay ni Yahweh kenkuana. Inruarda ida, ket impanda ida iti ruar ti siudad. ¹⁷ Ket idi nairruardan ida, kinuna ti maysa kadagiti lalaki, “Tumaraykayon, isalakanyo dagiti biagyo! Saankayo a tumalliw, wenna agkamang iti sadinoman a tanap. Agkamangkayo kadagiti kabanbantayan tapno saankayo a mairaman.” ¹⁸ Kinuna ni Lot kadakuada, “Saan, pangngaasiyo appok! ¹⁹ Ti adipenyo ket nakasarak iti pabor iti imatangyo, ket impakitayo kaniak ti naindaklan a kinaim-

bag gapu iti panangisalakanyo iti biagko, ngem saanak a makalibas a mapan kadagiti kabanbantayan, gapu ta makamakamnak ti didigra ket matayak. ²⁰ Kitaenyo, dayta a ciudad nga adda sadiay ket asideg a mabalinko a pagkamangan ken bassit daytoy. Pangngaasiyo, bay-andak nga agkamang sadiay (saan kadi a bassit daytoy?) ket maisalakanto ti biagko.” ²¹ Kinunana kenkuana, “Ala wen, patgak met laeng daytoy a kiddaw, a saankonto a dadaelen ti ciudad a dinakamatmo. ²² Darasem! Agkamangka sadiay, ta saanko a maaramid ti aniaman a banag agingga a saanka a nakadanon sadiay.” Naawagan ngarud ti ciudad iti Soar. ²³ Nagsingisingen ti init iti daga idi nakadanon ni Lot iti Soar. ²⁴ Ket pinagtudo ni Yahweh iti asupre ken apuy manipud idiy tangatang idiy Sodoma ken Gomorra. ²⁵ Dinadadaelna dagidiay a ciudad, amin dagiti tanap, ken amin dagiti agnanaed kadagiti ciudad, ken amin a nagtubo a mula iti daga. ²⁶ Ngem ti asawa ni Lot nga adda iti malikudanna, timmaliaw ket nagbalin isuna nga adigi nga asin. ²⁷ Nasapa a nagriing ni Abraham iti dayta a bigat ket napan iti lugar a nagtakderanna idi iti sanggoanan ni Yahweh. ²⁸ Tinannawaganna ti Sodoma ken Gomorra ken ti amin a daga iti tanap. Kimmita isuna ket nakitana ti asuk nga agpangpangato manipud iti daga a kas iti asuk iti maysa nga urno. ²⁹ Isu nga idi dinadael ti Dios dagiti ciudad iti tanap, linagip ti Dios ni Abraham. Inlisina ni Lot iti tengnga ti panakadadael idi dinadaelna ti ciudad a nagnaedan ni Lot. ³⁰ Ngem simmang-at ni Lot manipud iti

Soar ket napan nagnaed kadagiti kabanbantayan a kaduana dagiti dua nga annakna a babbai, gapu ta mabuteng isuna nga agnaed iti Soar. Isu a nagnaed isuna iti maysa a rukib, isuna ken dagiti dua nga annakna a babbai. ³¹ Kinuna ti inauna nga anak iti inaudi, “Lakayen ti amata, ket awan ti siasinoman a lalaki iti sadinoman a makikaidda kadata segun iti wagas iti amin a lubong. ³² Umayka, painumenta iti arak ti amata, ket makikaiddata kenkuana, tapno iti kasta ket mapaaduta pay ti kaputotan ti amata.” ³³ Isu a pinainumda iti arak ti amada iti dayta a rabii. Ket napan nakikaidda ti inauna nga anak iti amana; saanna nga ammo idi nakikaidda isuna, uray idi bimmangon isuna. ³⁴ Iti simmaruno nga aldaw, kinuna ti inauna iti inaudi, “Dumngegka, idi rabii nakikaiddaak kenni amak, ket inton rabii painumenta manen iti arak, ket masapul a sumrekka ket makikaiddaka kenkuana, tapno iti kasta ket mapaaduta pay ti kaputotan ti amata.” ³⁵ Isu a pinainumda iti arak ti amada iti dayta a rabii, ket napan ken nakikaidda ti inaudi kenkuana. Saanna nga ammo idi nagidda isuna, uray idi bimmangon isuna. ³⁶ Isu a dagiti annak ni Lot ket nagsikog babaen iti amada. ³⁷ Impasngay ti inauna ti maysa a lalaki ket pinanagananna isuna iti Moab. Isuna ti nagbalin a kapuonan dagiti maaw-awagan iti agdama a Moabita. ³⁸ Kasta met ti inaudi nga anak, impasngayna met ti maysa lalaki, ket pinagananna iti Ben Ammi. Isuna ti nagbalin a kapuonan dagiti tattao nga iti agdama ket maaw-awagan iti Ammonita.

20

¹ Nagdaliasat ni Abraham manipud sadiay a nagturong iti daga ti Negeb iti nagbaetan ti Kades ken Sur. Isuna ket gangganaet nga agnanaed iti Gerar. ² Kastoy ti imbaga ni Abraham maipapan kenni Sarah nga asawana, “Isuna ket kabsatko a babai.” Isu a nangibaon ni Abimelec nga ari ti Gerar kadagiti soldadona ket innalada ni Sarah. ³ Ngem immay ti Dios kenni Abimelec iti rabii babaien iti tagtagainep ket kinunana kenkuana, “Kitaem, kaiyarigam ti natay a tao gapu iti babai nga innalam ta asawa isuna ti maysa a lalaki.” ⁴ Ita, saan pay nga immasideg ni Abimelec kenkuana ket kinunana, “Apo, papatayem kadi uray ti nalinteg a nasion? ⁵ Saan kadi nga isuna a mismo ti nangibaga kaniak, ‘Isuna ket kabsatko a babai?’ Uray isuna a mismo ket kinunana nga ‘Isuna ket kabsatko a lalaki.’ Naaramidko daytoy a nadalus ti pusok ken awan basol kadagiti imak.” ⁶ Kalpasanna, kinuna ti Dios kenkuana iti tagtagainepna. “Wen ammok met nga inaramidmo daytoy a nadalus ti pusom ket inlisika met iti panagbasolmo kaniak. Isu a saanko nga impalubos a sagidem isuna. ⁷ Ngarud, isublim ti asawa ti lalaki, ta maysa isuna a profeta. Ikararagannakanto ket agbi-
agkanto. Ngem no saanmo nga isubli ti babai, ammoem a sika ken amin a kukuam ket awan duadua a matayto.” ⁸ Nasapa a bimmangon ni Abimelec iti agsapa ket inayabanna amin dagiti adipenna. Imbagana amin dagitoy a banag kadakuada ket nakaro ti buteng dagiti lallaki. ⁹ Kalpasanna ket pinaayaban ni Abim-

elec ni Abraham ket kinunana kenkuana, “Ania daytoy nga inaramidmo kadakami? Kasano a nakabasolak kenka, ta inyegmo kaniak ken iti pagariak ti dakkel a basol? Inaramidmo kaniak ti saan a rumbeng.” ¹⁰ Kinuna ni Abimelec kenni Abraham, “Ania ti nangiduron kenka a mangaramid iti daytoy a banag?” ¹¹ Kinuna ni Abraham, “Gapu ta impagarupko, 'Sigurado nga awan ti panagbuteng iti Dios iti daytoy a lugar ket patayendak gapu iti asawak.' ¹² Malaksid iti dayta, pudno a kabsatko isuna, ta anak isuna ti amak ngem saan nga anak ti inak; ket nagbalin isuna nga asawak.” ¹³ Idi imbaga ti Dios a panawak ti pagtaengan ti amak tapno agdaliasat manipud iti maysa a lugar nga agturong iti maysa a lugar, kinunak kenkuana, 'Masapul nga ipakitam kaniak ti kinapudnom a kasawak: Iti tunggal lugar a papananta, kastoy ti ibagam maipapan kaniak, “Isu ket kabsatko a lalaki.”’ ¹⁴ Kalpasanna, nangala ni Abimelec iti karnero, kalakian a baka, lalaki ken babai a tagabu ket intedna dagitoy kenni Abraham. Kalpasanna, insublina kenkuana ni Sarah nga asawana. ¹⁵ Kinuna ni Abimelec, “Kitaem, adda iti sanggoanam ti dagak. Aggianka iti sadinoman a kayatmo.” ¹⁶ Kenni Sara kinunana, “Kitaem, inikkak ti kabsatmo iti sangaribu a pidaso ti pirak. Daytoy ti mangakkob iti aniaman a babak kenka iti imatang ti amin a kaduam, ken iti sangoanan ti amin, naan-anayka a napalinteg.” ¹⁷ Kalpasanna, nagkararag ni Abraham iti Dios ket pinaimbag ti Dios ni Abimelec, ti asawana ken dagiti babbai a tagabuna isu a naaddaanda

iti kabaelan nga aganak. ¹⁸ Ta pinagbalin ni Yahweh a baog dagiti babbai iti pagtaengan ni Abimelec, gapu kenni Sarah nga asawa ni Abraham.

21

¹ Impangag ni Yahweh ni Sarah kas imbagana nga aramidenna, ket inaramid ni Yahweh para kenni Sara ti kas iti inkarina. ² Nagsikog ni Sara ket inyanakna ti anakna a lalaki kenni Abraham iti kinalakayna, iti naikeddeng a tiempo kas imbaga ti Dios kenkuana. ³ Pinanaganan ni Abraham ti putotna kenni Sara, iti Isaac. ⁴ Kinugit ni Abraham ni Isaac nga anakna idi walo nga aldawnan, kas imbilin ti Dios kenkuana. ⁵ Sangagasut ti tawen ni Abraham idi naiyanak ni Isaac kenkuana. ⁶ Kinuna ni Sarah, "Pinagkatawanak ti Dios; tunggal maysa a makangngeg ket makipagkatawanto kaniak." ⁷ Kinunana pay, "Siasino ngay koma iti nakaibaga kenni Abraham nga agpasusonto ni Sarah kadagiti ubbing, nupay kasta inyanakko ti putotna iti kinalakayna!" ⁸ Dimmakkel ti ubing ket napusot, ket nagparambak ni Abraham iti dakkel a padaya iti aldaw a pannakapusot ni Isaac. ⁹ Nakita ni Sara ti anak ni Hagar a taga-Egipto, nga anakna kenni Abraham, nga aguy-uyaw. ¹⁰ Isu a kinunana kenni Abraham, "Papanawem daytoy a tagabu a babai ken ti anakna: Ta saanko a kayat a makipagtawid ti anakna iti anakko, a ni Isaac." ¹¹ Daytoy ket naladingit unay a banag kenni Abraham gapu iti anakna. ¹² Ngem kinuna ti Dios kenni Abraham,

saanka nga agladingit gapu iti ubing a lalaki, ken gapu iti tagabum a babai. Denggem dagiti amin nga ibagana maipanggep iti daytoy a banag, gapu ta babaen kenni Isaac a mapanagananto dagiti kaputotam. ¹³ Pagbalineкто met ti anak ti tagabum a babai a maysa a nasion, gapu ta isuna ket kaputotam.” ¹⁴ Bimmangon ni Abraham iti nasapa iti dayta a bigat, nangala iti tinapay ken danum a naikarga iti supot a lalat ket intedna kenni Hagar, inkabilna daytoy iti abagana. Intedna kenkuana ti ubing a lalaki ket imbagana a pumanaw isuna. Pimmanaw ket nagkalkallautang iti let-ang ti Beerseba. ¹⁵ Idi naibusen ti danum iti supot a lalat, pinanawanna ti ubing iti sirok ti maysa a narukbos a kayo. ¹⁶ Ket pimmanaw isuna, ket nagtugaw iti saan unay nga adayo manipud iti ubing, ti kaadayona ket kas iti kaadayo ti naibiat a pana, ta kinunana, “Saanko kayat a buyaen ti pannakatay ti ubing.” Bayat iti panagtugtugawna iti saan unay nga adayo, nagpukkaw isuna ket nagsangit. ¹⁷ Nangngeg ti Dios ti timek ti ubing, ket inawagan ti anghel ti Apo ni Hagar, ket kinunana kenkuana, “Ania ti mangririribok kenka Hagar? Saanka nga agbuteng, ta nangeg ti Dios ti timek ti ubing iti ayanna. ¹⁸ Tumakderka, bangonem ti ubing ken pabilgem isuna; ta pagbalineкто isuna a maysa a naindaklan a nasion.” ¹⁹ Ket, linukatan ti Dios ti matana, ket nakitana ti maysa a bubon. Napan na insakdo ti supot a lalat iti danum, ket pinainomna ti ubing a lalaki. ²⁰ Ti Dios ket adda iti ubing, ket dimmakkel isuna. Nagnaed isuna idia y let-ang ket nagbalin isuna a pumapana.

²¹ Nagnaed isuna idiay let-ang ti Paron, ket nangala ti inana iti asawaenna manipud iti daga ti Egipto. ²² Napasamak iti dayta a tiempo a ni Abimelek kenni Pikol a kapitan ti armadana ket nakiao kenni Abraham, a kinunana, “Ti Dios ket adda kenka iti amin nga ar-aramidem.” ²³ Ita ngarud agsapataka kaniak ditoy babaen iti Dios a saannakto nga allilawen, uray dagiti annakko, wenno kadagiti kaputotak. Ipakitam kaniak ken iti daga a pagnanaedam ti kinapudnom a kas iti kinapudno nga impakitak kenka.” ²⁴ Kinuna ni Abraham, “Isapatak.” ²⁵ Nagriri met ni Abraham kenni Abimelek maipanggep iti bubon ti danum nga inagaw dagiti adipen ni Abimelech manipud kenkuana. ²⁶ Kinuna ni Abimelek, “Saanko nga ammo no siasino ti nangaramid iti daytoy a banag. Saanmo nga imbagbaga idi kaniak sakbay ita; Saanko pay a nangnangegan ti maipanggep iti daytoy agingga ita nga aldaw.” ²⁷ Isu a nangala ni Abraham iti karnero ken baka ket intedna kenni Abimelek, ket nagtulag dagiti dua a lallaki. ²⁸ Ket nangilasin ni Abraham iti pito a kaba-ian a karnero manipud iti arban. ²⁹ Kinuna ni Abimelec kenni Abraham, “Ania ti kayat a sawen dagitoy pito a babbai a karnero nga inlasinmo?” ³⁰ Simmungbat isuna, “Dagitoy pito a babai a karnero ket awatem manipud iti imak, tapno agbalin a saksi para kaniak, a kinalik daytoy a bubon.” ³¹ Isu nga inawaganna dayta a lugar iti Beerseba, gaputa ta nagkinnarida a dua. ³² Nagtulagda idiay Beerseba, ket kalpasanna, nagsubli ni Abimelec ken ni Picol a kapitan ti armadana iti daga dagiti Filisteo. ³³ Nagmula

ni Abraham iti kayo a tamarisko idiy Beerseba. Sadiay, nagdayaw isuna kenni Yahweh, ti agnanayon a Dios. ³⁴ Nagtalinaed a gangannaet ni Abraham iti daga dagiti Filisteo iti adu nga alldaw.

22

¹ Napasamak a kalpasan dagitoy a banbanag ket pinadas ti Dios ni Abraham. Kinunana kenkuana, "Abraham!" Kinuna ni Abraham, "Adtoyak." ² Ket kinuna ti Dios, "Alaem ti anakmo, ti kakaisuna nga anakmo, a dungdungoem, ni Isaac, ket mapankayo idiy daga ti Moria. Idatonmo isuna a kas daton a mapuoran iti maysa kadagiti bantay sadiay, nga ibagakto kenka." ³ Isu a nasapa a bimmangon ni Abraham iti bigbigat, insaganana ti asnona, ken nangikuyog iti dua nga agtutubo a lalaki nga adipenna, kasta met ni Isaac nga anakna. Nangputed iti kayo para iti daton a mapuoran, ket nagdaliasatda iti lugar nga imbaga ti Dios kenkuana. ⁴ Iti maikatlo nga alldaw, timmangad ni Abraham ket nakitana ti lugar iti adayo. ⁵ Imbaga ni Abraham kadagiti agtutubo a lalaki nga adipenna, agbatikayo ditoy a kaduayo ti asno, ket mapanak ken ti ubing idiy. Agdayawkami ket subliandakayonto. ⁶ Ket innala ni Abraham ti kayo para iti daton a mapuoran ket impabaklay kenni Isaac a putotna. Innalana ti beggang ken ti kutsilyo; ket napanda a dua. ⁷ Nagsao ni Isaac kenni Abraham nga amana ket kinunana, "Ama," ket kinunana, "Adtoyak, anakko." Kinunana, "Kitaem, adda ditoy ti

beggang ken ti kayo, ngem ayanna ti kordero a para iti daton a mapuoran?” ⁸ Kinuna ni Abraham, “Mangipaayto ti Dios iti kordero a para iti daton a mapuoran, anakko. “Isu nga intuloyda a dua iti napan. ⁹ Idi nakagtengda iti lugar nga imbaga ti Dios kenkuana, nangbangon ni Abraham iti altar sadiay ket imparabawna ti kayo iti daytoy. Kalpasanna, pinungona ni Isaac nga anakna, ket impaiddana iti altar, iti rabaw ti kayo. ¹⁰ Ginaw-at ni Abraham ti kutsilyo tapno patayenna ti anakna. ¹¹ Kalpasanna, inawagan isuna ti anghel ni Yahweh manipud langit a kinunana, “Abraham, Abraham!” ket kinunana, “Adtoyak.” ¹² Kinunana, “Saanmo a sagiden ti ubing a lalaki, wenna agaramid iti aniaman a banag a mangdangran kenkuana, ta ita, ammokon nga agbutengka iti Dios, gapu ta saanmo nga impaidam ti anakmo a kakaisuna manipud kaniak.” ¹³ Timmangad ni Abraham ket pagammoan, iti likudanna ket adda kalakian a karnero a naisalat dagiti sarana iti narukbos a kayo. Napan ni Abraham ket innalana ti kalakian a karnero ket indatonna a kas daton a mapuoran imbes a ti anakna a lalaki. ¹⁴ Isu a pinanaganan ni Abraham dayta a lugar iti “Isabet ni Yahweh” ket maibagbaga agingga iti daytoy nga aldaw, “Iti rabaw ti bantay ni Yahweh, maisabetto.” ¹⁵ Inawagan ti anghel ni Yahweh ni Abraham iti maikadua a daras manipud langit ¹⁶ ket kinunana - daytoy ket sasao a nagtaud kenni Yahweh, “Sinapataak iti bagik a gapu ta inaramidmo daytoy a banag, ken saanmo nga impaidam ti kakaisuna nga

anakmo a lalaki, ¹⁷ pudno a bendisionankannto ken paaduekto ti kaputotam a kas iti kaadu dagiti bituen sadi langit, ken kas iti darat iti igid ti baybay; ken tagikuaento ti kaputotam ti ruangan dagiti kabusorda. ¹⁸ Babaen kadagiti kaputotam ket mabendisionanto amin a nasion ditoy daga, gapu ta nagtulnogka iti timekko.” ¹⁹ Nagsubli ngarud ni Abraham iti ayan dagiti agtutubo nga adipenna, ket pimmanawda ken nagkukuyogda a napan idia y Beerseba, ket nagnaed isuna idia y Beerseba. ²⁰ Napasamak a kalpasan dagitoy a banbanag ket naipadamag kenni Abraham, “Naganak met ni Milka, para iti kabsatmo a ni Nahor. ²¹ Isuda ket ni Uz nga inauna, ni Buz a kabsatna a lalaki, ni Kemuel nga ama ni Aram, ²² ni Kesed, ni Hazo, ni Pildas, ni Jidlap ken ni Betuel. ²³ Ni Betuel ti ama ni Rebecca. Dagitoy dagiti walo nga inyanak ni Milka kenni Nahor, a kabsat a lalaki ni Abraham. ²⁴ Inyanak met ti inkabbalayna nga agnagan iti Reuma, da Teba, Taaz ken Maaca.

23

¹ Nagbiag ni Sarah iti sangagasut duapulo ket pito a tawen. Daytoy ti dagup ti tawen ti panagbiag ni Sarah. ² Natay ni Sarah idia y Kiriath Arba, dayta ket, Hebron, iti daga ti Canaan. Naglad-ingit ken dinung-awan ni Abraham ni Sarah. ³ Kalpasanna, timmakder ni Abraham ket pimmanaw manipud iti ayan ti natay nga asawana, ket nakisao kadagiti lallaki nga annak ni Het, a kinunana, ⁴ “Maysaak a ganggannaet a makipag-nanaed kadakayo. Pangngaasiyo ta patgandak

a manggatang iti maysa a daga a pagitaneman, tapno maitabonko ti minatayko." ⁵ Simmungbat dagiti lallaki nga annak ni Het kenni Abraham, a kunada, ⁶ "Denggennakami, apo. Sika ket prinsipen ti Dios kadakami, itabonmo ti minataymo kadagiti kasasayaatan a pagitantanemanmi. Awan kadakami ti agkedkedto kenka iti tanemna, tapno maitabonmo ti minataymo." ⁷ Timmakder ni Abraham ket nagparintumeng iti sangoanan dagiti tattao iti dayta a daga, kadagiti lallaki nga annak ni Het. ⁸ Kinasaona ida, a kunana, "No umanamongkayo a rumbeng nga itabonko ti minatayko, denggendak ngarud ket makipakpakaasiyo kenni Efron nga annak ni Zohar, para kaniak. ⁹ Dawatenyo kenkuana nga ilakona kaniak ti rukib ti Macpela, a kukuana, nga adda iti pungto ti taltalonna. Ilakona kaniak iti maitutop a bayadna iti imatang ti kaaduan kas maysa a sanikua a mausar a pagitaneman." ¹⁰ Ita, ni Efron ket agtugtugaw a kadua dagiti lallaki nga annak ni Het, ket simmungbat ni Efron a Heteo kenni Abraham iti panagdenggeg dagiti lallaki nga annak ni Het, kadagiti amin a napan iti ruangan iti siudadna, a kunana, ¹¹ "Saan, apok, denggennak. Itedko kenka ti taltalon, ken ti rukib nga adda iti daytoy. Itedko kenka iti imatang dagiti annak dagiti tattao. Itedko kenka tapno itabonmo ti minataymo." ¹² Ket nagkurmo ni Abraham iti sangoanan dagiti tattao iti dayta a daga. ¹³ Kinasaona ni Efron a mangmanggeg dagiti tattao iti dayta a daga, a kunana, "Ngem no sipapaluboska, pangngaasim

ta denggennak. Bayadak ti taltalon. Alaem ti kuarta manipud kaniak, ket itabonko ti minatayko sadiay.”¹⁴ Sinungbatan ni Efron ni Abraham, a kinunana,¹⁵ “Pangngaasim, apok, denggennak. Ti paset ti daga ket aggatad iti uppat a gasut a bagi ti pirak, ania ngay dayta kadata? Itabonmo ti minataymo.”¹⁶ Dimngeg ni Abraham kenni Efron ket nangtimbang ni Abraham iti gatad nga uppat a gasut a pirak segun iti imbaga ni Efron kabayatan a dedenggen dagiti lallaki nga annak ni Het, uppat a gasut a bagi ti pirak, a maiyannurot iti timbang nga us-usaren dagiti agtagtagilako.¹⁷ Isu a ti taltalon ni Efron, nga adda idiaiy Macpela a kabangibang ti Mamre, ti taltalon ken ti rukib nga adda iti daytoy, ken amin a kaykayo nga adda iti taltalon ken ti amin nga adda iti aglawlaw ti beddengna, ket naited¹⁸ kenni Abraham babaen iti panangangatngna iti daytoy iti imatang dagiti lallaki nga annak ni Het, ken iti sangoanan dagiti napan idiaiy ruangan ti siudadna.¹⁹ Kalpasan daytoy, intabon ni Abraham ni Sarah nga asawana iti rukib nga adda iti taltalon ti Macpela, a kabangibang ti Mamre, nga isu ti Hebron, iti daga ti Canaan.²⁰ Isu a ti taltalon ken ti rukib nga adda sadiay ket naipaima kenni Abraham kas maysa a sanikua a pagitaneman manipud kadagiti lallaki nga annak ni Het.

24

¹ Ita, lakayen ni Abraham, lakay unayen, ket binendisyonan ni Yahweh ni Abraham iti amin a banbanag. ² Kinuna ni Abraham iti

adipenna a kalakayan iti pagtaenganna ken isu ti mangimatmaton iti amin nga adda kenni Abraham, "Ikabilmo ta imam iti baet dagiti luppok³ ket pagsapataenka kenni Yahweh, a Dios ti langit ken Dios ti daga, a saankanto a mangala iti asawa para iti anakko manipud kadagiti annak dagiti taga-Canaan, a nangaramidak iti pagtaengak.⁴ Ngem mapankanto iti pagiliak, ken kadagiti kabagiak, ket mangalaka iti asawa para iti anakko a ni Isaac."⁵ Kinuna ti adipen kenkuana, "Kasano no saan a kayat ti babai a sumurot kaniak iti daytoy a daga? Masapul kadi nga umayko ikuyog ti anakmo ket isublik iti daga a naggapuam?"⁶ Kinuna ni Abraham kenkuana, "Siguradoem a saanmo nga isubli ti anakko sadiay!"⁷ Ni Yahweh a Dios ti langit, a nangala kaniak manipud iti balay ni amak ken manipud iti daga dagiti kabagiak, ken nagkari kaniak babaen iti napasnek a sapata a kunana, 'Itedkonto kadagiti kaputotam daytoy a daga,' ibaonnanto ti anghelna nga umuna kenka, ket mangalakanto iti asawaen ti anakko manipud sadiay.⁸ Ngem no saan a kayat ti babai a sumurot kenka, mawayawayaankanto ngarud manipud iti daytoy a panagsapatam kaniak. Dayta laeng ta saan a mabalin nga isublim ti annakko sadiay."⁹ Isu nga inkabil ti adipen ti imana iti baet ti luppo ni Abraham nga apona, ket nagsapata kenkuana maipanggep iti daytoy a banag.¹⁰ Nangala ti adipen iti sangapulo a kamelio ti apona ket pimmanaw. Nangala pay isuna kadagiti amin a kita dagiti sagut manipud iti apona. Pimmanaw isuna ket napan

iti rehion ti Aram Naharaim, iti siudad ni Nahor. ¹¹ Pinaginanana dagiti kamelio iti ruar ti siudad iti abay ti bubon. Rabii idin, ti tiempo a panagruruar dagiti babbai a mapan agsakdo. ¹² Ket kinunana, "Yahweh, Dios ti apok a ni Abraham, ipaaymo koma kaniak ti panagballigi iti daytoy nga aldaw ken ipakitam ti napudno a katulagam kenni apok a ni Abraham. ¹³ Kitaem, addaak ditoy nga agtaktakder iti abay ti ubbog, ket dagiti babbai a putot dagiti lallaki iti daytoy a siudad ket rummuarda nga umay agsakdo. ¹⁴ Kastoy koma ngarud iti mapasamak. No ibagak iti maysa a balasang, 'Pangngaasim ta ibabam ta karambam tapno makiinumak,' ket kunaenna kaniak, 'Uminomka, ken painumek met dagiti kameliom,' ket isunanto ti intudingmo para iti adipenmo a ni Isaac. Babaen iti daytoy a maamoak nga impakitam ti kinapudnom iti tulagmo iti apok." ¹⁵ Napasamak a sakbay a nalpasna ti panagsaritana, adtoy met ni Rebecca a rimmuar nga addaan iti karamba iti abagana. Ni Rebecca ket putot ni Betuel nga anak a lalaki ni Milca nga asawa ni Nahor a kabsat a lalaki ni Abraham. ¹⁶ Nakapinpintas unay ti balasang ken maysa isuna a birhen. Awan pay iti lalaki a nakikaidda kenkuana. Simmalog isuna iti ubbog ket pinunnona ti karambana, ket simmang-at. ¹⁷ Ket nagtaray ti adipen tapno sabtenna isuna ket kinunana, "Pangngaasim ta ikkannak iti bassit a mainum manipud dita karambam." ¹⁸ Kinunana, Uminomka, apok," ket dagdagus nga imbabana ti karamba kadagiti imana, ket pinainomna. ¹⁹ Idi nalpasna isuna a pinainom, kinunana,

“Agsakdoakto met iti para kadagiti kameliom, agingga a malpasda nga uminom.” ²⁰ Isu a nagdardaras isuna ket imbukbokna ti nagan iti karambana iti paginuman dagiti ayup, ket nagtaray manen a nagsubli idia bubon tapno agsakdo, ket insakdoanna amin dagiti kamelio ti adipen. ²¹ Siuulimek a binuybuya isuna ti lalaki tapno makitana no pinagballigi ni Yahweh ti panagdaliasatna wenno saan. ²² Idi nalpas nga imminum dagiti kamelio, nangiruar ti lalaki iti balitok nga aritos ti agong nga agtimbang iti kagudua ti siklo, ken dua a pulseras a para kadagiti takyagna nga agdagsen iti sangapulo a siklo, ²³ ken sinaludsodna, “Siasino ti akin anak kenka? Pangngaasim ta ibagam kaniak, adda kadi siled idia balay ni amam para kadakami a pagpalabasanmi iti rabii?” ²⁴ Kinuna ti balasang kenkuana, “Siak ket anak ni Betuel nga anak a lalaki ni Milca, nga inyanakna kenni Nahor.” ²⁵ Kinunana pay kenkuana, “Addaankami iti adu a garami ken makan, ken kasta met iti siled a para kenka a pagpalabasam ti rabii.” ²⁶ Ket nagkurno ti lalaki ken indaydayawna ni Yahweh. ²⁷ Kinunana, “Madaydayaw ni Yahweh a Dios ti amongko a ni Abraham, saanna a tinallikudan ti kinapudnona iti tulagna ken ti kinamapagtalkanna iti amongko. Iti biangko met, inturongnak a dagus ni Yahweh iti balay dagiti kabagian ti amongko.” ²⁸ Kalpasanna, nagtaray ti balasang ket napanna imbaga iti sangkabalayan ni nanangna ti maipanggep kadagitoy amin a banbanag. ²⁹ Ita, addaan ni Rebecca iti kabsat a lalaki, ket Laban ti naganna. Nagtaray ni Laban

iti ruar, iti ayan ti lalaki nga adda iti kalsada iti abay ti ubbog. ³⁰ Idi nakitana ti aritos ti agong ken dagiti pulseras iti takiag ti kabsatna, ken idi nangneganna dagiti sinao ni Rebecca a kabsatna, “Daytoy ti imbaga ti lalaki kaniak,” napan isuna iti ayan ti lalaki, ket adda sadiay nga agtaktakder iti abay dagiti kamelio iti ayan ti ubbog. ³¹ Ket kinuna ni Laban, “Umayka, sika a binendisionan ni Yahweh. Apay nga agtaktakderka dita ruar? Insaganak ti balay ken ti disso a para kadagiti kamelio.” ³² Isu a napan ti lalaki iti balay ket inikkatna dagiti awit dagiti kamelio. Ket naikkan dagiti kamelio ti garami ken makan, ket naipaayan met iti danum a pangbuggona kadagiti sakana kasta met dagiti saka dagiti lallaki a kakaduana. ³³ Nangisaganada iti taraon iti sagoananna tapno mangan, ngem kinunana, “Saanak a mangan agingga a maibagak no ania ti masapul nga ibagak.” Isu a kinuna ni Laban, “Agsaoka” ³⁴ Kinunana, “Adipennak ni Abraham. ³⁵ Binendisionan ni Yahweh ti apok iti kasta unay ket nagbalin a naindaklan. Inikkanna isuna kadagiti karnero ken kadagiti kalding, pirak ken balitok, kadagiti lallaki nga adipen ken kadagiti babbai nga adipen, ken kadagiti kamelio ken kadagiti asno. ³⁶ Ni Sarah nga asawa ti apok ket nangipasngay iti maysa a lalaki kenni amongko idi baketen isuna, ket intedna amin a banbanag a sanikuana kenkuana. ³⁷ Pinagsapatanak ti apok, a kinunana, ‘Masapul a saanka a mangala iti asawa a para iti anakko manipud kadagiti annak a babbai dagiti taga-Canaan, daga a nangarami-

dak iti pagtaengak. ³⁸ Ngem ketdi, masapul a mapanka iti pamilia ni tatangko, ken kadagiti kabagiak, ket mangalaka iti asawaen ti anakko.' ³⁹ Kinunak iti apok, 'Nalabit a saanto a sumurot kaniak ti babai. ⁴⁰ Ngem kinunana kaniak, 'Ni Yahweh, a pagtultulnogak, ket ibaonnanto ti anghelna a kumuyog kenka ket pagballigienanto ti dalanmo, tapno iti kasta ket mangalaka iti asawaen ti anakko manipud kadagiti kabagiak ken manipud iti linya ti pamilia ni tatangko. ⁴¹ Ngem mawayawayaankanto manipud iti sinapataam kaniak no mapanka kadagiti kabagiak ket saanda nga ited isuna kenka. Ket mawayawayaankanto manipud iti sinapataam kaniak.' ⁴² Simmangpetak ngarud ita nga aldaw iti ayan ti ubbog, ket kinunak, 'O Yahweh, Dios ti apok a ni Abraham, pangngaasim, no pudno a panggepmo a pagballigien ti panagdaliasatko— ⁴³ addaak ditoy nga agtaktakder iti abay ti ubbog—Ti koma balasang nga umay agsakdo, iti babai a pangibagaak, "Pangngaasim ta ikkannak iti bassit a danum nga inumek manipud dita karambam," ⁴⁴ ti babai a mangibaga kaniak, "Uminomka, ket sumakdoakto met para kadagiti kameliom"— ket isuna ti babai nga inkapinili, Yahweh, para iti putot ti apok.' ⁴⁵ Sakbay pay a nalpasak nga agsarita iti pusok, pagammoan, simmangpet ni Rebecca nga awitna ti karambana iti abagana ket simmalog idia ubbog ket nagsakdo. Isu a kinunak kenkuana, 'Pangngaasim ta painumennak.' ⁴⁶ Dagus nga imbabana ti karambana manipud iti abagana ket kinunana, 'Uminomka, ket painumek met dagiti kameliom.' Imminomak

ngarud, ket pinainomna met dagiti kamelio. ⁴⁷ Ket dinamagko kenkuana, 'Siasino ti akin anak kenka? Kinunana, 'Putotnak ni Betuel a putot ni Nahor, nga impasngay ni Milca kenkuana.' Ket inkabilko ti aritos iti agongna ken dagiti pulseras kadagiti takiagna. ⁴⁸ Kalpasanna, nagkurnoak ket nagdaydayawak kenni Yahweh, indaydayawko ni Yahweh a Dios ti apok a ni Abraham, nga isu iti nangidalan kaniak iti umno a dalan tapno masarakak ti anak dagiti kabagian ti amongko para iti anakna. ⁴⁹ Ita ngarud, no nakasaganakayo a mangpadayaw iti apok babaen iti kinapudnoyo ken kinamapagtalkan iti pamilya, ibagayo kaniak. Ngem no saan, ibagayo kaniak, tapno ammok ti aramidek." ⁵⁰ Ket simmungbat da Laban ken Betuel a kinunada, "Ti banag ket naggapu kenni Yahweh; saankami a mabalin nga agsarita iti nasayaat wenno dakes kenka. ⁵¹ Adtoy ni Rebecca iti sangoanam. Alaem isuna ket mapankayo, tapno agbalin nga asawa ti anak ti apom, kas imbaga ni Yahweh." ⁵² Idi nangngegan ti adipen ni Abraham dagiti sinaoda, nagpakleb iti daga para kenni Yahweh. ⁵³ Inruar ti adipen dagiti banbanag a pirak, ken banbanag a balitok, ken pagan-anay, ket intedna kenni Rebecca. Inikkanna met iti napapateg a sagut ti kabsatna a lalaki ken ni nanangna. ⁵⁴ Ket nangan ken imminom isuna ken dagiti lallaki a kaduana. Ket nagtalinaedda sadiay iti nagpatnag, ket idi bimmangonda iti kabigatan, kinunana, "Palubosandak a mapan iti apok." ⁵⁵ Kinuna ti kabsat a lalaki ken ti nanang ni Rebecca, "Agtalinaed pay koma ti balasang kadakami iti

sumagmamano pay nga al-aldaw, uray sangapulo laeng. Kalpasan dayta, mabalinna ti mapan.” ⁵⁶ Ngem kinunana kadakuada, “Saandak a lappedan, agsipud ta pinagballigi ni Yahweh ti panagdaliasatko. Palubosandak a pumanaw tapno mapanak kenni amongko.” ⁵⁷ Kinunada, “Ayabanmi ti balasang ket saludsodenmi isuna.” ⁵⁸ Isu nga inayabanda ni Rebecca ket sinalud-sodda kenkuana, “Sumurotka kadi iti daytoy a lalaki?” Simmungbat isuna, “Sumurotak.” ⁵⁹ Pinalubosanda ngarud ni Rebecca, a kaduana dagiti adipenna a babbai, iti panagdaliasatna a kadua ti adipen ni Abraham ken dagiti lallaki a kaduana. ⁶⁰ Binendisionanda ni Rebecca, a kinunada kenkuana, “Kabsatmi a babai, agbalinka koma nga ina iti rinibribu ti sangapulo a ribu, ken tagikuaen koma dagiti pulim ti ruangan dagiti manggura kadakuada.” ⁶¹ Kalpasanna, nagrubbuat ni Rebecca ket insaganana ken dagiti adipenna a babbai dagiti kamelio, ket simmurotda iti lalaki. Kastoy ti panangala ti adipen kenni Rebecca, ket napan iti dalanna. ⁶² Ita, ni Isaac ket agnanaed idia y Negeb, ket kasubsublina laeng manipud Beer-lahai-roi. ⁶³ Rimmuar ni Isaac tapno mapan agpanunot iti katalalunan iti rabii, ket idi timmangad isuna ken kimmita, pagammoan ket adda nakitana a sumagmamano a kamelio a sumungsungad! ⁶⁴ Kimmita ni Rebecca, ket idi nakitana ni Isaac, limmagto nga immulog iti kamelio. ⁶⁵ Kinunana iti adipen, “Siasino dayta a lalaki a magmagna idia y taltalon a sumabat kadayo?” Kinuna ti adipen, “Ti apok.” Isu nga innalana ti dalungdongna, ket in-

abbunganna ti ulona. ⁶⁶ Imbaga ti adipen kenni Isaac dagiti amin a banbanag nga inaramidna. ⁶⁷ Ket impan ni Isaac ni Rebecca idia y tolda ni Sarah nga inana ket innalana daytoy, ket nagbalin nga asawana ken inayatna. Naliwliwa ngarud ni Isaac kalpasan a natay ni nanangna.

25

¹ Nangala ni Abraham iti sabali pay nga asawana; ti naganna ket Ketura. ² Inyanakna da Zimran, Jocsan, Medan, Midian, Isbac, ken Sua. ³ Ni Jocsan ti ama da Seba ken Dedan. Dagiti kaputotan ni Dedan ket dagiti tattao nga Assurim, dagiti Letusim ken dagiti Leummim. ⁴ Dagiti putot a lallaki ni Midian ket da Efa, Efer, Hanoc, Abida ken Eldaa. Amin dagitoy ket nagtaud iti puli ni Ketura. ⁵ Inted ni Abraham amin a sanikuana kenni Isaac. ⁶ Nupay kasta, kabayatan a sibibiag pay laeng isuna, inikkanna kadagiti sagut dagiti annakna a lallaki kadagiti dadduma nga assawana ken imbaonna ida iti nga adda iti daya, nga adayo manipud kenni Isaac, a putotna. ⁷ Dagitoy dagiti aldaw dagiti tawen iti panagbiag ni Abraham, 175 a tawen. ⁸ Inyanges ni Abraham ti maudi nga angesna ket natay iti nasayaat a tawen iti kinalakay, lakay a napnoan iti biag, ket naitipon isuna kadagiti tattaona. ⁹ Intabon isuna da Isaac ken Ismael a putotna idia y rukib ti Macpela, iti talon ni Efron nga anak ni Zohar a Heteo, nga asideg iti Mamre. ¹⁰ Ginatang ni Abraham daytoy a talon manipud kadagiti annak a lallaki ni Het. Naitabon ni Abraham sadiay kasta met ni Sarah

nga asawana. ¹¹ Kalpasan iti ipapatay ni Abraham, binendisionan ti Dios ni Isaac nga anak ni Abraham, ket nagnaed ni Isaac iti asideg ti Beer-lahai-roi. ¹² Ita, dagitoy dagiti kaputotan ni Ismael, nga anak ni Abraham, nga inyanak ni Hagar, nga Egipcio nga adipen ni Sarah, kenni Abraham. ¹³ Dagitoy dagiti nagnagan dagiti annak a lallaki ni Ismael, segun iti panagsasarunoda a naiyanak: ni Nebayot- ti inauna nga anak ni Ismael, Kedar, Adbeel, Mibsam, ¹⁴ Miska, Duma, Masa, ¹⁵ Hadad, Tema, Jetur, Nafis ken Kedema. ¹⁶ Dagitoy dagiti annak a lallaki ni Ismael, ken dagitoy dagiti nagnaganda, a nagtaudan dagiti barrioda, ken dagiti kamkampoda; sangapulo ket dua a prinsipeng segun kadagiti tribuda. ¹⁷ Dagitoy dagiti tawtawen iti panagbiag ni Ismael, 137 a tawen: inyangesna ti maudi nga angesna ket natay, ket naitipon kadagiti tattaona. ¹⁸ Nagnaed dagiti kaputotanna manipud iti Havila agingga iti Sur, nga asideg ti Egipto, nga agturong iti Asiria. Nagbiagda nga addaan iti gura iti tunggal maysa. ¹⁹ Dagitoy dagiti pasamak maipapan kenni Isaac a putot ni Abraham. Ni Abraham ti ama ni Isaac. ²⁰ Agtawen iti uppato a pulo ni Isaac idi inasawana ni Rebecca nga anak a babai ni Betuel nga Arameo iti Padan-aram ken kabsat a babai ni Laban nga Arameo. ²¹ Nagkararag ni Isaac kenni Yahweh para iti asawana gapu ta awan iti anakna, ket sinungbatan ni Yahweh ti kararagna, ket nagsikog ni Rebecca nga asawana. ²² Agginginnubal dagiti ubbing a sikogna, ket kinunana, "Apay a mapaspasamak kaniak daytoy?" Indawatna kenni Yahweh ti

maipanggep iti daytoy. ²³ Kinuna ni Yahweh kenkuana, “Dua a tattao ti agsinanto nga agtaud kenka, ken dua a tattao ti agsinanto nga agtaud kenka. Napigpigsanto ti maysa a tao ngem iti maysa, ken pagserbianto ti inauna ti ub-ubing.” ²⁴ Idi tiempon ti panaganakna, singin gayam ti adda iti aanakanna. ²⁵ Ket rimmuar ti immun-una a nalabaga ti kudilna a kasla dutdotan a pagan-anay. Pinanagananda isuna iti Esau. ²⁶ Kalpasan dayta, rimmuar ti kabsatna a lalaki. Ig-iggamanna ti mukod ni Esau. Napanaganan isuna iti Jacob. Agtawen iti innem a pulo ni Isaac idi inyanak ti asawana dagiti singin. ²⁷ Dimmakkel dagiti lallaki, ket nagbalin ni Esau a nalaing a mangnganup, maysa a lalaki iti tay-ak; ngem ni Jacob ket naulimek a tao ken ad-adda nga agigian iti ayan dagiti tolda. ²⁸ Ita, ay-ayaten ni Isaac ni Esau gapu ta kankanenna dagiti ayup a maananupan ni Esau, ngem ay-ayaten ni Rebecca ni Jacob. ²⁹ Ita, aglutluto ni Jacob iti bukbukel. Simmangpet ni Esau manipud iti talon, ket uray la kimmapsut gapu iti bisin. ³⁰ Kinuna ni Esau kenni Jacob, “Pakanennak man iti dayta a nalabaga a bukel. Pangngaasim, nabannogak unay!” Dayta ti makagapu a napanaganan isuna iti Edom. ³¹ Kinuna ni Jacob, “Ilakom nga umuna kaniak ti karbengam a kas inauna nga anak.” ³² Kinuna ni Esau, “Kitaem, dandani-akon a matay. Ania pay ti pateгна kaniak ti karbengak a kas inauna nga anak?” ³³ Kinuna ni Jacob, “Agsapataka nga umuna kaniak,” isu a sinapataan ni Esau ti karina ket iti kasta a wagas, inlakona kennu Jacob ti karbenganna a

kas inauna nga anak. ³⁴ Inikkan ni Jacob ni Esau iti tinapay ken ti naipaburek a nalabaga a buk-bukel. Nangan isuna ken imminum, kalpasanna ket timmakder ken napan iti dalanna. Iti kastoy a wagas, tinagibassit ni Esau ti karbenganna a kas inauna nga anak.

26

¹ Ita, adda napasamak a panagbisin iti daga, malaksid iti immuna a panagbisin a napasamak kadagidi al-aldaw ni Abraham. Napan ni Isaac kenni Abimelec nga ari dagiti Filisteo idia Gerar. ² Ita, nagparang ni Yahweh kenkuana ket kinunana, “Saanka a mapan idia Egipto; agnaedka iti daga nga imbagak kenka a pag-naedam. ³ Agtalinaedka iti daytoy a daga, ket addaakto kenka ken bendisionankanto; ta kenka ken kadagiti kaputotamto, itedkonto amin dagitoy a dagdaga, ken tungpalekto ti kari a sinapataak kenni Abraham nga amam. ⁴ Paadduekto dagiti kaputotam a kas kadagiti bituen iti langit, ken itedkonto kadagiti kaputotam amin dagitoy a dagdaga. Mabendisionanto amin a nasion iti daga babaen kadagiti kaputotam. ⁵ Aramidek daytoy gapu ta nagtulnog ni Abraham iti timekko ken tinungpalna dagiti pagannurotak, dagiti bilinko, dagiti alagadek, ken dagiti lintegko.” ⁶ Nagnaed ngarud ni Isaac idia Gerar. ⁷ Idi dinamag kenkuana dagiti lallaki iti dayta a lugar ti maipanggep iti asawana, kinunana, “Kab-satko isuna.” Mabuteng isuna a mangibaga nga, “Asawak isuna,” gapu ta ti napanunotna, “Papatayendak dagiti lallaki iti daytoy a lugar

tapno alaenda ni Rebecca, gapu ta napintas unay isuna.”⁸ Kalpasan iti nabayag a tiempo a kaadda ni Isaac sadiay, nairana a timman-aw ni Abimelec nga ari dagiti Filisteo iti tawa. Nakitana a lalailoen ni Isaac ni Rebecca nga asawana.⁹ Inayaban ni Abimelec ni Isaac ket kinunana, “Kitaem, awan dua dua nga asawam isuna. Apay nga imbagam a, ‘Kabsatko isuna?’” Kinuna ni Isaac kenkuana,¹⁰ “Gapu ta napanunotko a mabalin a papatayendak ti siasinoman tapno maalada isuna.” Kinuna ni Abimelec, “Ania daytoy nga inaramidmo kadakami? Mabalin a maysa kadagiti tattao ket silalakada a kinaidda ti asawam ket no napasamak ti kasta, nganngani nakami nga insarsarak iti pakabasolanmi.”¹¹ Isu a binallaagan ni Abimelec dagiti amin a tattao a kinunana, “Siasinoman a mangsagid iti daytoy a lalaki wenno iti asawana ket siguradonto a mapapatay.”¹² Nagmula ni Isaac kadagiti mulmula iti dayta a daga ken nagapit iti dayta met laeng a tawen iti mamingasut a kaadu, gapu ta binendisionan ni Yahweh isuna.¹³ Nagbalin a nabaknang ti lalaki, ken rimmang-ay a rimmang-ay inggana a nagbalin isuna a naindaklan unay.¹⁴ Addaan isuna kadagiti adu a karnero, ken bakbaka, ken dakkal a sangkabalayan. Ket immapal dagiti Filisteo kenkuana.¹⁵ Ita, amin dagiti bubon a kinali dagiti adipen ni amana kadagidi al-aldaw ni Abraham nga amana, ket sinullatan dagiti Filisteo babaen iti pananggaburda kadagitoy iti daga.¹⁶ Kinuna ni Abimelec kenni Isaac, “Umadayoka kadakami, ta nabilbilegka nga adayo ngem kadakami.”¹⁷ Isu a pimmanaw

ni Isaac manipud sadiay ket nagkampo idiaiy tanap ti Gerar, ket nagnaed sadiay. ¹⁸ Kinali manen ni Isaac dagiti bubon, a kinalida kadagidi al-aldaw ni Abraham nga amana. Sinullatan dagitoy dagiti Filisteo kalpaskan ti ipapatay ni Abraham. Pinanaganan ni Isaac dagiti bubon iti isu met laeng a nagnagan nga impanagan ti amana kadagitoy. ¹⁹ Idi nagkali dagiti adipen ni Isaac idiaiy tanap, nakasarakda sadiay iti bubon ti agay-ayus a danum. ²⁰ Nakiapa dagiti agpaspastor a taga-Gerar kadagiti agpaspastor ni Isaac ket kinunada, “Kukuami daytoy a danum.” Isu a pinanaganan ni Isaac dayta a bubon iti “Esek,” gapu ta nakiapada kenkuana. ²¹ Kalpasanna, nangkalida iti sabali pay a bubon, ket pinagaapanda manen dayta, isu a pinanagananna dayta a bubon iti “Sitnah.” ²² Pimmanaw isuna sadiay ket nangkalida iti sabali pay a bubon, ngem saandan a pinagaapaan dayta. Isu a pinanaganannam daytoy iti Rehobot, ket kinunana, “Ita nangaramid ni Yahweh iti lugar para kadatayo, ket rumang-aytayonto iti daga. ²³ Ket manipud sadiay, simmang-at ni Isaac idiaiy Beerseba. ²⁴ Nagparang ni Yahweh kenkuana iti dayta met laeng a rabii ket kinunana, “Siak ti Dios ni Abraham nga amam. Saanka nga agbuteng, ta addaak kenka ken bendisionankanto ken paad-duk dagiti kaputotam, gapu kenni Abraham nga adipenko.” ²⁵ Nangbangon ni Isaac iti altar sadiay ket immawag isuna iti nagan ni Yahweh. Sadiayna nga impatakder ti kampona, ket nagkali dagiti adipenna iti bubon. ²⁶ Kalpasanna, napan

ni Abimelec kenkuana manipud Gerar, a kaduana ni Ahuzzat a gayyemna, ken ni Ficol a kapi-tan ti armadana. ²⁷ Kinuna ni Isaac kadakuada, “Apay nga immaykayo kaniak, idinto a kagurguradak ken pinapanawdak manipud kadakayo?” ²⁸ Ket kinunada, “Nalawag a nakitami nga adda ni Yahweh kenka. Isu nga inkeddengmi a masapul nga adda kari iti nagbaetantayo, wen, iti nagbaetantayo. Isu a mangaramidtayo iti katulagan, ²⁹ a saannakaminto a dangran, a kas iti saanmi a panangdangran kenka, ken kas iti panangtratomi kenka iti nasayaat ken pinapanawdaka nga addaan kapia. Pudno, bi-nendisionannaka ni Yahweh.” ³⁰ Nangisagana ngarud ni Isaac iti padaya para kadakuada, ket nangan ken imminumda. ³¹ Bimmangonda a nasapa iti bigbigat ket nagsapatada iti kari iti tunggal maysa. Kalpasanna, pinalubosan ida ni Isaac a pumanaw, ket pinanawanda isuna nga addaan kapia. ³² Iti dayta met laeng nga aldaw, dimteng dagiti adipen ni Isaac ket imbagada kenkuana ti maipanggep iti bubon a kinalida. Kinunada, “Adda nasarakanmi a danum.” ³³ Pinanagananna ti bubon iti Seba, isu a ti nagan dayta a siudad ket Beerseba agingga kadagitoy nga aldaw. ³⁴ Idi agtawen ni Esau iti uppat a pulo, inasawana ni Judit a putot a babai ni Beeri a Heteo, kasta met ni Basemat a putot a babai ni Elon a Heteo. ³⁵ Ket ladingit ti impapaayda kada Isaac ken Rebecca.

27

¹ Idi lakayen ni Isaac ket nakudrepen dagiti

matana isu a saanen a makakita, inayabanna ni Esau, ti inauna nga anakna, ket kinunana kenkuana, "Anakko." Kinunana kenkuana, "Adtoyak." ² Kinunana, "Kitaem lakayakon. Diak ammo ti aldaw ti ipapatayko. ³ Isu nga alaem dagiti igammo, ti pagikkan dagiti baim kasta met ti panam, ket mapanka iti tay-ak ket iyanupannak. ⁴ Mangisaganaka iti naimas a taraon para kaniak, ti potahe a pagaayatko, ken iyegmo kaniak tapno kanek ket bendisionanka sakbay a matayak." ⁵ Ita, nangngeg ni Rebecca daytoy idi nagsao ni Isaac kenni Esau nga anakna. Napan ni Esau iti tay-ak tapno aganup iti atap nga ayup ket iyawidna. ⁶ Nagsao ni Rebecca kenni Jacob nga anakna a kinunana, "Kitaem, nanggegko a nagsao ti amam kenni Esau a kabsatmo. ⁷ Kinunana, "Iyanupannak ket isaganaannak iti naimas a taraon, tapno kanek ket bendisionanka iti imatang ni Yahweh sakbay iti ipapatayko." ⁸ Ita ngarud, anakko, tungpalem no ania ti ibilinko kenka. ⁹ Mapanka iti ayan dagiti arban, ket iyalaannak iti dua a napipintas nga urbon a kalding; ket lutoek dagitoy iti naimas a taraon para ti amam, a kas iti pagaayatna. ¹⁰ Ipanmonto daytoy iti amam, tapno kanenna, tapno bendisionannaka sakbay ti ipapatayna. ¹¹ Kinuna ni Jacob kenni Rebecca nga inana, "Kitaem, ni Esau a kabsatko ket barbonan a lalaki, ken siak ket lalaki nga addaan iti nalamuyot a kudil. ¹² Nalabit nga arikapennakto ti amak, ket kaslaakto manangallilaw kenkuana. Lunodto ti iyegko iti bagik a saan ket a bendision. ¹³ Kinuna ti inana kenkuana, "Anakko, bay-am

nga agtinnag ti aniaman a lunod kaniak. Basta tungpalem ti imbagak, ket mapanmo alaen dagiti imbagak ket iyegmo kaniak.” ¹⁴ Napan ngarud ni Jacob ket nangala kadagiti urbon a kalding ket impanna dagitoy iti inana, ket nangisagana ni inangna iti naimas a taraon, a kas iti pagaayat ti amana. ¹⁵ Innala ni Rebecca dagiti kapipintasan a pagan-anay ni Esau nga inauna nga anakna, nga adda kenkuana iti uneg ti balay, ket insuotna dagitoy kenni Jacob nga in-inaudi nga anakna. ¹⁶ Inkabilna kadagiti ima ni Jacob dagiti lalat dagiti urbon a kalding ken iti nalamuyot a paset ti tenggedna. ¹⁷ Inkabil ni Rebecca ti naimas a taraon ken ti tinapay nga insaganana iti ima ti anakna a ni Jacob. ¹⁸ Napan ni Jacob kenni amana ket kinunana, “Amak.” Kinunana, “Adtoyak; siasinoka, anakko?” ¹⁹ Kinuna ni Jacob iti amana, “Siak ni Esau nga inauna nga anakmo; inaramidkon kas imbagam kaniak. Ita agtugawka ket manganka iti naanupak, iti kasta ket bendisionannak.” ²⁰ Kinuna ni Isaac iti anakna, “Kasano a nakabirukka a dagus, anakko? Kinunana, “Gapu ta inyeg kaniak daytoy ni Yahweh a Diosmo.” ²¹ Kinuna ni Isaac kenni Jacob, “Umasidegka kaniak, tapno maarikapka, anakko, ket ammoek no pudno a sika ti anakko a ni Esau wenno saan.” ²² Immasideg ni Jacob iti amana a ni Isaac; ket inarikap ni Isaac isuna ket kinunana, “Ti timek ket timek ni Jacob, ngem dagiti ima ket dagiti ima ni Esau.” ²³ Saan a nailasin ni Isaac isuna, gapu ta dagiti imana ket barbonan, a kas kadagiti ima ti kabsatna a ni Esau, isu a binendisionan

isuna ni Isaac. ²⁴ Kinunana, “Pudno kadi a sika ti anakko a ni Esau?” Ket kinunana, “Siak.” ²⁵ Kinuna ni Isaac, “Iyegmo ti taraon kaniak, ket manganak iti naanupam, tapno bendisionanka.” Impan ni Jacob ti taraon kenkuana. Nangan ni Isaac, ket nangiyeg pay ni Jacob iti arak, ket imminum isuna. ²⁶ Kalpasanna, kinuna ni Isaac nga amana kenkuana, “Umasidegka itan ket agkannak, anakko.” ²⁷ Immasideg ni Jacob ket inagkanna isuna, ket naangotna ti angot dagiti pagan-anayna ket binendisionanna isuna. Kinunana, “Kitaem, ti ayamuom ti anakko ket kas iti ayamuom ti taltalon a benindisionan ni Yahweh. ²⁸ Ikkannaka koma ti Dios ti bingaymo kadagiti linnaaw ti langit, bingaymo iti kinadam-eg ti daga, ken nawadwad a bukel ken baro nga arak. ²⁹ Pagserbiannaka koma dagiti tattao ken agdumog koma kenka dagiti pagilian. Iturayam koma dagiti kakabsatmo, ken agdumog koma kenka dagiti annak a lallaki ti inam. Tunggal maysa koma a mangilunod kenka ket mailunod; tunggal maysa koma a mangbendision kenka ket mabendisionan. ³⁰ Apaman a binendisionan ni Isaac ni Jacob, ken kapanpanaw la unay ni Jacob iti imatang ti amana a ni Isaac - isu met ti isasangpet ni Esau a kabsatna manipud iti panaganupna. ³¹ Nagluto met isuna iti naimas a taraon ket impanna daytoy iti amana. Kinunana iti amana, “Ama, bumangonka ket manganka iti naanupan toy anakmo, iti kasta ket bendisionannak.” ³² Kinuna ni Isaac nga amana kenkuana, “Siasinoka?” Kinunana, “Siak ti anakmo, ti inaunam a ni Esau.” ³³ Nagpigerger

ni Isaac iti kasta unay ket kinunana, “ Siasino ti nanganup iti daytoy ket inyegna kaniak? Kinnanko amin daytoy sakbay nga immayka, ket binendisionakon isuna. Pudno, mabendisionan isuna.” ³⁴ Idi nanggeg ni Esau dagiti sao ti amana, nagsangit isuna iti kasta unay ken nasaem ti panagsangitna, ket kinunana iti amana, “Bendisionannak met, amak.” ³⁵ Kinuna ni Isaac, “Immay ditoy ti kabsatmo a nangallilaw ket innalanan ti bendisionmo.” ³⁶ Kinuna ni Esau, “Saan kadi a rebbengna a napanaganan isuna iti Jacob? Ta inallilawnakon iti namindua. Innalana ti karbengak a kas inauna nga anak, ket ita, innalana ti bendisionko.” Ket kinunana pay, “Saanka kadi a nangibati iti bendision para kaniak? ³⁷ Simmungbat ni Isaac a kinunana kenni Esau, “Kitaem, inaramidko isuna a mangituray kenka, ken intedko kenkuana amin a kakabsatna a kas adipenna. Ken inikkak isuna kadagiti bukel ken baro nga arak. Ania pay ngay iti maaramidko para kenka, anakko?” ³⁸ Kinuna ni Esau iti amana, “Awan kadin iti uray maysa laeng a bendision para kaniak, amak? Bendisionannak, uray siak met, amak.” Nagsangit iti napigsa ni Esau. ³⁹ Simmungbat ni Isaac nga amana ket kinunana kenkuana, “Kitaem, ti disso a pagnaedamto ket adayonto manipud iti kinabaknang ti daga, adayo manipud ti linnaaw iti tangatang. ⁴⁰ Agbiagkanto babaen iti kampilam, ken pagserbiamto ti kabsatmo. Ngem no bumusorka, ikkatemto ti sangolna manipud ti tenggedmo. ⁴¹ Ginura ni Esau ni Jacob gapu iti bendision nga inted ti amana kenkuana.

Imbaga ni Esau iti pusona, “Dagiti al-aldaw a panagladingit para iti amak ket umasidegen; kalpaskan dayta, papatayekto ti kabsatko a ni Jacob. ⁴² Naidanon kenni Rebecca dagiti sao ti inauna nga anakna a ni Esau. Isu a nangibaon iti mapan mangayab kenni Jacob nga in-inaudi nga anakna ket kinunana kenkuana, “Kitaem, ni kabsatmo nga Esau ket liwliwaenna ti bagina maipanggep kenka babaen iti pangpangpanggepna a mangpapatay kenka. ⁴³ Ita ngarud, anak ko, tungpalennak ket umadayoka nga agturong idiy ayan ni Laban a kabsatko, idiy Haran. ⁴⁴ Agtalinaedka kenkuana sadiay iti sumagmamano nga aldaw, ⁴⁵ inggana a bumaaw ti pungtot ti kabsatmo, aginggana a mapukaw ti unget ti kabsatmo kenka, ket malipatanna ti inaramidmo kenkuana. Kalpasanna, mangibaonakto iti mapan mangisubli kenka ditoy. Apay koma ta mapukawkayo nga agpadpada iti maymaysa nga aldaw? ⁴⁶ Kinuna ni Rebecca kenni Isaac, “Napunnoanakanon iti biag gapu kadagiti annak a babbai dagiti Heteo. No mangasawa ni Jacob iti maysa kadagiti annak a babbai dagiti Heteo, kasla kadagitoy a babbai, sumagmamano kadagiti annak a babbai ti daga, ania ngay ti nasayaat a pagbanagan iti biag para kaniak?

28

¹ Inayaban ni Isaac ni Jacob, binendisionanna isuna, ken binilinna isuna, “Masapul a saanka a mangala ti asawam manipud kadagiti Canaaneo a babbai. ² Tumakderka, mapanka idiy

Padan Aram, idiy balay ni Betuel nga ama ti inam, ket mangalaka iti asawam sadiay, maysa kadagiti annak a babbai ni Laban a kabsat ti inam. ³ Bendisionannaka koma ti Dios a Mannakabalin-amin, pagbalinennaka a nabunga ken paaduennaka, tapno agbalinka a rineprep ti tattao. ⁴ Itedna koma kenka ti bendision ni Abraham, kenka, ken kadagiti kaputotamto, tapno matawidmo ti daga a nagnanaedam nga inted ti Dios kenni Abraham. ⁵ Imbaon ngarud ni Isaac ni Jacob nga umadayo. Napan ni Jacob idiy Padan Aram, iti ayan ni Laban nga anak ni Betuel nga Arameo, a kabsat ni Rebecca nga ina da Jacob ken Esau. ⁶ Ita, nakita ni Esau a binendisionan ni Isaac ni Jacob ket imbaonna idiy Padan-aram tapno mangala iti asawana sadiay. Nakitana met a binendisionan ni Isaac isuna ken binilinna a kunana, “Masapul a saanka a mangala iti asawam manipud kadagiti babbai iti Canaan.” ⁷ Nakita met ni Esau a tinungpal ni Jacob ti amana ken ti inana, ket napan idiy Padan-aram. ⁸ Nakita ni Esau a saan a naay-ayo ni Isaac nga amana kadagiti babbai iti Canaan. ⁹ Isu a napan isuna kenni Ismael, ket innalana a kas asawana ni Mahalat a kabsat ni Nebayot a putot ni Ismael, a putot ni Abraham, malaksid kadagiti addan nga asawana. ¹⁰ Pimmanaw ni Jacob idiy Beerseba ket nagturing idiy Haran. ¹¹ Nakadanun isuna iti maysa a lugar ket nagpatpatnag sadiay, gapu ta limneken ti init. Nangala isuna iti maysa kadagiti bato iti dayta a disso, impunganna daytoy, ket nagidda iti dayta a disso tapno

maturog. ¹² Nagtagtagainep isuna ket nakitana ti maysa nga agdan a nakapasdek iti rabaw ti daga. Nakadanun ti murdongna idia langit ket ngumato ken bumaba dagiti anghel ti Dios iti daytoy. ¹³ Pagammoan, nagtakder ni Yahweh iti ngatoen daytoy ket kinunana, “Siak ni Yahweh a Dios ni Abraham nga amam, ken ti Dios ni Isaac. Itedkonto kenka ken kadagiti kaputotam ti daga a pagid-iddaam. ¹⁴ Kaslanto tapok iti daga dagiti kaputotam, ket agwaraskayto iti adayo; iti laud, iti daya, iti amianan ken iti abagatan. Kenka ken kadagiti kaputotam ket mabendisionanto dagiti amin a familia iti daga. ¹⁵ Kitaem, addaak kenka, ket aywanankanto iti sadinoman a papanam. Iyegkanto manen iti daytoy a daga; ta saankanto a panawan. Aramidekto amin nga inkarik kenka.” ¹⁶ Nakariing ni Jacob iti pannaturogna, ket kinunana, “Awan duadua nga adda ditoy a disso ni Yahweh, ket saanko a napanunot dayta.” ¹⁷ Nagbuteng isuna ket kinunana, “Anian a nakabutbuteng daytoy a disso! Daytoy ket awanen sabali no di ti balay ti Dios. Daytoy ti ruangan ti langit.” ¹⁸ Nagriing ni Jacob iti nasapa ket innalana ti bato a nagpungananna. Impasdekna a kas adigi ket binukbukanna iti lana ti rabaw daytoy. ¹⁹ Pinanagananna dayta a lugar iti Betel, ngem ti sigud a nagan dayta a ciudad ket Luz. ²⁰ Nagsapata ni Jacob a kunana, “No kaduaannak ti Dios ken salaknibannak iti daytoy a dalan a pagpagnaak, ken ikkannak iti tinapay a kanek, ken pagan-anay nga ikawesko, ²¹ iti kasta ket makasangpetak a sitatalged idia langit balay ni amak, ni Yahweh ti agbalinto a Diosko.

²² Ket daytoy a bato nga impasdekko a kas adigi ket agbalinto a nasagradoan a bato. Manipud iti tunggal banag nga itedmo kaniak, sigurado nga isublikto kenka ti apagkapullo.”

29

¹ Ket intuloy ni Jacob ti panagdaliasatna ket nakadanun iti daga dagiti tattao iti daya. ² Idi kimmita isuna, nakakita iti bubon iti tay-ak, ket adda nakitana a tallo nga arban dagiti karnero nga agid-idda iti abay ti bubon. Ta manipud iti dayta a bubon ket painumenda dagiti arban, ket dakkal ti bato nga adda iti sungaban ti bubon. ³ No kasta naurnongen dagiti amin nga arban sadiay, itulid dagiti agpaspastor ti bato manipud iti sungaban ti bubon ket painumenda dagiti karnero, ket ikabilda manen ti bato iti sungaban ti bubon, a sigud nga ayanna. ⁴ Kinuna ni Jacob kadakuada, “Kakabsatko, taga-anokayo?” Ket kinunada, “Taga-Harankami.” ⁵ Kinunana kadakuada, “Am-ammoyo kadi ni Laban nga anak ni Nahor?” Kinunada, “Am-ammomi isuna.” ⁶ Kinunana kadakuada, “Nasayaat kadi ti kasasaadna?” Kinunada, “Nasayaat ti kasasaadna, ken, kumitaka sadiay, um-umay ni Raquel nga anakna agraman dagiti karnero.” ⁷ Kinuna ni Jacob, “Kitaenyo, tengnga ti aldaw tatta. Saan pay a daytoy ti umno nga oras a maurnong dagiti arban. Masapul a painumenyo dagiti karnero ket kalpasanna, mapankayo ket bay-anyo ida nga agarab.” ⁸ Kinunada, “Saanmi a mabalin a painumen dagiti karnero agingga

a saan pay a naurnong amin dagitoy. Ket itulidto dagiti lallaki ti bato manipud iti sungaban ti bubon, ket painumenminto dagiti karnero.”⁹ Kabayatan a makisarsarita pay laeng ni Jacob kadakuada, dimteng ni Raquel agraman dagiti karnero ni tatangna, ta ipaspastorna dagitoy.¹⁰ Idi nakita ni Jacob ni Raquel a putot a babai ni Laban a kabsat ti inana, ken dagiti karnero ni Laban, immasideg ni Jacob, intulidna ti bato manipud iti sungaban ti bubon ket pinainumna dagiti arban ni Laban a kabsat ti inana.¹¹ Inagkan ni Jacob ni Raquel ket nagsangit iti napigsa.¹² Imbaga ni Jacob kenni Raquel a kabagian isuna ti amana, ken isuna ket anak ni Rebecca. Kalpasanna, nagtaray ni Raquel ket napanna imbaga kenni tatangna.¹³ Idi nangngeg ni Laban ti damag maipanggep kenni Jacob nga anak ti kabsatna a babai, nagtaray isuna a nangsabat kenkuana, inarakupna, inagkanna, ken inkuyogna iti balayna. Imbaga ni Jacob kenni Laban amin dagitoy a banbanag.¹⁴ Kinuna ni Laban kenkuana, “Pudno a sika ket tulang ken lasagko.” Ket nakipagnaed ni Jacob kenkuana iti agarup maysa a bulan.¹⁵ Kalpasanna, kinuna ni Laban kenni Jacob, “Gapu ta kabagianka, rumbeng kadi nga agserbika kaniak nga awan aniamanna? Ibagam kaniak, ania ti kayatmo nga itedko kas tangdanmo?”¹⁶ Ita, addaan ni Laban iti dua a putot a babbai. Ti nagan ti inauna ket Lea, ken ti nagan ti inaudi ket Raquel.¹⁷ Napungay dagiti mata ni Lea, ngem napintas ti pammagi ken langa ni Raquel.¹⁸ Inayat ni Jacob ni Raquel, isu a kinunana, “Agserbiak kenka iti pito a tawen

para kenni Raquel, nga inaudi nga anakmo.”
¹⁹ Kinuna ni Laban, “Nasaysayaat nga itedko isuna kenka, ngem ti itedko isuna iti sabali a lalaki. Makipagnaedka kaniak.” ²⁰ Isu a nagserbi ni Jacob iti pito a tawen para kenni Raquel; ket kasla bassit laeng nga aldaw dagitoy kenkuana, gapu iti ayatna para kenkuana. ²¹ Kalpasanna ket kinuna ni Jacob kenni Laban, “Itedmo kaniak ti asawak, ta naan-anayen dagiti aldawko - iti kasta ket maasawak isuna.” ²² Inummong ngarud ni Laban dagiti amin a tattao iti dayta a lugar ket nagpadaya. ²³ Iti rabii, innala ni Laban ni Lea a putotna ket impanna kenni Jacob ket kinaiddana daytoy. ²⁴ Inted met ni Laban ni Zilpa nga adipenna a babai kenni Lea a putotna nga agbalin nga adipen ni Lea. ²⁵ Iti agsapa, ni Lea met gayam ti adda! Kinuna ni Jacob kenni Laban, “Ania daytoy nga inaramidmo kaniak? Saan kadi a nagserbiak kenka para kenni Raquel? Apay ngarud nga inallilawnak?”
²⁶ Kinuna ni Laban, “Saanmi a kaugalian nga ited ti inaudi nga anak a babai sakbay ti inauna. ²⁷ Palpasem ti makalawas a rambak ti kasar para iti daytoy nga anakko, ket itedminto met kenka ti maysa pay kas kasukat ti panagserbim kaniak iti pito pay a tawen.” ²⁸ Kasta ngarud ti inaramid ni Jacob, ket lineppasna ti makalawas a rambak para kenni Lea. Kalpasanna, inted ni Laban kenni Jacob ni Raquel a putotna kas maysa pay nga asawa daytoy. ²⁹ Inted met ni Laban ni Bilha nga adipenna a babai kenni Raquel tapno agbalin nga adipenna. ³⁰ Isu nga

inasawa met ni Jacob ni Raquel, ngem ad-adda nga inayatna ni Raquel ngem ni Lea. Nagserbi ngarud ni Jacob kenni Laban iti pito pay a tawen. ³¹ Nakita ni Yahweh a saan nga inayat ni Jacob ni Lea, isu a pinagsikogna daytoy, ngem ni Raquel ket awanan iti anak. ³² Nagsikog ni Lea ket naganak iti maysa a lalaki, ket pinanagananna iti Ruben. Ta kinunana, “Gapu ta nakita ni Yahweh ti panagsagabak; ita, ayatennakon ti asawak.” ³³ Kalpasanna, nagsikog manen isuna ket naganak iti lalaki. Kinunana, “Gapu ta nangngeg ni Yahweh a saannak nga inayat ti asawak, intedna pay ngarud kaniak daytoy nga anak a lalaki,” ket pinanagananna iti Simeon. ³⁴ Kalpasanna, nagsikog manen ket naganak iti lalaki. Kinunana, “Ita, maisinggalut kaniakon ti asawak, gapu ta tallon a lallaki ti annakmi.” Isu a pinanagananna daytoy iti Levi. ³⁵ Nagsikog manen isuna ket naganak iti lalaki. Kinunana, “Ita, idaydayawko ni Yahweh.” Isu a pinanagananna iti Juda; kalpasanna simmardengen isuna nga aganak.

30

¹ Idi nakita ni Raquel a saanna a maipaayan ni Jacob iti annak, inapalanna ti kabsatna. Kinunana kenni Jacob, “Ikkannak kadagiti annak, ta no saan ket matayak.” ² Nakaunget ni Jacob kenni Raquel. Kinunana, “Addaak kadi iti lugar ti Dios a manglaplapped kenka a maaddaan kadagiti annak?” ³ Kinunana, “Kitaem, daydiay ni Bilha nga adipenko. Makikaiddaka

kenkuana, ta bareng no makaanak para kaniak, ket maaddaanakto kadagiti annak babaen kenkuana.” ⁴ Inted ngarud ni Raquel kenni Jacob ni Bilha nga adipenna kas maysa nga asawa, ket nakikaidda ni Jacob kenkuana. ⁵ Nagsikog ni Bilha ket naganak iti lalaki para kenni Jacob. ⁶ Ket kinuna ni Raquel, “Dinengngegnak ti Dios. Pudno a nangngegna ti timekko ket inikkannak iti anak a lalaki.” Isu a pinanagananna daytoy iti Dan. ⁷ Nagsikog manen ni Bilha nga adipen ni Raquel ket naganak iti maikadua a lalaki para kenni Jacob. ⁸ Kinuna ni Raquel, “Sipipinget a pannakigabbo ti pannakigabbok iti kabsatko ket nangabakak.” Pinanagananna daytoy iti Neftali. ⁹ Idi nakita ni Lea a nagsardengen isuna a maaddaan kadagiti annak, innalana ni Zilpa, nga adipenna, ket intedna kenni Jacob kas asawana. ¹⁰ Naganak ni Zilpa nga adipen ni Lea iti lalaki para kenni Jacob. ¹¹ Kinuna ni Lea, “Kinagasat daytoy!” isu a pinanagananna daytoy iti Gad. ¹² Kalpasanna, naganak ni Zilpa nga adipen ni Lea iti maikadua a lalaki para kenni Jacob. ¹³ Kinuna ni Lea, “Naragsakak! Ta awagandakto dagiti annak a babbai iti naragsak.” Isu a pinanagananna iti Aser. ¹⁴ Kadagiti aldaw ti panagapit iti trigo, napan ni Ruben iti talon ket nakasarak kadagiti mandragoras. Insangpetna dagitoy kenni nanangna a Lea. Ket kinuna ni Raquel kenni Lea, “Ikkannak iti sumagmamano kadagiti mandragoras ti anakmo.” ¹⁵ Kinuna ni Lea kenkuana, “Bassit laeng kadi a banag kenka, nga innalam ti asawak? Ita, kayatmo

pay nga alaen dagiti mandragoras ti anakko?" Kinuna ni Raquel, "No kasta, makikaidda kenka ni Jacob inton rabii, kas kasukat dagiti mandragoras ti anakmo." ¹⁶ Simmangpet ni Jacob manipud iti talon iti rabii. Rimmuar ni Lea tapno sabtenna isuna ket kinunana, "Masapul a makikaiddaka kaniak ita a rabii, ta inabanganka babaen kadagiti mandragoras ti anakko." Isu a nakikaidda ni Jacob kenni Lea iti dayta a rabii. ¹⁷ Dinengngeg ti Dios ni Lea, ket nagsikog ken naganak iti maikalima a lalaki para kenni Jacob. ¹⁸ Kinuna ni Lea, "Inikkannak ti Dios iti tangdanko, gapu ta intedko ti adipenko a babai iti asawak." Pinanagananna daytoy iti Issacar. ¹⁹ Nagsikog manen ni Lea ket naganak iti maikainnem a lalaki para kenni Jacob. ²⁰ Kinuna ni Lea, "Inikkannak ti Dios iti nasayaat a sagut. Raemennakon ita ti asawak, gapu ta naganakak iti innem a lallaki para kenkuana." Pinanagananna daytoy iti Zabulon. ²¹ Kalpasanna, naganak iti babai ket pinanagananna iti Dina. ²² Linagip ti Dios ni Raquel ket dinengngegna isuna. Pinagsikogna daytoy. ²³ Nagsikog ket naganak iti lalaki. Kinunana, "Inikkat ti Dios ti pannakaibabainko." ²⁴ Pinanagananna daytoy iti Jose, a kunana, "Innayon ni Yahweh kaniak ti maysa pay nga anak a lalaki." ²⁵ Kalpasan nga inyanak ni Raquel ni Jose, kinuna ni Jacob kenni Laban, "Ipalubosmo koma a pumanawak, tapno makaapanak iti bukodko a pagtaengan ken iti pagiliak. ²⁶ Itedmo kaniak dagiti assawak ken dagiti annakko a gapuanan ti panagserbik

kenka, ket palubosannak a pumanaw, ta ammom ti panagserbi nga impaayko kenka.” ²⁷ Kinuna ni Laban kenkuana, “No ita ket nakabirokak iti pabor kadagita matam, aguray, gapu ta natakkuatak a binendisionannak ti Dios gapu kenka.” ²⁸ Ket kinunana, “Naganam dagiti tangdanmo, ket bayadak dagitoy.” ²⁹ Kinuna ni Jacob kenkuana, “Ammom no kasano iti pinagserbik kenka, ken no kasano nga immadu dagiti arbanmo kaniak. ³⁰ Ta addaanka laeng iti bassit sakbay nga immayak, ket immadu dagitoy iti kasta unay. Binendisionannaka ti Dios iti sadinoman a nagtrabahoak. Ita, kaanoakto ngay met a mangisabet para iti bukodko a pagtaengan?” ³¹ Isu a kinuna ni Laban, “Ania ti ibayadko kenka?” Kinuna ni Jacob, “Saannak nga ikkan iti aniaman. No aramidem daytoy a banag para kaniak, pakanek manen dagiti arbanmo ken aywanak dagitoy. ³² Palubosannak koma laeng a mapan kadagiti amin nga arbanmo ita nga aldaw, ket ikkatek dagiti turikturikan ken labang a karnero, ken tunggal nangisit kadagiti karnero, ken dagiti labang ken turikturikan kadagiti kalding. Dagitoyto dagiti tangdanko.” ³³ Ti kinapudnok ti mangpaneknekto kaniak iti masakbayan, inton umayka a mangsukimat kadagiti tangdanko. Tunggal maysa a saan a turikturikan ken labang kadagiti kalding, ken nangisit kadagiti karnero, no addaman ti masarakam kaniak, ket maibilangto a natakaw.” ³⁴ Kinuna ni Laban, “Umanamongak. Maaramid koma ngarud, kas iti sinaom.” ³⁵ Iti dayta nga aldaw, inikkat ni Laban dagiti amin a kalakian a kalding a garitan ken

labang, ken amin a kabaian a kalding a turik-turikan ken labang, amin nga adda purawna, ken amin a nangisit kadagiti karnero, ket impaimana kadagiti annakna a lallaki. ³⁶ Nangikabil met ni Laban iti tallo nga aldaw a panagdaliasat iti nagbaetanda kenni Jacob. Intuloy ngarud ni Jacob nga inay-aywanan dagiti nabati kadagiti arban ni Laban. ³⁷ Nangala ni Jacob kadagiti kaputputed a sanga dagiti alamo, ken kadagiti almendras ken kadagiti kastanio a kayo, sana inikkat ti dadduma nga ukisda tapno kasla garitan ti langada. ³⁸ Kalpasanna, inkabilna dagiti sanga nga inukisanna iti sango dagiti arban, iti sango ti kahon a pagkargaan iti danum a pagin-inumanda. Agtitinnakbada no kasta nga umayda uminum. ³⁹ Agtitinnakba dagiti ayup iti sango dagiti sanga, ket naganak dagiti arban iti garitan, turikturikan, ken labang nga urbon. ⁴⁰ Insina ni Jacob dagiti kabaian a karnero ket inturongna dagiti rupada kadagiti garitan nga ayup ken amin a nangisit a karnero iti arban ni Laban. Ket insinana dagiti arbanna ken saanna nga inlaok kadagiti arban ni Laban. ⁴¹ Tunggal agmaya dagiti napipigsa a karnero iti arban, ikabil ni Jacob dagiti sanga iti pagin-inumanda iti sangoanan dagiti arban, tapno agtitinnakbada iti ayan dagiti sanga. ⁴² Ngem no kasta nga umay dagiti nakakapsut nga ayup iti arban, saanna nga ikabil dagiti sanga iti sangoananda. Kukua ngarud ni Laban dagiti nakakapsut nga ayup, ket kukua ni Jacob dagiti napipigsa nga ayup. ⁴³ Rimmang-ay iti kasta unay ti lalaki. Addaan isuna kadagiti adu nga arban, adipen a babbai

ken adipen a lallaki, ken kadagiti kamelio ken asno.

31

¹ Ita, nangngeg ni Jacob dagiti sasao dagiti annak a lallaki ni Laban a kinunada, “Innala ni Jacob dagiti amin a kukua ti Amatayo, ken kadagiti sanikua ti amatayo ti nagappuan amin dagitoy a kinabaknangna. ² Nakita ni Jacob ti langa ti rupa ni Laban. Nakitana a nagbaliwen ti panakilangen-langenna kenkuana. ³ Ket kinuna ni Yahweh kenni Jacob, “Agsublika iti daga dagiti ammam ken kadagiti kakabagiam, ket addaakto kenka.” ⁴ Nangibaon ni Jacob iti napan nangayab kada Raquel ken Lea tapno mapanda iti katalalonan, iti ayan dagiti arbanna ⁵ ket kinunana kadakuada, “Nakitak a nagbaliwen ti panakilangen-langen ti amayo kaniak, ngem ti Dios ti amak ket kanayon nga adda kaniak. ⁶ Ammoyo a nagserberiak iti amayo iti amin a pigsak. ⁷ Inallilawnak ti amayo ken binaliwanna ti tangdanko iti naminsangapulo a daras, ngem saan nga impalubos ti Dios a dangrannak. ⁸ No ibagana a, 'Dagiti burik nga ayup ti tangdanmo', aganak met iti burik nga urbon ti amin nga arban. Ket no ibagana, 'Dagiti garit nga ayup ti tangdanmo', aganak met iti garit nga urbon ti amin nga arban. ⁹ Iti kastoy a wagas, innala ti Dios dagiti taraken ti amayo ket intedna dagitoy kaniak. ¹⁰ Iti naminsan, idi panawen iti panagmamaya, nakitak iti tagtagainep dagiti kalakian a kalding a mangmaymaya iti arban. Dagiti kalakian a kalding ket garit, burik ken labang.

¹¹ Imbaga ti anghel ti Dios kaniak iti tagtagainep, 'Jacob'. Kinunak, 'Adtoyak.' ¹² Kinunana, 'Kumitaka iti ngato ket kitaem dagiti amin a kalakian a kalding a mangmaymaya iti arban. Dagitoy ket garit, burik ken labang, ta nakitak ti amin nga ar-aramiden ni Laban kenka. ¹³ Siak ti Dios ti Bethel, a nangpulutam iti maysa nga adigi, a nangsapataam kaniak iti maysa a kari. Ita, panawam daytoy a daga ket agsublika iti daga a nakaiyanakam.'" ¹⁴ Simmungbat da Raquel ken Lea a kinunada kenkuana, "Adda kadi met bingay wenno tawid a para kadakami iti balay ti amami? ¹⁵ Saan aya a kasla gangannaet iti panangtrato ti amami kadakami? Ta inlakonakami ket inibusna amin a kuartami. ¹⁶ Ta amin a kinabaknang nga innala ti Dios manipud iti amami ket kukuamin ita ken dagiti annakmi. Ita ngarud, aniaman nga ibaga ti Dios kenka, aramidem." ¹⁷ Ket timmakder ni Jacob ken inkabilna dagiti annakna a lallaki ken assawana kadagiti kamelio. ¹⁸ Rinugianna nga abugen dagiti amin a tarakenna ken amin a sanikuana a naalana, dagiti tarakenna a nagun-odna idiaiy Paddan Aram. Rinugianna ti mapan iti ayan ti amana a ni Isaac, iti daga ti Canaan. ¹⁹ Ita, pimmanaw ni Laban tapno mapanna pukisan dagiti karnerona, ket tinakaw ni Raquel dagiti didiosen nga adda iti balay ti amana. ²⁰ Sinikapan met ni Jacob ni Laban nga Arameo iti saanna a panangibaga kenkuana a pumanawen isuna. ²¹ Nagtalaw ngarud a kaduana dagiti amin a sanikuana ket nagdardaras a bimmallasiw iti Karayan, ken nagturod iti katurturodan a pagilian ti Galaad.

²² Iti maikatlo nga aldaw, naibaga kenni Laban a nagtalawen ni Jacob. ²³ Isu nga inkuyogna dagiti amin a kakabagianna ket kinamatda ni Jacob iti pito nga aldaw a panagdaliasat. Nakamakamda isuna iti katurturodan ti Gilead. ²⁴ Ita, immay ti Dios kenni Laban nga Arameo iti maysa a tagtagainep iti maysa a rabii ket kinunana kenkuana, "Agannadka a makisarita kenni Jacob iti nasayaat man wenno dakes." ²⁵ Nakamakam ni Laban ni Jacob. Ita, nangipatakder ni Jacob iti toldana iti katurturodan a pagilian. Nagkampo met laeng da Laban ken dagiti kakabaggianna iti katurturodan a pagilian ti Galaad. ²⁶ Kinuna ni Laban kenni Jacob, "Ania daytoy nga inaramid mo, ta inallilawnak ken innalam dagiti annakko a babbai a kasla da la balud iti gubat?" ²⁷ Apay a pimmanawka a sililimed ken sinikapannak ken saanmo nga imbaga kaniak. Pinarubuatankayo koma nga addaan iti panagrambak ken kankanta, kadagiti tamborin ken kadagiti arpa. ²⁸ Saanmo nga intulok nga agkak iti panagpakada dagiti appok ken annakko. Ita, nakaaramidka iti minamaag. ²⁹ Addaanak iti kabaelan a mangdangran kenka, ngem nagsao kaniak ti Dios ti amam idi rabii a kinunana, 'Aggannadka a makisarita kenni Jacob iti nasaayaat man wenno saan'. ³⁰ Ket ita, pimmanawka gapu ta mailiwka unay iti balay ti amam. Ngem apay a tinakawmo dagiti diosko?" ³¹ Simmungbat ni Jacob a kinunana kenni Laban, "Gapu ta mabutengak ken impagarupko nga amangan no pilitem nga alaen dagiti annakmo manipud

kaniak, pimmanawak a sililimed. ³² Siasinoman a nangtakaw kadagiti didiosemet ket saanto nga agtuloy nga agbiag. Iti imatang dagiti kakabag-gianta, lasinem ti aniaman nga adda kaniak a kukuam ket alaem.” Ta saan nga ammo ni Jacob a ni Raquel ti nangtakaw kadagitoy. ³³ Napan ni Laban iti ayan ti tolda ni Jacob, iti tolda ni Lea ken iti tolda dagiti dua nga adipen a babbai, ngem saanna a nabirukan dagitoy. Rimuar isuna iti tolda ni Lea ket simrek iti tolda ni Raquel. ³⁴ Ita, innala ni Raquel dagiti didiosen iti balay ti amana, inkabilna iti silya ti kamelyo ket tinugawanna daytoy. Sinukimat ni Laban ti uneg ti sibubukel a tolda, ngem saanna a nasarakan dagitoy. ³⁵ Kinuna ni Raquel iti amana, “Apok, saanka koma a makaunget no saanak a makatakder iti sangngoanam, madama ngamin ti binulanko. Nagsukimat ngarud ni Laban ngem saanna a nasarakan dagiti didiosen iti balayna. ³⁶ Nakaunget ni Jacob ket nakisinnupiat isuna kenni Laban. Kinunana kenkuana, “Ania ti naglabsingak? Ania ti nakabasolak, ta sipupungtotka a nangkamat kaniak? ³⁷ Ta sinukitmatmo amin a sanikuak. Ania ti nasarakam kadagiti amin a sanikua ti bumalaymo? Ikabilmo ida ditoy sangngoanan dagiti kakabagianta, tapno isuda iti mangukom kadata a dua. ³⁸ Addaak kenka iti duapulo a tawen. Awan ti naalisan kadagiti kaba-ian a karnero ken kaldingmo, ken saanak a nangan iti aniaman a kalakian a karnero manipud kadagiti arbanmo. ³⁹ Aniaman a rinangrangkay dagiti atap nga ayup ket saanko nga inyeg kenka. Ngem ketdi, inakok ti pannaka-

pukawna dayta. Kankanayonmo nga ipabayad kaniak ti tunggal ayup a mapukpukaw, natakaw man iti aldaw wenno iti rabii. ⁴⁰ Addaak sadiay; main-initan iti aldaw, ken malamlammiisan iti rabii; ket napnapanak nga awan turogko. ⁴¹ Iti naglabas a duapulo a tawen, addaak iti balay mo. Nagtrabahoak kenka iti sangapulo ket uppat a tawen para kadagiti dua nga annakmo ken innem a tawen para iti arbanmo. Binaliwam ti tangdanko iti namin sangapulo a daras. ⁴² No awan kaniak ti Dios ti amak, ti Dios ni Abraham, ken ti pagbutbutngan ni Isaac, awan duadua nga ita ket pinapanawnak nga ima-ima. Nakita ti Dios ti pannakaidadanesko ken ti panagrigatko a nagtrabtrabaho, isu a tinubngarnaka idi rabii.” ⁴³ Simmungbat ni Laban kenni Jacob a kinunana, “Dagiti annak a babbai ket putotko, ken dagiti appo ket appokok, ken dagiti arban ket arbanko. Amin a makitkitam ket kukuak. Ngem ania ngay ti maaramidak ita kadagitoy nga annakko a babbai, wenno kadagiti ubbing nga inyanakda? ⁴⁴ Ita ngarud, agaramidta iti katulagan, data a dua, ket agserbi koma a saksi iti nagbaetanta.” ⁴⁵ Nangala ngarud ni Jacob iti bato ken impatakderna a kasla adigi. ⁴⁶ Kinuna ni Jacob kadagiti kakabagianna, “Agurnongkayo iti bato.” Nagalada garud kadagiti batbato ket nagaramidda iti bunton. Kalpasanna, nanganda iti abay iti bunton. ⁴⁷ Inawagan ni Laban daytoy iti Jegar Saha Dutha, ngem inawagan ni Jacob daytoy iti Galeed. ⁴⁸ Kinuna ni Laban, “Daytoy a bunton ket saksi iti nagbaetanta ita nga aldaw.” Ngarud ti naganna ket naawagan iti Galeed.

⁴⁹ Naawagan met laeng daytoy a Mizpah, gapu ta kinuna ni Laban, “Ni Yahweh koma ti mangbantay kadata, inton saanta a makitkita ti maysa ken maysa. ⁵⁰ Notratoem iti saan a nasayaat dagiti putotko a babbai, wenna no mangala ka iti sabali nga asawa malaksid kadagiti putotko, uray no awan sabali a kaduata, kitaem, ti Dios ti saksi iti nagbaetanta.” ⁵¹ Kinuna ni Laban kenni Jacob, “Kitaem daytoy a bunton, ken kitaem ti adigi nga impatakderko iti nagbaetanta. ⁵² Daytoy a bunton ket saksi, ken ti adigi ket saksi a saanakto a lumabes kenka iti daytoy a bunton ken saanka a lumabes kaniak iti daytoy a bunton ken daytoy nga adigi, tapno agaramid iti pakadangran. ⁵³ Ti Dios koma ni Abraham, ken ti Dios ni Nahor, ti Dios dagiti ama da, ti mangukom kadata. Nagsapata ni Jacob iti nagan ti Dios, kenkuana a pagbutbutngan ti amana a ni Isaac. ⁵⁴ Nangidaton ni Jacob iti daton iti dayta a bantay ket inayabanna dagiti kakabagianna a mangan. Nanganda ken pinalabasda ti rabii iti bantay. ⁵⁵ Nariing ni Laban a nasapa iti kabigatanna, inagkanna dagiti appokona ken dagiti putotna a babbai ket binendisionanna ida. Kalpasanna, pimmanaw ni Laban ket nagsubli iti pagtaenganna.

32

¹ Intuloy met ni Jacob ti panagdaliasatna, ket sinabat isuna dagiti anghel ti Dios. ² Idi nakita ida ni Jacob, kinunana, “Daytoy ket kampo ti Dios”, isu nga inawaganna dayta a lugar iti Mahanaim. ³ Nangibaon ni Jacob kadagiti

mensahero nga umun-una ngem isuna a mapan iti kabsatna a ni Esau, iti daga ti Seir, iti rehion ti Edom. ⁴ Binilinna ida, a kunana, "Kastoy ti ibagayo iti apok a ni Esau: Kastoy ti kuna ti adipenmo a ni Jacob: 'Nakipagnanaedak kenni Laban, ket nagtalinaedak a nakipagnanaed ag-inggana ita. ⁵ Addaanak kadagiti baka, asno, ken arban, lallaki nga adipen, ken babbai nga adipen. Nangibaonak tapno maibaga daytoy iti apok, tapno makasarakak koma iti pabor iti imatangmo.'" ⁶ Nagsubli dagiti mensahero kenni Jacob ket kinunada, "Napankami iti kabsatmo a ni Esau. Umaynaka sabten, ket adda kaduana nga uppat a gasut a lallaki. ⁷ Ket nagbuteng ken nariribukan ni Jacob ti kasta unay. Isu a biningayna dagiti tattao a kaduana iti dua a kampo, ken kasta met dagiti arban ti karnero ken kalding, baka, ken dagiti kamelyo. ⁸ Kinunana, "No umay ni Esau iti maysa kadagiti kampo ket darupenna daytoy, aglibasto ti maysa a kampo." ⁹ Kinuna ni Jacob, "Dios ti amak a ni Abraham, ken Dios ti amak a ni Isaac, Yahweh, a nagkuna kaniak, 'Agsублиka iti pagiliam ken kadagiti kak-abagiam, ket parang-ayenkanto,' ¹⁰ Saanak a maikari iti amin nga aramidmo a nangipakita iti kinapudnom iti katulagan ken iti amin a kinamatalek nga inaramidmo para iti adipenmo. Ta sarukod laeng ti awitko idi bimmallasiwak iti daytoy a Jordan, ket ita nagbalinakon a dua a kampo. ¹¹ Pangnga-asim ta ispalennak manipud iti ima ti kabsatko, manipud iti ima ni Esau, ta mabutengak kenkuana, nga umay isuna ket darupennak ken dagiti inna a kadua dagiti

ubbing. ¹² Ngem kinunam, 'Pudno a parang-ayenkanto. Pagbalinekto dagiti kaputotam a kasla darat iti baybay, a saan a mabilang iti kinaaduda.'" ¹³ Nagtalinaed ni Jacob sadiay iti dayta a rabii. Nangala isuna iti sumagma-mano kadagiti adda kenkuana a kas sagut a maipaay kenni Esau, a kabsatna: ¹⁴ dua gasut a kabaian a kalding ken duapulo a kalakian a kalding, dua gasut a kabaian a karnero ken duapulo a kalakian a karnero, ¹⁵ tallopulo nga agpagpagatas a kamelio ken dagiti urbonda, uppat a pulo a kabaian a baka ken sangapulo a kalakian a baka, duapulo a kabaian nga asno ken sangapulo a kalakian nga asno. ¹⁶ Impaaywanna dagitoy kadagiti adipenna, maysa nga arban iti tunggal adipen. Kinunana kadagiti adipenna, "Umunakayo kaniak ket ikkanyo iti pagbaetan ti tunggal arban." ¹⁷ Binilinna ti umuna nga adipen, a kunana, "Inton masabatnaka ni Esau a kabsatko ken agsaludsod kenka, a kunana, 'Siasino ti nakaibilangam? Sadino ti papanam? Ken siasino ti makinkukua kadagitoy nga ayup iti sangoanam?' ¹⁸ Ket ibagamto a, 'Dagitoy ket kukua ti adipenmo a ni Jacob. Dagitoy ket sagut a naipatulod para iti apok a ni Esau. Ket makitamto, sumarsaruno isuna kadakami,'" ¹⁹ Binilin ni Jacob ti maikadua a bunggoy, ti maikatlo, ken dagiti amin a tattao a mangsarsaruno kadagiti arban. Kinunana, "Ibagayo ti isu met laeng a banag kenni Esau inton makitayo isuna. ²⁰ Ibagayo met a, "Sumarsaruno kadakami ti adipenmo a ni Jacob.'" Ta pinanunotna nga, "Ay-ayoek isuna babaen kadagiti sagut nga ummun-una

kaniak. Inton makitak isuna, barbareng no awatennakto.” ²¹ Isu nga immuna a napan dagiti sagut ngem isuna. Nagtalinaed isuna iti dayta a rabii iti kampo. ²² Bimmangon ni Jacob iti dayta a rabii, ket inkuyogna dagiti dua nga assawana, dagiti dua a babai nga adipenna, ken dagiti sangapulok ket maysa a putotna a lallaki. Imbaonna ida iti ballasiw ti waig ti Jabbok. ²³ Iti kastoy a wagas, imbaonna ida iti ballasiw ti waig kasta met dagiti amin a sanikuana. ²⁴ Nabati nga agmaymaysa ni Jacob, ket maysa a lalaki ti nakigabbo kenkuana inggana iti panagsingising ti init. ²⁵ Idi nakita ti lalaki a saanna a maabak isuna, dinapigna ti patong ni Jacob. Naglagisi ti patong ni Jacob kabayatan a makigabgabbo isuna kenkuana. ²⁶ Kinuna ti lalaki, “Palubosannakon, ta sumingsingisingen ti init.” Kinuna ni Jacob, “Saanka a palubosan malaksid no bendisionannak.” ²⁷ Kinuna ti lalaki kenkuana, “Ania iti naganmo? Simmungbat ni Jacob, “Jacob.” ²⁸ Kinuna ti lalaki, “Ti naganmo ket saanen a Jacob, no di ket Israel. Ta nakibinnalubalka iti Dios ken kadagiti tattao ket nangabakka.” ²⁹ Sinaludsod ni Jacob kenkuana, “Pangngaasim ta ibagam kaniak ti naganmo.” Kinunana, “Apay a salsaludsudem ti naganko?” Ket binendisionanna isuna sadiay. ³⁰ Pinanaganan ni Jacob ti lugar a Peniel ta kinunana, “Nakitak ti Dios iti rupan-rupa, ket naisalakan ti biagko.” ³¹ Lumgaken ti init idi pumanaw ni Jacob idiay Peniel. Agpilaypilay isuna gapu iti patongna. ³² Dayta ti makagapu no apay nga agingga iti daytoy nga aldaw ket saan a kankanen dagiti

tattoo ti Israel ti pennet iti patong nga adda iti nagsuopan iti patong, gapu ta dinangran ti lalaki dagidiay a pennet bayat iti panaglagisi ti patong ni Jacob.

33

¹ Timmangad ni Jacob ket, adtoy, sumung-sungad ni Esau, ken kadwana iti 400 a lallaki. Biningay ni Jacob dagiti ubbing kada Lea, Raquel ken kadagiti dua nga adipen a babbai. ² Ket impasangona dagiti adipen a babbai ken dagiti annakda, simmaruno ni Lea ken dagiti annakna, ken simmaruno ni Raquel kenni Jose a kauddian iti amin. ³ Immun-una isuna ngem kadakuada. Nagpakleb isuna iti naminpito a daras agingga a nakaasideg isuna iti kabsatna. ⁴ Nagtaray ni Esau a simmabat kenkuana, inarakupna, inapungolna iti tenggedna, ken inagkanna isuna. Ket nagsangitda. ⁵ Idi kimmita ni Esau, nakitana dagiti babbai ken dagiti ubbing. Kinunana, “Siasino dagitoy a tattao a kakuyogmo? Kinuna ni Jacob, “Dagiti anak a sipaparabur nga inted ti Dios iti adipenmo.” ⁶ Ket nagpasango dagiti adipen a babbai ken dagiti annakda, ket nagrukobda. ⁷ Simmaruno met a nagpasango ni Lea ken dagiti annakna ket nagrukobda. Kamaudiananna, nagpasango ni Jose ken ni Raquel ket nagrukobda. ⁸ Kinuna ni Esau, “Ania ti kaipapanan amin dagitoy a bunggoy a nasabatko? Kinuna ni Jacob, “Tapno makasarak iti pabor iti imatang ti apok.” ⁹ Kinuna ni Esau, “Umdasen ti adda kaniak, kabsatko. Idulinmo dagiti adda kenka a para kenka. ¹⁰ Kinuna ni

Jacob, “Saan, pangngaasim, no nakasarakak iti pabor iti imatangmo, awatem ngarud ti sagutko manipud kadagiti imak, ta pudno unay, a nakitak ti rupam, ken daytoy ket kasla pannakakita iti rupa ti Dios, ken inawatnak. ¹¹ Pangngaasim ta awatem ti sagutko a naiyeg kenka, gapu ta pinaraburannak ti Dios, ken gapu ta umdasen ti adda kaniak.” Iti kasta, naguyugoy isuna ni Jacob, ket inawat ni Esau dagitoy. ¹² Ket kinuna ni Esau, “Intayo garuden. Umun-unaak ngem kadakayo. ¹³ Kinuna ni Jacob kenkuana, “Ammo ti apok a babassit pay laeng dagiti ubbing, ken addaan iti urbon dagiti arban a kakuyogko. No apuraenda ida iti uray maysa nga aldaw, matayto amin dagiti arban. ¹⁴ Umun-una koma ti apok ngem iti adipenna. Agdalliasatak a nain-nayad a maitunos iti pannagna dagiti taraken iti sangngoanak, ken maitunos iti pannagna dagiti ubbing, agingga a makadanonak iti ayan ti apok idia y Seir.” ¹⁵ Kinuna ni Esau, “Bay-am koma ngarud nga ibatik kadakayo iti dadduma kadagiti kakaduak a lallaki. Ngem kinuna ni Jacob, “Apay nga aramidem dayta? Nangipakitan ti apok iti naan-anay a kinaimbag kaniak. ¹⁶ Isu nga iti dayta nga aldaw ket inrugi ni Esau a nagsubli idia y Seir. ¹⁷ Nagdaliasat ni Jacob idia y Succot, nangipatakder ti balayna, ken nangaramid kadagiti paglinungan para kadagiti tarakenna. Naawagan ngarud ti lugar iti Succot. ¹⁸ Idi naggapu ni Jacob idia y Padan-aram, nakasangpet isuna a sitatalged idia y siudad ti Sikem, nga adda iti daga ti Canaan. Nagkampo isuna iti asideg

ti ciudad. ¹⁹ Ket ginatangna iti sangagasut a bagi ti pirak ti paset ti daga a nangibangonanna iti kampona manipud kadagiti annak ni Hamor, nga ama ni Sikem,. ²⁰ Nangipatakder isuna sadiay iti altar ket inwaganna daytoy iti El Elohe Israel.

34

¹ Ita, ni Dina nga anak a babai ni Lea kenni Jacob, ket rimmuar tapno sarakenna dagiti babbalasang iti dayta a lugar. ² Nakita isuna ni Sikem, a prinsipe iti dayta a lugar, a putot ni Hamor a Heveo, ket ginuyodna daytoy, ken pinilitna daytoy a makikaidda kenkuana. ³ Nakayawan isuna kenni Dina, nga anak a babai ni Jacob. Inayatna ti balasang ken kinasaritana daytoy iti naalumamay. ⁴ Kinasarita ni Sikem ti amana a ni Hamor, kinunana, “Alaem daytoy a balasang tapno agbalin nga asawak.” ⁵ Ita, nanggeg ni Jacob a rinames ni Sikem ni Dina a putotna a babai. Adda idi iti katalungan dagiti putotna a lallaki a mangay-aywan kadagiti tarakenna, isu a nagtatalna pay laeng ni Jacob agingga a nakasangpetda. ⁶ Napan ni Hamor nga ama ni Sikem kenni Jacob tapno makisarita kenkuana. ⁷ Simrek dagiti annak a lallaki ni Jacob a naggapu iti taltalon idi nanggegda daytoy a pasamak. Napasakitan dagiti lallaki. Nakapungtotda unay gapu ta imbabainna ti Israel gapu iti panangipilitna iti bagina iti anak a babai ni Jacob, ta saan a rumbeng a napasamak ti kasta a banag. ⁸ Nakisarita ni Hamor kadakuada, kinunana, “Ay-ayaten ni Sikem a putotko ti putotmo a

babai. Pangngaasim ta itedmo isuna a kas asawana. ⁹ Makiinnasawakayo kadakami, itedyo kadakami dagiti annakyo a babbai, ket alaenyo dagiti annakmi a babbai para kadakayo. ¹⁰ Makipagnaedkayo kadakami, ken mabalinyo ti agnaed iti daga ken mabalinyo ti aglako, ken gumatang iti sanikua. ¹¹ Kinuna ni Sikem iti ama ni Dina ken kadagiti kakabsatna, “Makasarakak koma iti pabor iti imatangyo, ket itedkonto ti aniaman nga ibagayo kaniak. ¹² Dawatandak iti gatad a kas kadakkel iti gatad a bayad ti nobya ken sagut a kas tarigagayanyo, ket itedkonto ti aniaman nga ibagayo kaniak, ngem itedyo kaniak ti balasang nga asawaek.” ¹³ Simmungbat dagiti putot a lallaki ni Jacob kada Sikem ken Hamor nga amana, nga addaan iti panangallilaw, gapu ta rinugitan ni Sikem ni Dina a kabsatda a babai. ¹⁴ Kinunada kadakuada, “Saanmi a maaramid daytoy a banag, nga itedmi ti kabsatmi a babai iti siasinoman a saan a nakugit; ta pakaibabainanminto dayta. ¹⁵ Iti daytoy laeng a katulagan nga umanamongkami kadakayo: no makugitkayo a kas kadakami, no ti tunggal lalaki kadakayo ket nakugit. ¹⁶ Ket iti dayta, itedmi kadakayo dagiti annakmi a babbai, ken alaenmi dagiti annakyo a babbai para kadakami, ket makipagnaedkaminto kadakayo ket agbalintayo a maymaysa a tattao. ¹⁷ Ngem no saankayo a dumngeg kadakami ken agpakugit, alaenmi ngarud ti kabsatmi a babai ket pumanawkami.” ¹⁸ Dagiti sasaoda ket nakaay-ayo kenni Hamor ken iti putotna a ni Sikem. ¹⁹ Saan a nagtaktak ti baro a mangaramid

iti imbagada, gapu ta naragsakan isuna iti putot a babai ni Jacob, ken gapu ta isuna ti kangrunaan a mararaem a tao iti sangkabalayan ti amana. ²⁰ Napan ni Hamor ken ti putotna a ni Sikem iti ruangan ti siudad ket kinasaritada dagiti lallaki ti siudadda, a kunada, ²¹ nasayaat dagidiay a tattao kadatayo, isu a palubusantayo ida nga agnaed iti daga ken aglako ditoy, ta kinapudnona, nalawa ti daga para kadakuada. Asawaentayo dagiti annakda a babbai, ken ipaasawatayo met kadakuada dagiti annaktayo a babbai. ²² Iti daytoy laeng a katulagan nga umanamong dagiti lallaki a makipagnaed kadatayo ken agbalintayo a maymaysa a tattao: no ti tunggal lalaki kadatayo ket makugit a kas kadakuada a nakugit. ²³ Saan kadi a dagiti taraken ken sanikuada-amin nga ayupda ket kukuatayonto? Umanamongtayo ngarud kadakuada, ket makipagnaedda kadatayo.” ²⁴ Dimngeg kada Hamor ken Sikem a putotna dagiti amin a lallaki iti siudad. Tunggal lalaki ket nakugit. ²⁵ Iti maikatlo nga aldaw, idi lumlumteg pay laeng dagiti sugatda, innala dagiti dua a lallaki a putot ni Jacob, da Simeon ken Levi, a kakabsat a lallaki ni Dina, dagiti kampilanda, ken napanda iti siudad nga awan ti nakadlaw kadakuada, ket pinatayda dagiti amin a lallaki. ²⁶ Pinatayda ni Hamor ken ni Sikem a putotna, babaen iti tadem ti kampilan. Innalada ni Dina manipud iti balay ni Sikem ket pimmanawda. ²⁷ Immay dagiti dadduma a lallaki a putot ni Jacob kadagiti bangkay ken tinakawanda ti siudad, gapu ta rinugutan dagiti

tattao ti kabsatda a babai. ²⁸ Innalada dagiti arbanda, dagiti tarakenda, dagiti asnoda, ken amin a banag nga adda iti siudad ken kadagiti katalalunan iti aglawlaw ²⁹ agraman dagiti amin a kinabaknangda. Tiniliwda amin nga annak ken assawa dagiti tattao sadiay. Innalada pay amin nga adda kadagiti babbalay. ³⁰ Kinuna ni Jacob kada Simeon ken Levi, “Nangiyegkayo iti riribuk kaniak a mangpabangsit kaniak kadagiti agtataeng iti daga, kadagiti Canaanita ken kadagiti Perezeo. Bassit laeng ti bilangko. No pagtitipunenda dagiti bagbagida a bumusor kaniak ken darupendak, ket madadaelakto, siak ken ti bumalayko.” ³¹ “Ngem kinuna da Simeon ken Levi, “Rumbeng kadi a trinato ni Sikem iti kabsatmi a babai a kasla maysa a balangkantis?”

35

¹ Kinuna ti Dios kenni Jacob, “Tumakderka! Mapanka idiy Betel ket agtalinaedka sadiay. Mangbangonka sadiay iti Altar ti Dios a nagparang kenka idi timmarayka manipud iti kabsatmo a ni Esau. ² Ket kinuna ni Jacob kadagiti kaballayna ken kadagiti amin a kakadwana, “Ibellengyo dagiti didiosen nga adda kadakayo, aramidenyo ti pakaibilanganyo a nasin-aw ken sukatanyo dagiti kawesyo. ³ Kalpasanna, pumanawtayo ditoy ket mapantayo idiy Betel. Mangbangonak sadiay iti altar a maipaay iti Dios, a nangsungbat kaniak iti tiempo ti panagsagabak, ken kankanayon nga adda kaniak iti sadinoman a napnapanak. ⁴ Intedda ngarud kenni Jacob dagiti amin a didiosen nga adda

kadagiti imada, ken dagiti aritos nga adda kadagiti lapayagda. Inkali ni Jacob dagitoy iti sirok ti kayo a Lugo nga asideg idiaiy Sikem. ⁵ Kabayatan iti panagdaliasatda, pinagdanag ti Dios dagiti siudad nga adda iti aglawlawda, isu a saan a dinarup dagidiay a tattao dagiti putot ni Jacob. ⁶ Nakadanon ngarud ni Jacob idiaiy Luz (dayta ket Betel) nga adda iti daga ti Canaan, isuna ken amin a tattao a kadwana. ⁷ Nangbangon isuna sadiay iti altar ket inawaganna iti El Betel gapu ta imparangarang ti Dios ti bagina kenkuana idi itartarayanna ti kabsatna. ⁸ Ni Deborah, a mangay-aywan kenni Rebecca ket natay. Naitabon isuna idiaiy Betel iti sirok ti kayo a lugo, isu a naawagan dayta nga Allonbacuth. ⁹ Idi naggapu ni Jacob idiaiy Paddan-aram, nagparang manen ti Dios kenkuana ket binendissionanna isuna. ¹⁰ Kinuna ti Dios kenkuana “ Ti naganmo ket Jacob, ngem saankanton a maawagan iti Jacob, ti naganmonton ket Israel. ” Pinanaganan ngarud isuna ti Dios iti Israel. ¹¹ Kinuna ti Dios kenkuana. “Siak ti Manakabalin-amin a Dios. Agbunga ken agpaaduka. Agtaudto kenka ti maysa a nasion ken bunggoy dagiti nasion, ken agtaudto dagiti ari manipud kadagiti kaputotam. ¹² Ti daga nga intedko kenni Abraham ken kenni Isaac ket itedkonto kenka. Itedkonto met daytoy a daga kadagiti kaputotam. ¹³ Ket pinanawan isuna ti Dios idiaiy lugar a nakisaritaanna kenkuana. ¹⁴ Nangbangon ni Jacob iti adigi iti lugar a nakisaritaan kenkuana ti Dios, maysa nga adigi a bato. Binuyatanna daytoy iti arak ken lana a kas datonna. ¹⁵ Pinanagananan

ni Jacob ti lugar a nakisaritaan ti Dios kenkuana iti Betel. ¹⁶ Intuloyda ti nagdaliasat manipud Betel. Idi adayoda pay laeng manipud Efrata, nagpasikal ni Raquel. Nagpasikal isuna iti nakaro. ¹⁷ Kabayatan iti nakaro a panagpasikalna, kinuna ti mangpapaanak kenkuana “Saan ka nga agbuteng, ta ita maaddaanka iti maysa pay nga anak a lalaki. ” ¹⁸ Idi matmatayen isuna, iti kamaudianan nga angesna, pinanagananna ti anakna iti Benoni ngem inawagan isuna ti amana iti Benjamin. ¹⁹ Natay ni Raquel ket naitabon iti dalan nga agturong idiy Efrata (dayta ket Betlehem). ²⁰ Nangikabil ni Jacob iti adigi a bato iti tanemna. Daytoy ti pagilasinan iti tanem ni Raquel agingga ita nga aldaw. ²¹ Intultuloy ni Israel ti panagdaliasatna ken impatakterna ti toldana iti labes ti Migdal Eder. ²² Kabayatan nga agnanaedni Israel iti dayta a daga, kinaidda ni Ruben ni Bilha a maysa kadagiti inkabbalay ti amana ket naammoan daytoy ni Israel. Ita, addaan ni Jacob iti sangapulo ket dua a putot a lalaki. ²³ Dagiti putotna a lalaki kenni Lea ket ni Ruben, nga inauna a putot ni Jacob, ken da Simeon, Levi, Juda, Issacar ken Zabulon. ²⁴ Dagiti putotna a lalaki kenni Raquel ket ni Jose ken ni Benjamin. ²⁵ Dagiti anakna kenni Bilha, nga adipen ni Raquel, ket ni Dan ken ni Neftali. ²⁶ Dagiti annak a lalaki ni Zilpa, nga adipen ni Lea, ket ni Gad ken ni Aser. Amin dagitoy ket lalaki a putot ni Jacob a naipasngay idiy Paddan-aram. ²⁷ Dimteng ni Jacob iti ayan ni Isaac nga amana idiy Mamre iti Kiriath Arba

(a maawagan met laeng iti Hebron) a nagnaedan da Abraham ken Isaac. ²⁸ Nagbiag ni Isaac iti sangagasut ket walopulo a tawen. ²⁹ Inyanges ni Isaac ti maudi nga angesna ket natay, pimmusay a lakay unayen. Ni Esau ken ni Jacob a lallaki a putotna ti nangitabon kenkuana.

36

¹ Dagitoy dagiti kaputotan ni Esau (a maawagan met laeng iti Edom). ² Nangala ni Esau iti assawana manipud kadagiti Canaanita. Dagitoy dagiti assawana: ni Ada a putot ni Elon a Heteo; ni Oholibama a putot ni Ana ken apoko ni Zibeon a Heteo; ³ ken ni Basemat a putot ni Ismael ken kabsat ni Nebayot. ⁴ Impasngay ni Ada ni Elifaz kenni Esau, ken impasngay ni Basemat ni Reuel. ⁵ Impasngay ni Oholibamah da Jeus, Jaalam, ken Kora. Dagitoy dagiti lallaki a putot ni Esau a naipasngay idia Canaan. ⁶ Innala ni Esau dagiti assawana, dagiti putotna a lallaki ken babbai ken amin a kameng ti sangkabalayanna, dagiti tarakenna -amin nga ayupna ken amin a sanikuana a naurnongna idia daga ti Canaan ket napanda iti lugar nga adayo manipud iti kabsatna a ni Jacob. ⁷ Inaramidna daytoy gapu ta adu unay ti sanikuada no agtalinaeda a dua sadiay. Saan nga umanay kadakuada ti daga a nagnaedanda gapu kadagiti tarakenda. ⁸ Isu a ni Esau a maawagan met laeng iti Edom ket nagnaed iti katurturodan a pagilian iti Seir. ⁹ Dagiti sumaganad ket dagiti kaputotan ni Esau, a kapuonan dagiti Edomita iti katurturodan a pagilian ti Seir. ¹⁰ Dagitoy dagiti nagan dagiti

lallaki a putot ni Esau: ni Elifaz nga anak a lalaki ni Ada nga asawa ni Esau; ni Reuel nga anak a lallaki ni Basemat nga asawa ni Esau. ¹¹ Dagitoy met dagiti lallaki a putot ni Elifaz: da Teman, Omar, Zepo, Gatam ken Kenaz. ¹² Impasngay met ni Timna a maysa nga inkabbalay ni Elifaz a putot ni Esau ni Amalek. Appoko dagitoy ni Ada nga asawa ni Esau. ¹³ Dagitoy dagiti lallaki a putot ni Reuel: da Nahat, Zera, Samma ken Mizza. Appoko dagitoy ni Basemat nga asawa ni Esau. ¹⁴ Dagitoy met dagiti annak a lallaki da Esau ken Oholibama nga asawana. Ni Oholibama ket putot ni Ana ken apoko ni Zibeon. Impasngayna kenni Esau da Jeus, Jaalam ken Kora. ¹⁵ Dagitoy dagiti puli manipud iti kaputotan ni Esau: dagiti kaputotan ni Elifaz nga inauna a lalaki a putot ni Esau: da Teman, Omar, Zepo, Kenaz, ¹⁶ Kora, Gatam ken Amalek. Dagitoy ket puli a nagtaud kenni Elifaz idiay daga ti Edom. Isuda ket lallaki nga appoko ni Ada. ¹⁷ Dagitoy dagiti puli a nagtaud kenni Reuel, a lalaki a putot ni Esau: da Nahat, Zera, Samma ken Mizza. Dagitoy dagiti puli a nagtaud kenni Reuel iti daga ti Edom. Isuda dagiti appoko a lallaki ni Basemat nga asawa ni Esau. Dagitoy dagiti puli ni Oholibama nga asawa ni Esau: da Jeus, Jaalam ken Kora. ¹⁸ Dagitoy dagiti puli a nagtaud kenni Oholibama nga asawa ni Esau, a putot ni Ana. ¹⁹ Dagitoy dagiti putot a lallaki ni Esau, ken dagitoy dagiti pulida. ²⁰ Dagitoy dagiti a lallaki a putot ni Seir a Horeo nga agnanaed iti daga: da Lotan, Sobal, Zibeon, Ana, ²¹ Dison,

Ezer ken Disan. Dagitoy dagiti puli dagiti Horeo, dagiti agnanaed idiaiy Seir iti daga ti Edom. ²² Dagiti lallaki a putot ni Lotan ket da Hori ken Heman. Ni Timna ket kabsat a babai ni Lotan. ²³ Dagitoy dagiti lallaki a putot ni Sobal: da Alban, Manahat, Ebal, Sefo ken Onam. ²⁴ Dagitoy dagiti lallaki a putot ni Zibeon, da Aya ken Ana. Isu daytoy ni Ana a nakasarak iti napudot nga ubbog iti let-ang kabayatan nga ipaspastorna dagiti asno ni Zibeon nga amana. ²⁵ Dagitoy dagiti putot ni Ana: ni Dison ken ni Oholibama a putot a babai ni Ana. ²⁶ Dagitoy dagiti lallaki a putot ni Dison: da Hemdan, Esban, Itran, ken Keran. ²⁷ Dagitoy dagiti lallaki a putot ni Ezer: da Bilhan, Zaavan ken Akan. ²⁸ Dagitoy dagiti lallaki a putot ni Disan: ni Uz ken ni Aran. ²⁹ Dagitoy dagiti puli dagiti Horeo: da Lotan, Sobal, Zibeon, ken Ana, ³⁰ Dison, Ezer, Disan: Dagitoy dagiti puli dagiti Horeo segun iti listaan dagiti pulida iti daga ti Seir. ³¹ Dagitoy dagiti ari a nagturay idiaiy Edom sakbay nga adda nagturay nga ari kadagiti Israelita: ³² Nagturay ni Bela a lalaki a putot ni Beor idiaiy Edom ken ti nagan ti siudadna ket Dinhaba. ³³ Idi natay ni Bela, simmukat kas ari ni Jobab a lalaki a putot ni Zera a taga-Bozra. ³⁴ Idi natay ni Jobab, naisukat a nagari ni Husam a nagtaud iti daga dagiti Temanita. ³⁵ Idi natay ni Husam, naisukat a nagari ni Hadad a lalaki a putot ni Bedad. Isuna ti nangparmek kadagiti Midianita iti daga ti Moab. Ti nagan ti siudadna ket Avit. ³⁶ Idi natay ni Hadad, naisukat a nagari ni Samla a taga-Masrecca. ³⁷ Idi natay ni Samla,

naisukat a nagari ni Saul a a nagtaud idiay Rehobot nga asideg iti karayan Eufrates. ³⁸ Idi natay ni Saul, naisukat a nagari ni Baal Hanan a lalaki a putot ni Akbor. ³⁹ Idi natay ni Baal Hanan a putot ni Akbor, naisukat a nagari ni Hadar. Ti nagan ti siudadna ket Pau. Ti nagan ti asawana ket ni Mehetabel a babai a putot ni Matred ken apoko a babai ni Me Zahab. ⁴⁰ Dagitoy dagiti nagan dagiti panguloen dagiti puli manipud iti kaputotan ni Esau, segun iti pulida ken kadagiti rehionda, ken segun kadagiti nagnaganda: da Timna, Alva, Jetet, ⁴¹ Oholibama, Ela, Pinon, ⁴² Kenaz, Teman, Mibzar, ⁴³ Magdiel ken Iram. Dagitoy dagiti panguloen dagiti puli ni Edom segun iti pannakaurnosda iti daga a tinagikuada. Daytoy ni Esau nga ama dagiti Edomita.

37

¹ Nagnaed ni Jacob iti daga a pagnanaedan ti amana, iti daga ti Canaan. ² Dagitoy dagiti pasamak maipanggep kenni Jacob. Ti barito a ni Jose nga agtawen iti sangapulo ket pito, ket ay-aywananna dagiti arban a kaduana dagiti kakabsatna a lallaki. Kaduana dagiti annak ni Bilha ken dagiti annak ni Zilpa, nga assawa ti amana. Adda impadamag ni Jose a saan a nasayaat a banag maipanggep kadakuada iti amada. ³ Ita, ad-adda ti panangipateg ni Israel kenni Jose ngem kadagiti amin a putotna gapu ta naiyanak daytoy idi lakayen ni Israel. Inyaramidanna isuna iti napintas a kawes. ⁴ Nadlaw dagiti kakabsatna nga ad-adda ti panagayat ti amada kenkuana ngem kadakuada amin a kakabsatna.

GINURADA ken saan a nasayaan iti panakisaritada kenkuana. ⁵ Nagtagtagainep ni Jose, ket imbagana ti maipapan iti daytoy kadagiti kakabsatna. Ad-adda pay a ginurada isuna. ⁶ Kinunana kadakuada, “Pangngaasiyo ta denggenyo daytoy a natagtagainepko. ⁷ Mangrepreppettayo kam-pay idi kadagiti trigo idia y talon, pagammoan ket bimmangon ti rineppetko ken timmakder, ket pagammoan, pinalikmutan ken nagrukob dagiti rineppetyo iti rineppetko.” ⁸ Kinuna dagiti kakabsatna kenkuana, “Ibagbagam kadi nga idaulloannakaminto? Mapasamakto aya met nga iturayannakami?” Ad-adda a ginurada isuna gapu kadagiti tagtagainepna ken gapu kadagiti sasaona. ⁹ Nagtagtagainep manen isuna iti maysa pay, ket imbagana daytoy kadagiti kakabsatna. Kinunana, “Ammoyo kadi, adda manen natagtagainepko: Nagrukob kano kaniak ti init, ti bulan, ken dagiti sangapulo ket maysa a bituen.” ¹⁰ Imbagana met daytoy iti amana a kas met kadagiti kakabsatna, ket tinubngar isuna ti amana. Kinunana kenkuana, “Ania met daytoy a natagtagainepmo? Ibagbagam kadi nga agrukobak kasta met ti inam ken uray pay dagiti kakabsatmo kenka? ¹¹ Umopal dagiti kakabsatna kenkuana, ngem ti amana ket pinanpanunotna daytoy a banag. ¹² Napan idia y Sikem dagiti kakabsatna tapno aywananda dagiti arban ti amada. ¹³ Kinuna ni Israel kenni Jose, “Di met adda dagiti kakabsatmo idia y Sikem a mangay-aywan kadagiti arban? Umayka ta ibaonka kadakuada.” Kinuna ni Jose kenkuana, “Nakasaganaak.” ¹⁴ Kinunana

kenkuana, “Mapankan, kitaem no nasayaat met laeng ti kasasaad dagiti kakabsatmo ken dagiti arban, ket umaymo ipakaammo kaniak.” Imbaon ngarud ni Jacob ni Jose manipud iti tanap ti Hebron ket napan isuna idia y Sikem. ¹⁵ Nakita ti maysa a lalaki ni Jose. Agalla-alla idi ni Jose iti tay-ak. Sinaludsod ti lalaki kenkuana, “Ania ti birbirukem?” ¹⁶ Kinuna ni Jose, “Birbirukek dagiti kakabsatko. Ibagam koma kaniak no sadino ti pangay-aywananda kadagiti arban.” ¹⁷ Kinuna ti lalaki, “Pimmanawda iti daytoy a lugar ta nangngegko a kinunada, ‘Mapantayo idia y Dotan.’” Sinurot ngarud ni Jose dagiti kakabsatna ket nasarakanna ida idia y Dotan. ¹⁸ Nakitada isuna iti saan unay nga adayo, ken sakbay a nakaasideg isuna kadakuada, pinanggepda a patayen isuna. ¹⁹ Kinuna dagiti kakabsatna iti tunggal maysa, “Kitaenyo, umumay daytoy a managtagtagainep. ²⁰ Umaykayo ngaruden, patayentayo isuna ken itinnagtayo iti maysa kadagiti abut. Ibagatayonto, “Inalun-on isuna ti narungsot nga ayup.’ Kitaentayo man no anianto ti pagbanagan dagiti tagtagainepna.” ²¹ Nanggeg ni Ruben daytoy ket inispalna isuna manipud kadagiti imada. Kinunana, “Saantayo a pukawne ti biagna.” ²² Kinuna ni Ruben kadakuada, “Saanyo a pagayusen ti dara. Ibilengyo isuna iti abut nga adda iti daytoy a let-ang ngem saanyo a dangran isuna”- tapno maispalna isuna manipud kadagiti imada ket maisublina isuna iti amana. ²³ Ket napasamak nga idi nakadanunen ni Jose iti ayan dagiti kakabsatna,

inallada ti napintas a kawesna. ²⁴ Innalada isuna ket intinnagda iti abut. Awan naggian ti abut ket awan danum iti daytoy. ²⁵ Nagtugawda a mangan iti tinapay. Timman-awda ket adda nakitada a bunggoy dagiti Ismaelita a sumung-sungad a naggapu idia y Galaad, ket awit dagiti kamelioda dagiti rekado, bangbanglo ken mirra. Agdaldaliasatda tapno iyapanda dagitoy idia y Egipto. ²⁶ Kinuna ni Juda kadagiti kakabsatna, “Ania ti maganabtayo no patayentayo ti kabsat-tayo ken agulbodtayo gapu iti pannakatayna?” ²⁷ Umaykayo, ilakotayo ketdi isuna kadagiti Ismaelita a saan ket a dangran. Ta kabsattayo isuna, kadaraantayo a mismo.” Dimngeg dagiti kakabsatna kenkuana. ²⁸ Limmabas dagiti agtag-tagilako a Midianita. Inyaon dagiti kakabsat ni Jose isuna ket inruarda isuna iti abut. Inlakoda ni Jose kadagiti Ismaelita iti duapulo a pirak. Intugot dagiti Ismaelita ni Jose idia y Egipto. ²⁹ Nagsubli ni Ruben idia y ayan ti abut ket idi kitaenna, awan met ni Jose iti abut. Rinay-ab ni Ruben ti kawesna. ³⁰ Nagsubli isuna kadagiti kakabsatna ket kinunana, “Ayanna ngayen ti ubing? Ket siak, papanakon ngay?” ³¹ Nangpatayda iti kalding ken innalada ti kawes ni Jose ket insawsawda iti dara. ³² Kalpasanna, inyapanda daytoy iti amada ket kinunada, “Nasarakanni daytoy. Pangngaasim ta kitaem no kawes daytoy ti anakmo wenno saan.” ³³ Nabigbig ni Jacob daytoy ket kinunana, “Kawes daytoy ti anakko. Inalun-on isuna ti narungsot nga ayup. Awan duadua a napirsapirsayen ni Jose.” ³⁴ Rinay-ab

ni Jacob dagiti kawesna ket nagkawes isuna iti nakersang a lupot. Nagdung-aw isuna para iti putotna iti adu nga aldaw. ³⁵ Immay dagiti amin a putotna a lallaki ken babbai tapno liwliwaenda isuna ngem saanna a kayat a maliwliwa. Kinunana, “Mapanakto idia y sheol a silaladingit gapu iti anakko.” Sinangsangitan ni Jacob ni Jose. ³⁶ Inlako isuna dagiti Midianita idia y Egipto, kenni Potifar, maysa nga opisial ti Faraon, ken isu iti mangidadaulo kadagiti guardia ti Faraon.

38

¹ Napamak nga iti dayta a tiempo ket pinanawan ni Juda dagiti kakabsatna ket nakipagnaed iti maysa nga Adullamita nga agnagan ti Hira. ² Naam-ammona idia y ti anak ni Sua a maysa a Canaanita. Inasawana ket kinaiddana daytoy. ³ Nagsikog isuna ket nagpasngay iti lalaki. Napanaganan daytoy iti Er. ⁴ Nagsikog manen isuna ket nagpasngay manen iti lalaki. Pinanagananna daytoy iti Onan. ⁵ Naaddaan manen isuna iti anak a lalaki ket pinanagananna daytoy iti Sela. Idia y Kezib ti nangipasngayanna kenkuana. ⁶ Nakasarak ni Juda iti iyasawana kenni Er nga inauna a putotna. Ti naganna ket Tamar. ⁷ Nadangkes ni Er nga inauna a putot ni Juda iti imatang ni Yahweh. Isu a pinatay isuna ni Yahweh. ⁸ Kinuna ni Juda kenni Onan, “Kaiddaem ti asawa ti kabsatmo. Aramidem ti pagrebbengan ti maysa a bayaw ket mangpadakkelka iti anak para iti kabsatmo.” ⁹ Ammo ni Onan a saannanto a kukua ti ubing. Tunggal kaiddaenna ti asawa ti kabsatna, ibelbellengna ti

kissitna iti daga tapno saan isuna a maaddaan ti anak para iti kabsatna. ¹⁰ Dakes ti inaramidna iti imatang ni Yahweh. Pinatay ngarud met laeng isuna ni Yahweh. ¹¹ Ket kinuna ni Juda kenni Tamar a manugangna, “Agtalinaedka a balo iti balay ti amam agingga a dumakkel ti anakko a ni Sela.” Ta napanunotna, “Nalabit a matayto met laeng daytoy a kas kadagiti kakabsatna.” Pimmanaw ni Tamar ket nagnaed iti balay ti amana. ¹² Kalpasan ti nabayag a tiempo, natay ti putot ni Sua nga asawa ni Juda. Naliwliwa ni Juda ket napan isuna kadagiti mangpukpukis kadagiti karnerona idia Timna, kaduana ti gayyemna nga Adullamita a ni Hiran. ¹³ Naibaga kenni Tamar, “Ammom, mapan ti katugangam idia Timna tapno papukisanna dagiti karnerona.” ¹⁴ Inikkatna ngarud ti kawes ti kinabalona ket inabbunganna ti bagina iti naingpis a lupot ken binalkotna ti bagina. Nagtugaw isuna iti ruangan ti Enaim, nga adda iti igid ti dalan nga agturong idia Timna. Ta nakitana a dimmakelen ni Sela ngem saan a naiyasawa ni Tamar kenkuana. ¹⁵ Idi nakita ni Juda isuna, impagarupna a maysa isuna a balangkantis gapu ta inabbunganna ti rupana. ¹⁶ Inasetganna isuna iti igid ti dalan ket kinunana, “Umayka, pangngaasim ta bay-am a kaiddaenka”- ta saanna nga ammo nga isuna ti manugangna- ket kinuna ni Tamar, “Ania ti itedmo kaniak tapno mabalinnak a kaiddaen?” ¹⁷ Kinunana, “Mangipatuludak kenka iti urbon a kalding manipud iti arban.” Kinuna ni Tamar, “Ikkannak kadi iti pakakitaaan a mangtedkanto agingga nga ipatulodmo

daytoy?" ¹⁸ Kinunana, "Ania a pakakitaan ti mabalinko nga ited kenka?" Ket kinuna ni Tamar, "Ti selio, ti tali ken ti sarukod nga adda iti imam." Intedna dagitoy kenkuana ket nakikaidda kenkuana. Ket nagsikog ni Tamar babaen kekuana. ¹⁹ Bimmangon isuna ket pimmanaw. Inikkatna ti abbongna ket inkawesna ti kawes ti kinabalona. ²⁰ Impatulod ni Juda ti urbon a kalding iti Adullamita a gayyemna tapno alaenna manipud iti babai ti intedna a pakakitaan a tungpalenna ti karina iti babai, ngem saanna a nasarakan daytoy. ²¹ Ket dinamag ti Adulamita kadagiti tattao iti lugar, "Ayan ti balangkantis nga agserserbi iti templo nga adda iti igid ti dalan ti Enaim?" Kinunada, "Awan iti balangkantis nga agserserbi iti templo ditoy." ²² Nagsubli ngarud isuna kenni Juda ket kinunana, "Saanko a nasarakan isuna. Kinuna pay dagiti tattao idiyay, 'Awan met iti balangkantis nga agserserbi iti templo ditoy.'" ²³ Kinuna ni Juda, "Bay-am nga idulinna dagiti banbanag nga intedko, maibabainta laeng. Pudno met nga impatulodko daytoy nga urbon a kalding, ngem saanmo isuna a nasarakan." ²⁴ Napasamak a kalpasan iti tallo a bulan, naipadamag kenni Juda, "Nagbalin a balangkantis ni Tamar a manugangmo, ket nagsikog isuna gapu iti daytoy." Kinuna ni Juda, "Iyegyo isuna ditoy ket puoranyo isuna." ²⁵ Idi naiyegdan ni Tamar, nangipatulod isuna iti mensahe iti katuganganna, "Babaen iti tao nga akinkukua kadagitoy a masikogak." Kinuna ni Tamar, "Pangngaasim ta bigbigem no siasino ti akin kukua kadagitoy, ti selio, ti tali

ken ti sarukod.” ²⁶ Nabigbig ni Juda dagitoy ket kinunana, “Ad-adda a nalinteg isuna ngem siak, gapu ta saanko isuna nga impaasawa iti anakko a ni Sela.” Ket saannan a kinaidda pay daytoy. ²⁷ Idi dimteng ti tiempo nga aganaken daytoy, singin gayam ti adda iti aanakanna. ²⁸ Napasamak nga idi agan-anaken isuna, inruar ti maysa ti imana, ket nangala ti agpapaanak iti nalabbaga a sinulid, inggalotna iti ima ti ubing ket kinunana, “Daytoy ti immuna a rimmuar.” ²⁹ Idi insublina ti imana, ti met immuna a rimuar ket ti kabsatna. Kinuna ti agpapaanak, “Kasano a nakiinnunaka a rimmuar!” ³⁰ Ket napanaganan daytoy iti Perez. Kalpasanna, rimmuar ti kabsatna nga addaan iti nalabbaga a sinulid iti imana, ket napanagan isuna iti Zera.

39

¹ Naipan ni Jose iti Egipto. Ti Egiptio a ni Potifar, a maysa nga opisial iti Faraon ta isu ket kapitan dagiti guardia, ginatangna ni Jose manipud kadagiti Ismaelita a nangipan kenkuana sadiay. ² Adda ni Yahweh kenni Jose. Isuna ket narang-ay a tao. Adda isuna iti balay ti amona nga Egiptio. ³ Nakita ti apona nga adda ni Yahweh kenkuana ken pinarang-ay ni Yahweh ti tunggal banag nga inaramidna. ⁴ Nagbalin ngarud ni Jose a makaay-ayo iti imatang ti apona. Nagserberianna ni Potifar. Pinagbalin ni Potifar ni Jose a mangimatton iti isuamin nga adda iti balayna, ket amin a sanikuana, impaaywana kenni Jose. ⁵ Napasamak a manipud iti tiempo a pinagbalin ni Potifar ni Jose a mangimatton iti

balayna ken iti amin a sanikuana, a binendisio-
nan ni Yahweh ti balay ti Egipcio gapu kenni
Jose. Ti bendision ni Yahweh ket adda kadagiti
amin nga adda iti balay ken taltalon ni Potifar.
6 Impaaywan ni Potifar dagiti amin nga adda
kenkuana kenni Jose. Saannan a masapul a
panunoten pay ti maipapan iti aniaman a banag
malaksid ti taraon a kanenna. Ita, ni Jose ket
nataer ken nabaked. 7 Napasamak kalpasan
daytoy, a ni Jose ket pinaggarteman ti asawa
ti apona. Kinunana, “Kaiddaennak.” 8 Ngem
nagkedked isuna ket kinunana iti asawa ti apona,
“Kitaem, saan a pakibibbiangan ti apok no ania
ti aramidek iti balay, ken amin a sanikuana ket
impaaywanna kaniak. 9 Awan ti siasinoman a
nangatngato kaniak iti daytoy a balay. Awan iti
aniaman a saanna nga intalek kaniak malaksid
kenka, gapu ta sika ket asawana. Apay ketdin
nga aramidek daytoy a nakaro a kinadakes a pak-
abasulak iti Dios?” 10 Inaldaw a makikisao isuna
kenni Jose, ngem nagkedked isuna a makikaidda
wenna makikaddua kenkuana. 11 Napasamak iti
maysa nga aldaw a simrek isuna iti balay tapno
aramidenna ti trabahona. Awan kadagiti lallaki
iti balay ti adda iti balay. 12 Ginammatanna
isuna babaen kadagiti kawesna ket kinunana,
“Kaiddaennak.” Timmaray ni Jose a napan iti
ruar, ket nabatina ti kawesna iti ima ti babai.
13 Napasamak nga idi nakita ti asawa ni Potifar
a nabati ni Jose ti kawesna iti ima daytoy ken
timmaray iti ruar, 14 immawag isuna kadagiti
lallaki iti balayna ket imbagana kadakuada,
“Kitaenyo, nangiserrek ditoy ni Potifar iti He-

breo a manglais kadatayo. Sinerreknak tapno kaiddaenak, ket nagikkisak. ¹⁵ Napasamak nga idi nangngegna a nagikkisak, timmaray iti ruwar ket nabatina ti kawesna kaniak.” ¹⁶ Inkabilna ti kawesna iti sibayna agingga a nagawid ti apona. ¹⁷ Imbagana kenkuana daytoy a palawag, “Ti adipen a Hebreo nga inyegmo kadakami, sinerreknak tapno gundawayannak. ¹⁸ Ket napamasak nga idi nagikkisak, timmaray iti ruar ket nabatina ti kawesna kaniak.” ¹⁹ Napasamak nga idi nanggeg ni Potifar ti palawag nga imbaga ti asawana kenkuana a kunana, “Kastoy ti inaramid kaniak ti adipenmo,” nakapungtot iti kasta unay ni Potifar. ²⁰ Innala ni Potifar ni Jose ket pinaibaludna, iti lugar a nakaibaludan dagiti balud ti ari. Ket adda ngarud isunan iti pagbaludan. ²¹ Ngem adda ni Yahweh kenni Jose ken impakitana kenkuana a napudno isuna iti tulagna. Nagtignay ni Yahweh iti agbanbantay iti pagbaludan isu a nakasarak ni Jose iti pabor iti imatang daytoy. ²² Intalek ti agbanbantay iti pagbaludan dagiti amin a balud nga adda iti pagbaludan kenni Jose. Aniaman nga ar-aramidenda idiy, naitalek kenni Jose dagitoy. ²³ Awan ti pagdanagan ti agbanbantay iti pagbaludan maipapan iti aniaman a banag a naitalek kenni Jose, gapu ta adda ni Yahweh kenkuana. Pinarang-ay ni Yahweh ti aniaman nga inaramidna.

40

¹ Napasamak a kalpasan dagitoy a banbanag, nakaaramid iti saan a nasayaat ti agiserserbi iti

arak ken ti agisagsagana iti kanen ti ari ti Egipto iti amoda, nga isu ti ari ti Egipto. ² Nakapungtot ti Faraon kadagiti dua nga opisialna, ti panguloen dagiti agiserserbi iti arak ken ti panguloen dagiti agisagsagana iti taraon. ³ Pinaibaludna dagitoy iti pagbaludan ti kapitan ti guardia, a nakaipupokan met laeng ni Jose. ⁴ Intalek ida ti kapitan ti guardia kenni Jose. Inasikasuna ida. Nagtalinaedda iti pagbaludan iti nabayag met bassit a tiempo. ⁵ Nagtagtagainepda nga agpada, tunggal maysa kadagitoy ket nagtagtagainep iti isu met laeng a rabii, ket adda iti pakaitarusan ti tagtagainep ti tunggal maysa, ti panguloen dagiti agiserserbi iti arak ken ti panguloen dagiti agisagsagana iti taraon ti ari ti Egipto. Dagitoy a dua ket naipupok iti pagbaludan. ⁶ Napan ni Jose kadakuada iti kabigatanna ket nakitana ida. Ket nadlawna a nalidayda. ⁷ Sinaludsodna kadagiti opisial ti Faraon a kaduana a nakabalud iti balay ti apona, a kunana, “Apay a nalidaykayo ita nga aldaw?” ⁸ Kinunada kenkuana, “Nagtagtagainepkami nga agpada ket awan ti makailawlawag iti daytoy.” Kinuna ni Jose kadakuada, “Saanyo kadi nga ammo a ti Dios ti pagtaudan iti pannakailawlawag? Ibagayo koma kaniak ti natagtagainepyo.” ⁹ Imbaga ti panguloen dagiti agiserserbi iti inumen ti tagtagainepna kenni Jose. Kinunana kenkuana, “Iti tagtagainepko, nakakitaak iti maysa a lanut. ¹⁰ Ti lanut ket addaan iti tallo a sanga. Idi nagsaringit daytoy, nagsabong ket dagiti raay ti ubas a bungana ket naluom. ¹¹ Ig-iggamak kam-

pay idi ti kopa ti Faraon, pinurosko dagiti ubas ken pinespesko dagitoy iti kopa ti Faraon, ket inyawatko ti kopa iti ima ti Faraon.” ¹² Kinuna ni Jose kenkuana, “Kastoy ti kaipapananna dayta. Dagiti tallo a sanga ket tallo nga aldaw. ¹³ Tallo nga aldaw manipud ita, patangadennakanto ti Faraon ket isublinakanto iti saadmo. Iyawatmonto ti kopa iti Faraon, a kas iti sigud nga araramidem kas agiserserbi iti inumenna. ¹⁴ Ngem laglagipennakto inton sumayaat ti kasasaadmo, ket subadannak koma met iti kinaimbag. Dakamatennak koma iti Faraon ken iruarnak manipud iti daytoy a pagbaludan. ¹⁵ Ta pudno a naipanawak manipud iti daga dagiti Hebreo. Kasta met ditoy, awan ti inaramidko a rumbeng a pakaipupokak iti daytoy a pagbaludan.” ¹⁶ Idi nakita ti panguloen dagiti agisagsagana iti taraon ti ari a makaay-ayo ti kaipapananna, kinunana kenni Jose, “Nagtagtagainepak met iti kastoy, adda kampanya idi iti tallo a basket a tinapay a susuonek. ¹⁷ Iti akinrabaw a basket ket adda amin a kita dagiti naluto a taraon a maipaay iti Faraon, ngem kinnan daytoy dagiti billit manipud iti basket a susuonek.” ¹⁸ Simmungbat ni Jose a kinunana, “Kastoy ti kaipapananna. Dagiti tallo a basket ket tallo nga aldaw. ¹⁹ Iti uneg ti tallo nga aldaw, ingatonto ti Faraon ti ulom ken paibitinnakanto iti kayo. Kanento dagiti billit ti lasagmo.” ²⁰ Napasamak nga iti maikatlo nga aldaw ket isu ti panagkasangay ti Faraon. Nangangay isuna iti padaya para kadagiti amin nga adipenna. Inikanna iti naisangsangayan a panangibilang ti panguloen dagiti agiserserbi iti

inumen ken ti panguloen dagiti agisagsagana iti taraon, ngem kadagiti amin a dadduma nga adipenna. ²¹ Insublina ti panguloen dagiti agiserserbi iti inumenna iti pagrebbenganna, ket isuna manen ti agiserserbi iti kopa iti ima ti Faraon. ²² Ngem pinaibitinna ti panguloen dagiti agiserserbi iti taraon, a kas iti imbaga ni Jose kadakuada. ²³ Ngem saanen a nalagip ti panguloen dagiti agiserserbi iti inumen ti ari a tulungan ni Jose. Ngem ketdi, nalipatanna ti maipapan kenkuana.

41

¹ Napasamak nga idi napalabas ti dua a tawen, nagtagtagainep ti Faraon. Kampay idi, nakatakder isuna iti igid ti Karayan Nile. ² Pagammoan, adda pito a baka a timmakdang manipud iti Karayan Nile, napipintas ken nalulukmeg dagitoy, ket nagarabda kadagiti runo. ³ Pagammoan, adda met sabali pay a pito a baka a timmakdang a simmaruno kadakuada manipud iti Karayan Nile, kasla la adda sakit dagitoy ken nakukuttongda. Nagtakderda iti asideg dagiti sabali pay a baka iti igid ti karayan. ⁴ Kalpasanna kinnan dagiti kasla adda sakitna ken nakukuttong a baka dagiti pito a napipintas ken nalulukmeg a baka. Kalpasanna, nakariing ti Faraon. ⁵ Ket naturog manen isuna ket nagtagtagainep iti maikadua a daras. Adda kampay idi iti pito a dawa a nagrusing manipud iti maymaysa nga ungkay, nabagas ken napintas daytoy. ⁶ Pagammoan, pito met a dawa nga eppes ken nalanet gapu iti angin ti daya iti

nagrusing kalpasan dagiti immuna. ⁷ Inalun-on dagiti eppes a dawa dagiti napintas ken nabagas a dawa. Nakariing ti Faraon, ket naamirisna a tagtagainep laeng gayam daytoy. ⁸ Napasamak nga iti kabigatanna, mariribukan unay ti espirituna. Nangibaon isuna kadagiti adipenna a mangayab kadagiti amin a salamangkero ken mamasirib a lallaki iti Egipto. Imbaga ti Faraon kadakuada dagiti tagtagainepna, ngem awan iti uray maysa kadakuada a makaibaga iti kaipapanan dagitoy a tagtagainep iti Faraon. ⁹ Ket kinuna ti panguloen nga agiserserbi iti inumen iti Faraon, “Ita, panpanunutek ti maipapan kadagiti nakabasolak. ¹⁰ Nakaunget ti Faraon kadagiti adipenna ket pinaibaludnak iti balay ti kapitan dagiti guardia, siak ken ti panguloen nga agisagsagana iti taraon. ¹¹ Nagtagtagainepkami a dua iti maysa a rabii. Nagtagtagainep ti tunggal maysa kadakami ket saan nga agpada ti kaipapanan dagiti tinagtagainepmi. ¹² Adda kaduami sadiay a maysa nga agtutubo a lalaki a Hebreo, nga adipen ti kapitan dagiti guardia. Imbagami kenkuana ket inlawlawagna ti kaipapanan dagiti tagtagainepmi. Imbagana ti kaipapanan ti tagtagainep ti tunggal maysa kadakami. ¹³ Napasamak a no ania iti imbagana a kaipapanan ti tagtagainepmi ket isu ti napasamak. Insublinak ti Faraon iti akemko, ngem binitayna ti kaduak.” ¹⁴ Kalpasanna, pinaayaban ti Faraon ni Jose. Dagus nga inruarda isuna iti pagbaludan. Nagibarbas, sinukatanna ti kawesna, ket napan iti Faraon. ¹⁵ Kinuna ti Faraon kenni Jose, “Adda natagtagainepak, ngem awan iti makailawlawag

iti daytoy. Ngem nangngegko ti maipapan kenka, a no mangngegmo ti maysa a tagtagainep, mailawlawagmo daytoy.”¹⁶ Simmungbat ni Jose iti Faraon, a kunana, “Saan nga iti bukodko. Sungbatan ti Dios ti Faraon nga addaan iti pabor.”¹⁷ Nagsao ti Faraon kenni Jose, “Iti tagtagainepko, nagtakderak kampanya idi iti igid ti Karayan Nile.”¹⁸ Pagammoan, adda pito a baka a timmakdang manipud iti Karayan Nile, nalulukmeg ken napipintas dagitoy, ket nagarabda kadagiti runo.”¹⁹ Pagammoan, adda pito a sabali pay a baka a timmakdang a simmaruno kadakuada, nakapuy, saan a makaay-ayo a kitaen ken nakukuttong dagitoy. Saanak pay a nakakita iti kasta kakuttong iti entero a daga ti Egipto.²⁰ Kinnan dagiti nakuttong ken saan a makaay-ayo a baka dagiti immuna a pito a nalukmeg a baka.²¹ Idi nakandan dagitoy, saan a makita a kinnanda ida, ta saanda latta a makaay-ayo a kitaen a kas iti sigud a langada. Kalpasanna, nakariingak.²² Iti tagtagainepko, kimmitaak kampanya idi, ket pagammoan, adda pito a dawa a rimmuar manipud iti maysa nga ungkay, nabagas ken napintas dagitoy.²³ Pagammoan, adda pay pito a dawa nga eppes, nakuttong, ken nalanet gapu iti angin ti daya ti nagrusing a simmaruno kadakuada.²⁴ Inalun-on dagiti eppes a dawa dagiti pito a napipintas a dawa. Imbagak dagitoy a tagtagainep kadagiti salamangkero, ngem awan pulos ti makaipalawag kaniak iti daytoy.²⁵ Kinuna ni Jose iti Faraon, “Agpada ti tagtagainep ti

Faraon. Impakaammo ti Dios iti Faraon ti aramidennanto. ²⁶ Dagiti pito a napipintas a baka ket pito a tawen, ken dagiti pito a napipintas a dawa ket pito a tawen. Agpada dagiti tagtagainep. ²⁷ Ken dagiti pito a nakuttong ken saan a makaay-ayo a kitaen a baka a timmakdang a simmaruno kadagitoy ket pito a tawen, ken kasta met a dagiti pito nga eppes a dawa a nalanet gapu iti angin ti daya ket piton a tawen ti panagbisin iti kaipapananda. ²⁸ Daya ti banag nga imbagak iti Faraon. Impaltiing ti Dios iti Faraon ti aramidennanto. ²⁹ Kastoy ti mapasamak, addanto pito a tawen a nawadwad ti apit iti entero a daga ti Egipto. ³⁰ Kalpasan dagitoy, umayto ti pito a tawen ti panagbisin, ket malipatanto ti amin a kinawadwad iti daga ti Egipto, ken dadaelento ti panagbisin ti daga. ³¹ Saanto a malagip ti kinawadwad iti daga gapu iti panagbisin a sumaruno, ta nakaronto unay daytoy. ³² Naulit daya a tagtagainep ti Faraon gapu ta inkeddengen ti Dios daya a banag, ken ipatungpalto daytoy ti Dios iti mabiit. ³³ Ita, masapul a mangbiruk ti Faraon iti tao a nasaririt ken masirib, ket isaadna daytoy a mangimaton iti entero a daga ti Egipto. ³⁴ Kastoy koma ti aramiden ti Faraon: Mangdutok koma isuna iti mangimaton iti daga. Alaen koma dagitoy ti apagkalima dagiti apit ti Egipto iti pito a tawen ti kinawadwad. ³⁵ Urnungenda koma amin dagiti taraon kadagiti nasayaat a tawtawen nga umay. Ikan koma ida ti Faraon iti kalintegan nga agidulin kadagiti bukbukel

kadagiti siudad. Pabantayanna koma kadakuada daytoy. ³⁶ Dagiti taraon ket agbalinto nga abasto ti daga kabayatan iti pito a tawen a panagbisin a mapasamakto iti daga ti Egipto. Iti kastoy a wagas, saanto a mapukaw dagiti adda iti daga gapu iti panagbisin. ³⁷ Nasayaat daytoy a pammagbaga iti imatang ti Faraon ken iti imatang dagiti amin nga adipenna. ³⁸ Kinuna ti Faraon kadagiti adipenna, “Makasaraktoy kadi pay iti kas iti daytoy a tao, nga addaan iti Espiritu ti Dios?” ³⁹ Isu a kinuna ti Faraon kenni Jose, “Agsipud ta impakita ti Dios kenka amin daytoy, awanen iti kas kenka iti kinasaririt ken kinasirib. ⁴⁰ Iturayamto ti balayko, ket agtungpalto kenka dagiti amin a tattaok. Iti laeng trono a nabililegak ngem sika.” ⁴¹ Kinuna ti Faraon kenni Jose, “Kitaem, isaadka iti entero a daga ti Egipto.” ⁴² Inikkat ti Faraon iti imana ti singsingna a nakitikitan iti marka ti pagarian ket inkabilna daytoy iti ramay ni Jose. Kinawesanna daytoy iti nalamuyot a lupot a lino, ken inukkoranna iti balitok a kuentas. ⁴³ Pinagluganna isuna iti maikadua a karwahena. Adda lalaki a nagpukkkaw iti sangoananna, “Agparintumengkayo.” Insaad isuna ti Faraon a mangituray iti entero a daga ti Egipto. ⁴⁴ Kinuna ti Faraon kenni Jose, “Siak ti Faraon, ket malaksid kenka, awan ti siasinoman a tao a mangituray iti amin a daga ti Egipto.” ⁴⁵ Pinanaganan ti Faraon ni Jose a “Zafenat Panea.” Intedna kenkuana ni Asenat a kas asawana, ti putot a babai ni Potifera a padi ti On. Inturayan ni Jose ti entero nga Egipto. ⁴⁶ Tallopulo ti tawen ni Jose idi nagtakder

isuna iti sangoanan ti Faraon, nga ari ti Egipto. Rimmuar ni Jose manipud iti ayan ti Faraon, ket napan iti entero a daga ti Egipto. ⁴⁷ Iti uneg ti pito a tawen ti kinawadwad, adu ti naapit iti daga. ⁴⁸ Inurnongna amin dagiti taraon iti uneg ti pito a tawen nga adda iti daga ti Egipto ket indulinna dagiti taraon kadagiti siudad. Indulinna iti tunggal siudad ti taraon a naapit kadagiti talon nga adda iti aglawlaw daytoy. ⁴⁹ Nagidulin ni Jose kadagiti bukbukel a kasla darat iti baybay ti kaaduna, kasta unay ti kaaduna ket urayna la insardeng iti panangbilbilang kadagitoy, gapu ta saanen a mabilang daytoy. ⁵⁰ Sakbay a dimteng dagiti tawen ti panagbisin, adda dua nga annak ni Jose, nga inyanak kenkuana ni Asenat, nga anak a babai ni Potifera a padi ti On. ⁵¹ Pinanaganan ni Jose ti inauna a putotna iti Manases, ta kinunana, tinulongannak ti Dios a nanglipat iti amin a pakariribukak ken amin a sangkabalayan ti amak. ⁵² Pinanagananna iti Efraim ti maikadua a putotna, ta kinunana, “Pinagbalinnak ti Dios a nabunga iti daga a naka-parigatak.” ⁵³ Nagpatingga ti pito a tawen ti kinawadwad iti daga ti Egipto. ⁵⁴ Nangrugi ti pito a tawen ti panagbisin, kas iti kinuna ni Jose. Adda panagbisin iti amin a daga, ngem adda taraon iti amin a daga ti Egipto. ⁵⁵ Idi adda panagbisin iti amin a daga ti Egipto, nagpakaasi dagiti tattao iti Faraon para iti taraon. Kinuna ti Faraon kadagiti amin a taga-Egipto, “Mapankayo kenni Jose ket aramidenyo ti ibagana.” ⁵⁶ Adda panagbisin iti amin a paset ti entero a daga. Linukatan ni

Jose dagiti amin a pagipenpenan ket inlakona kadagiti Egipcio. Nakaro ti panagbisin iti daga ti Egipto. ⁵⁷ Um-umay ti amin a paset ti daga iti Egipto tapno gumatang iti bukbukel kenni Jose, gapu ta nakaro ti panagbisin iti amin a daga.

42

¹ Ita, naammoan ni Jacob nga adda bukel idia y Egipto. Kinunana kadagiti putotna a lallaki. “Apay ta agkikinnitakayo?” ² Kinunana, “Dumngegkayo, nangngegko nga adda bukel idia y Egipto. Sumalogkayo sadiay ket gumatangkayo iti agpaay kadayo manipud sadiay tapno agbiagtayo a saan ket a matay.” ³ Simmalog ngarud dagiti sangapulo a kakabsat ni Jose tapno gumatang iti bukel manipud iti Egipto. ⁴ Ngem ni Benjamin a kabsat ni Jose ket saanna a pinasurot kadagiti kakabsatna, ta kinunana, “Aman gan no adda dakes a mapasamak kenkuana.” ⁵ Immay met dagiti annak ni Israel tapno gumatang malaksid pay kadagiti immay, ta adda met panagbisin iti daga ti Canaan. ⁶ Ita, ni Jose ti gobernador iti entero a daga. Isuna ti aglaklako kadagiti amin a tattao ti daga. Immay dagiti kakabsat ni Jose ket nagpaklebda iti daga. ⁷ Nakita ni Jose dagiti kakabsatna ket nabigbigna ida, ngem nagpamarang isuna kadakuada ken nagsao isuna iti nagubsang kadakuada. Kinunana kadakuada, “Sadinno ti naggapuan yo?” Kinunada, “Naggapukkami iti daga ti Canaan tapno gumatang iti taraon.” ⁸ Nabigbig ni Jose dagiti kakabsatna ngem saanda a nabigbig isuna. ⁹ Nalagip ni Jose dagiti tagtagainepna maipapan

kadakuada. Kinunana kadakuada, “Espiakayo. Immaykayo tapno kitaenyo ti saan a naguardia-an a paset ti daga.” ¹⁰ Kinunada kenkuana, “Saan, apo. Immay dagitoy nga adipenmo a gumatang ti taraon. ¹¹ Putotnakami amin ti maymaysa a tao. Mapagtalkankami a lallaki. Saan nga espia dagitoy adipenmo.” ¹² Kinunana kadakuada, “Saan, ngem immaykayo tapno kitaenyo ti saan a naguardia-an a paset ti daga.” ¹³ Kinunada, “Sangapulo ket dua nga agkakabsat dagitoy adipenmo, putotnakami ti maysa a tao idiy daga ti Canaan. Kitaem, kadua ita ti amami ti inaudi a kabsatmi, ket awanen iti daytoy a biag ti maysa pay a kabsatmi.” ¹⁴ Kinuna ni Jose kadakuada, “Kas nakunakon; espiakayo. ¹⁵ Babaen iti daytoy masubokkayo. Isapatak iti nagan ti Faraon a saankayo a pumanaw ditoy, malaksid no umay ditoy ti inaudi a kabsatyo. ¹⁶ Mangibaonkayo iti maysa kadakayo ket mapanna alaen ti kabsatyo. Maibaludkayo tapno masubok dagiti imbagayo, no adda met laeng kinapudno kadakayo, ta no saan, isapatak iti nagan ti Faraon, awan duadua nga espiakayo.” ¹⁷ Ket imbaludna amin ida iti tallo nga aldaw. ¹⁸ Iti maikatlo nga aldaw, kinuna ni Jose kadakuada, “Aramidenyo daytoy ket agbiagkayo, ta adda panagbutengko iti Dios. ¹⁹ No mapagtalkankayo a lallaki, mabati ngarud ti maysa kadakayo iti daytoy a pagbaludan, ngem mapankayo, mangawitkayo kadagiti bukel para iti panagbisin kadagiti balbalayyo. ²⁰ Iyegyo ti inaudi a kabsatyo kaniak iti kasta ket mapaneknekan dagiti

imbagayo ket saankayo a matay.” Kasta ngarud ti inaramidda. ²¹ Kinunada iti tunggal maysa, “Pudno a nagbidduttayo maipapan iti inaramid-tayo iti kabsattayo ta nakitatayo ti ladingit ti kararuana idi nagpakaasi kadatayo ngem saantayo a dimngeg. Ngarud naisubli kadatayo daytoy a ladingit. ²² Simmungbat ni Ruben kadakuada, “Saan kadi nga imbagak kadakayo, ‘Saankayo nga agaramid iti basol maibusor iti ubing,’ ngem saankayonto met gamin a dimngeg? Ita kitaenyo, maisidsidirenkadatayo ti darana.” ²³ Saanda nga ammo a naawatan ida ni Jose, ta adda mangipatpatarus iti nagbabaetanda. ²⁴ Pinanawanna ida ket nagsangit. Kalpsanna, nagsubli isuna iti ayanda ket nagsao kadakuada. Innalana ni Simeon kadakuada ket pinaibaludna iti imatangda. ²⁵ Ket binilin ni Jose dagiti adipenna a punoenda iti bukbukel dagiti sako dagiti kakabsatna, ken isublida ti kuarta ti tunggal maysa a lalaki iti sakona, ken ipaayanda ida iti kasapulanda iti panagdaliasatda. Kasta ngarud ti naaramid para kadakuada. ²⁶ Inkarga dagiti agkakabsat dagiti awitda a bukel kadagiti asnoda ket pimmanawda manipud sadiay. ²⁷ Iti lugar a naginanaanda, maysa kadakuada ti nanglukat iti sakona tapno pakanenna ti asnona ket nakitana ti kuartana. Adda daytoy iti ngarab ti sakona. ²⁸ Kinunana kadagiti kakabsatna, “Naisubli ti kuartak. Kitaenyo daytoy; adda daytoy iti sakok.” Ket uray la agkibbakibbayo ti pusoda ken agpigpigergerda a nagkikinnita. Kinunada, “Ania daytoy nga inaramid ti Dios kadatayo?” ²⁹ Napanda kenni Jacob nga amada nga

adda iti daga ti Canaan ket imbagada kenkuana ti amin a napasamak kadakuada. Kinunada, ³⁰ “Ti lalaki, nga apo ti daga ket sigugubsang a nakisarita kadakami ken impagarupna nga espiakami iti daga. ³¹ Imbagami kenkuana, 'Mapagtalkankami a lallaki. saankami nga espia. ³² Sangapulo ket dua kami nga agkakabsat, putotnakami ti amami. Natayen ti maysa kadakami ken ti inaudi a kabsatmi ket adda ita iti ayan ti amami idiay daga ti Canaan.' ³³ Ti lalaki nga apo ti daga, kinunana kadakami, 'Babaen iti daytoy ket maammoak no mapagtalkankayo a lallaki. Ibatayo ti maysa a kabsatyo kaniak, mangalakayo iti bukel para iti panagbisin kadagiti balayyo, ket mapankayo. ³⁴ Iyegyo ti inaudi a kabsatyo kaniak. Iti kasta ket mapaneknekak a saankayo nga espia, ngem ketdi, mapagtalkankayo a lallaki. Ket wayawayaakto ti kabsatyo ket mabalinkayo a gumatang ken aglako iti daytoy a daga.’” ³⁵ Napasamak nga idi imbukbokda dagiti sakoda ket adtoy, adda iti sako ti tunggal maysa ti nakasupot a kuartada. Idi nakitada ken ti amada dagiti nakasupot a kuartada, nagbutengda. ³⁶ Kinuna ti amada a ni Jacob, kadakuada, “Pinagladingitdak kadagiti putotko. Natayen ni Jose, awanen ni Simeon ken iyadayoyo ni Benjamin. Maibusor kaniak amin dagitoy a banbanag.” ³⁷ Nagsao ni Ruben iti amana, a kunana, “Uray patayemto dagiti dua a putotko a lallaki no saanko a maisubli ni Benjamin kenka. Italekmo isuna kaniak ket isublikto isuna kenka.” ³⁸ Kinuna ni Jacob,

“Saan a sumurot a sumalog kadakayo ti anakko. Ta natayen ti kabsatna ket isuna laengen ti nabati. No adda dakes a mapasamak kenkuana iti dalanyo, ipandakto, siak a purawen ti buokna, iti sheol gapu iti ladingit.”

43

¹ Nakaro ti panagbisin iti daga. ² Napasamak nga idi nakandan ti bukbukel nga insangpetda manipud idiy Egipto, ket kinuna ti amada kadakuada, “Mapankayo manen; gumatangayo iti taraontayo.” ³ Imbaga ni Juda kenkuana, “Nainget iti panangballaag kadakami ti lalaki, ‘Saanyonto a makita ti rupak malaksid no kaduayo ti kabsatyo.’” ⁴ No paikuyogmo kadakami ti kabsatmi, sumalogkami ket igatangandaka iti taraon. ⁵ Ngem no saanmo a kayat nga isurotmi isuna, saankami a sumalog. Ta imbaga ti lalaki kadakami, “Saanyonto a makita ti rupak malaksid no kaduayo ti kabsatyo.”” ⁶ Kinuna ni Israel, “Apay a pinagaramidandak iti saan a nasayaat babaen iti panangibagayo iti lalaki nga adda pay sabali a kabsatyo?” ⁷ Kinunada, “Nagsaludsod ti lalaki maipanggep kadakami ken iti pamiliatayo. Kinunana, ‘Sibibiag pay kadi ti Amayo? Adda pay kadi sabali a kabsatyo?’ Sinungbatanmi isuna segun kadagitoy a salsaludsod. Ammomi aya ngarud met nga ibagana nga, ‘Itugotyo ditoy ti kabsatyo?’” ⁸ Kinuna ni Juda kenni Israel nga amana, “Italekmo kaniak ti ubing. Agrubbuatkamin a mapan tapno agbiagtayo a saan ket a matay, datayo, sika ken kasta met dagiti annaktayo. ⁹ Siak ti makaammo

kenkuana. No saanko isuna a maisubli kenka ken maidatag iti sangoanam, uray siak lattan ti mangawit iti pammabasol iti agnanayon. ¹⁰ Ta no saankami koma a nataktak, awan dua-dua a kapaminduami koman ita a nagsubli ditoy. ¹¹ Kinuna ti amada a ni Israel kadakuada, “No kasta ngarud, ita, kastoy ti aramidenyo.” Mangalakayo kadagiti kasayaatan a napataud iti daga ket ikabilyo kadagiti sakoyo. Mangitugotkayo iti sagut para iti lalaki: sangkabassit a resina ken diro, kadagiti rekado ken mira, piniones ken almendras. ¹² Paminduaenyo ti gatad ti kuarta nga itugoty. Itugoty manen ti kuarta a naisubli kadagiti sakoyo. Nalabit a biddut laeng daytoy. ¹³ Isurotyo pay ti kabsaty. Agrubbuatkayo ket mapankayo manen iti lalaki. ¹⁴ Sapay koma ta ited ti Dios a Mannakabalin amin ti asi kadakayo iti sangoanan ti Lalaki, tapno wayawyaanna kadakayo ti sabali pay a kabsaty ken kasta met ni Benjamin. No mapukawko dagiti annakko. Mapukawanak ngarud.” ¹⁵ Innala dagiti lallaki dayta a sagut. Nangalada iti mamindua a kaadu ti kuartada ken insurotda ni Benjamin. Nagrubbuatda, simmalogda idiy Egipto, ket dimmatagda iti sangoanan ni Jose. ¹⁶ Idi nakita ni Jose a kaduada ni Benjamin, kinunana iti agay-aywan iti balayna, “Ikuyogmo dagiti lallaki idiy balay, mangpartika iti ayup ket isaganam daytoy, ta makipangan kaniak dagiti lallaki iti pangaldaw.” ¹⁷ Inaramid ngarud ti mangay-aywan ti imbaga ni Jose. Impanna ngarud dagiti lallaki iti balay ni Jose. ¹⁸ Nagbuteng dagiti lallaki gapu ta naipanda iti balay ni Jose.

Kinunada, “Gapu daytoy iti kuarta a naisubli kadagiti sakotayo idi immuna nga immaytayo, tapno mangbirok isuna iti gundaway a maibusor kadatayo. Mabalín a tiliwennatayo ken pagbalinennatayo a tagabu, ken alaenna dagiti asnotayo.”¹⁹ Immasidegda iti mangay-aywan iti balay ni Jose, ket kinatungtongda isuna iti ruangan ti balay,²⁰ a kunada, “Apo, simmalogkami idi damdamo tapno gumatang iti makan.”²¹ Ket napasamak nga idi nakadanonkami iti disso a paginanaan ket linuktanmi dagiti sakomi, ket, nakitami nga adda ti kuarta ti tunggal maysa iti ngarab iti sakona, awan iti naksay iti kuartami. Intugotmi daytoy.²² Nangitugotkami pay iti sabali a kuarta a paggatangmi iti taraon. Saanmi nga ammo no siasino iti nangikabil iti kuartami kadagiti sakomi.”²³ Kinuna ti mangay-aywan, “Kapia koma iti maadda kadakayo, saankayo nga agbuteng. Ti Diosyo ken ti Dios ti amayo siguro ti nangikabil iti kuarta kadagiti sakoyo. Naawatko dagiti kuartayo.” Impan ngarud ti mangay-aywan ni Simeon kadakuada.²⁴ Pinastrek ti mangay-aywan dagiti lallaki iti uneg ti balay ni Jose, “Inikkanna ida iti danum, ket binuggoanda dagiti saksakada. Inikkanna iti makan dagiti asnoda.”²⁵ Insaganada dagiti sagut a maipaay iti isasangpet ni Jose iti aldaw, ta nangngegda a manganda sadiay.²⁶ Idi simmangpet ni Jose iti balayna, intugotda dagiti sagut nga adda kadakuada iti balay, ken nagrukobda iti daga iti sangoananna.²⁷ Dinamagna ti kasasaadda a kinunana, “Nasalun-at kadi ti amayo, ti lakay nga ibagbagayo? Sibibiag pay

kadi isuna?" ²⁸ Kinunada, "Nasalun-at ti amami nga adipenmo. Sibibiag pay isuna." Nagparintumeng ken nagdumogda. ²⁹ Timmangad isuna ket nakitana ni Benjamin a kabsatna, ti anak ti inana, kinunana," Daytoy kadi iti inaudi a kabsatyong ibagbagayo kaniak?" Kinunana, "Paraburannaka koma ti Dios, anakko." ³⁰ Nagdardaras a rimmuar ni Jose iti siled ta kasta unay a natignay isuna maipanggep iti kabsatna. Nangsapul isuna iti lugar a pagsangitanna. Napan isuna iti siledna ket nagsangit sadiay. ³¹ Nagdiram-us isuna sa rimmuar. Tinengngelna ti riknana, kinunana, "Idasaryo ti taraon." ³² Nagserbian dagiti adipen ni Jose nga is-isuna ken dagiti agkakabsat nga is-isuda. Nakipangan dagiti Egipcio sadiay nga is-isuda laeng gapu ta saan a mabalin a makipangan dagiti Egipcio iti tinapay kadagiti Hebreo, ta makarimon dayta kadagiti Egipcio. ³³ Nagtugaw dagiti agkakabsat iti sangoananna, ti inauna segun iti pannakaiyanakna, ken iti inaudi segun iti kinaubingna. Nasdaaw dagiti lallaki. ³⁴ Nangted ni Jose iti taraon nga adda iti sangoananna. Ngem iti paset ni Benjamin ket mamimlima ti kaaduna ngem iti naited kadagiti kakabsatna. Naginomda ken nakipagragdakda kenkuana.

44

¹ Binilin ni Jose ti manggay-aywan iti balayna, a kunana, "Kargaam dagiti sako dagiti lallaki iti taraon, segun iti kabaelanda nga awiten, ken ikabilmo ti kuarta ti tunggal maysa a lalaki iti ngarab dagiti sakoda." ² Ikabilmo ti

kopak, ti pirak a kopa, iti ngarab ti sako ti inaudi, ken kasta met ti kuartana a bayad ti bukel.” Inaramid ngarud ti mangay-aywan ti imbaga ni Jose. ³ Lumawlawagen iti bigat, ket napalubosan a pumanaw dagiti lallaki, isuda ken dagiti asnoda. ⁴ Idi nakaruardan iti siudad ngem saanda pay a nakaadayo, imbaga ni Jose iti mangay-aywan, “Tumakderka, kamatem dagiti lallaki, ket no makamatam ida, ibagam kadakuada, “ Apay a sinubadanyo iti dakes ti naimbag? ⁵ Apay a tinakawyo ti kopa a pagin-inuman ti apok, nga ar-aramatenna metlaeng nga agbuyon? Nakaaramidkayo iti dakes, gapu iti daytoy a banag a naaramidanyo.” ⁶ Nakamatan ida ti mangay-aywan ket insaona dagitoy a sasao kadakuada. ⁷ Kinunada kenkuana, “Apay ta agsasao ti apok iti nalabes a sasao a kas kadagitoy? Adayo nga aramidn dagiti adipenmo daytoy a banag. ⁸ Kitaem, ti kuarta a nasarakanmi kadagiti ngarab ti saksakomi, inyegmi manen kadakayo manipud iti daga ti Canaan. Kasano ngarud nga agtakawkami ti pirak ken balitok iti balay ni amom? ⁹ No siasino kadagiti adipenmo iti pakasarakanna, uray matay isuna, ken dakami met ket agbalin a tagabu iti apok.” ¹⁰ Imbaga ti mangay-aywan, “Ita ngarud, mapasamak koma a kas kadagiti imbagam. No siasino iti pakasarakan ti kopa, agbalin isuna a tagabuk, ket dakayo a dad-duma, saankayo a mairaman.” ¹¹ Kalpasanna, pinartakan ti tunggal maysa nga imbaba dagiti sakoda, ket linukatan ti tunggal maysa dagiti

sakoda. ¹² Nagbiruk ti mangay-aywan. Rinugianna iti kalakayan ket lineppasna iti kaubinggan, ket nasarakanna ti kopa iti sako ni Benjamin. ¹³ Rinay-abda dagiti kawesda. Nagsakay ti tunggal lalaki iti asnona ket nagsublida iti siudad. ¹⁴ Immay ni Juda ken dagiti kakabsatna iti balay ni Jose, adda pay laeng isuna sadiay, ket nagpaklebda iti sangoananna. ¹⁵ Kinuna ni Jose kadakuada, “Ania daytoy a naaramidyo? Saanyo kadi nga ammo nga iti lalaki a kas kaniak ket agbuybuyon?” ¹⁶ Kinuna ni Juda, “Ania iti maibagami kenka apo? Ania iti isaomi? Wenno kasanomi nga ikalintegang dagiti bagbagimi? Naduktalan ti Dios ti basol dagiti adipenmo. Kitaenyo, dakami ket tagabum apo, dakami amin agraman ti nakasarakan iti kopa.” ¹⁷ Kinuna ni Jose, “Adayo a maaramidko ti kasta. Ti laeng lalaki a nakasarakan ti kopa ti agbalin a tagabuk, ngem dakayo a dadduma, sumangatkayo a sitatalna iti ayan ti amayo.” ¹⁸ Ket immasideg ni Juda kenkuana ket kinunana, “Apo, pangngaasim, bay-am koma nga agsao daytoy adipenmo ket denggem koma, ken saanka koma a makaunget iti adipenmo, ta sika ket kas iti Faraon. ¹⁹ Nagsaludsod ti apok kadagiti adipenna, kunana, ‘Adda kadi amayo wenno kabsatyo a lalaki?’ ²⁰ Ket kinunami kenka apo, “Addaan pay iti amami, lakayen isuna, ken adda maysa a putotna iti kinalakayna, maysa nga ubing. Ket natayen ti kabsatna a lalaki, ken isuna laengen iti nabati nga anak ti inana, ket ay-ayaten unay isuna iti amana.” ²¹ Ket imbagam

kadagiti adipenmo, 'Iyegyo isuna kaniak tapno makitak isuna.' ²² Ket kinunami kenka apo, 'Saan a mabalin a panawan ti ubing ti amana. Ta no panawanna ti amana, matay ti amana.' ²³ Ket kinunam kadagiti adipenmo, 'Malaksid a kaduayo a sumalog ti kabsatyo a lalaki, saanyonto a makita manen ti rupak.' ²⁴ Ket napasamak nga idi napankami iti adipenmo nga amak, imbagami kenkuana ti insaom apo. ²⁵ Ket kinuna ti amami, 'Mapankayo manen gumatang iti taraontayo.' ²⁶ Ket kinunami, 'Saankami a makapan. Mapankami no kaduami ti inaudi a kabsatmi, ta saankami a mabalin a sumango iti lalaki malaksid no kaduami ti inaudi a kabsatmi.' ²⁷ Kinuna kadakami ti adipenmo nga amak, 'Ammoyo met nga inikkannak laeng iti dua nga annak a lallaki ti asawak. ²⁸ Ket napukaw ti maysa kaniak ket kinunak, "Sigurado a narangkarangkayen isuna, ket saankon a nakita pay isuna manipud idi." ²⁹ Ket no alaenyo pay daytoy maysa kaniak ket adda iti saan a nasayaat a mapasamak kenkuana, ipandakto, siak a purawen ti buokna, iti sheol gapu iti ladingit. ³⁰ Ita, ngarud, no mapanak iti adipenmo nga amak, ket saanmi a kadua ti barito, agsipud ta ti biagna ket naisinggalut iti biag ti ubing, ³¹ mapasamakto nga inton makitana a saanmi a kadua ti ubing, ket matayto isuna. Ket dakaminto nga adipenmo ti pakaigapuan iti panagladingitna a mangipan kenkuana iti sheol.' ³² Ta nagkari daytoy adipenmo iti amami maipapan iti ubing, a kinunana, 'No saanko a maisubli isuna kenka, uray siakton ti mangawit iti pammabasol ti amak iti agnanayon.' ³³ Isu nga

ita, pangngaasim ta ipalubosmo koma a daytoy nga adipenmo ti mabati a kas tagabu kenka apo, a saan ket a ti ubing, ket ipalubosmo koma a sumang-at ti ubing a kaduana dagiti kakabsatna a lallaki. ³⁴ Ta ania ngay ti rupak a mapan iti amak no saanko a kadua ti ubing? Mabutengak a makita ti dakes a mabalin a mapasamak iti amak.”

45

¹ Ket saan a nalapdan ni Jose ti bagina iti sangoanan dagiti amin nga adipen a nakatakder iti abayna. Kinunana iti napigsa, “Panawandak, dakayo amin.” Awan iti adipen a nagtalinaed a nakatakder iti abay ni Jose idi inyam-ammona ti bagina kadagiti kakabsatna a lallaki. ² Nagsangit iti napigsa, nangngeg dagiti Egipcio daytoy, ken nangngeg iti balay ti Faraon daytoy. ³ Kinuna ni Jose kadagiti kakabsatna, “Siak ni Jose. Sibibiag pay kadi ti amak?” Saan a masungbatan dagiti kakabsatna isuna, ta naklaatda iti sangoananna. ⁴ Ket kinunana ni Jose kadagiti kakabsatna, “Pangngaasiyo ta umasidegkayo kaniak.” Immasidegda. Kinunana, “Siak ni Jose a kabsatyo, nga inlakoyo ditoy Egipto. ⁵ Ket ita, saankayo nga agladingit wenna makaunget kadagiti bagbagiyo iti panangilakoyo kaniak ditoy, ta imbaonnak ti Dios nga immuna kadakayo tapno maisalbar ti biag. ⁶ Ta iti daytoy dua a tawen, adda panagbisin iti daga, ket adda pay lima a tawen nga awanto iti agarado wenna agapit. ⁷ Imbaonnak ti Dios nga immuna kadakayo tapno maisalakankayo ken dagiti kaputotanyo,

ken tapno maisalbarkayo ket adu kadakayo iti makalasad. ⁸ Ita ngarud, saan a dakayo iti nangibaon kaniak ditoy no di ket ti Dios, ken pinagbalinnak a kasla ama iti Faraon, apo ti amin a balayna, ken mangituray iti amin a daga iti Egipto. ⁹ Agalistokayo a mapan iti ayan ti amak ket ibagayo kenkuana, 'Daytoy ti imbaga ti anakyo a ni Jose, Pinagbalinnak ti Dios nga apo iti amin nga Egipto. Umayka kaniak, saanka nga agtaktak. ¹⁰ Agnaedkanto iti daga ti Gosen, ket asidegkanto kaniak, sika ken dagiti annakmo ken dagiti annak dagiti annakmo, ken dagiti arbanyo, ken amin nga adda kenka. ¹¹ Ipaaykonto amin a kasapulanyo sadiay, ta adda pay lima a tawen ti panagbisin, tapno saanka nga agbisin, sika, ti sangakabalayam, ken amin nga adda kenka.' ¹² Kitaenyo, makita dagiti matayo, ken iti mata ti kabsatko a ni Benjamin, a ngiwatko ti agsasao kadakayo. ¹³ Ibagayo iti amak ti amin maipanggep iti kinaturayko iti Egipto, ken amin a nakitayo, Agalistokayo a mangiyeg iti amak ditoy." ¹⁴ Inarakopna ti tengnged ti kabsatna a ni Benjamin ken nagsangit, ket nagsangit met ni Benjamin iti tengngedna. ¹⁵ Inagkanna amin dagiti kakabsatna ket nagsangit kadakuada. Kalpasan dayta, nakisarita dagiti kakabsatna kenkuana. ¹⁶ Naipadamag dayta a banag iti balay ti Faraon: "Immay dagiti kakabsat ni Jose." Naragsakan ti Faraon ken dagiti adipen iti daytoy. ¹⁷ Kinuna ti Faraon kenni Jose, "Ibagam kadagiti kakabsatmo, 'Kastoy ti aramidenyo: Paawitanyo

dagiti ayupyo ket mapankayo iti daga ti Canaan. ¹⁸ Alaenyo ti amayo ken dagiti sangkabalayanyo ket umaykayo kaniak. itedkonto kadakayo ti kasayaatan a daga ti Egipto, ket mangankayonto iti patauden ti daga.' ¹⁹ Ita ibilinko pay kenka nga ibagam ti kastoy, 'Aramidenyo daytoy, mangiruarakayo kadagiti kariton manipud iti daga ti Egipto para kadagiti annakyo ken para kadagiti assawayo. Alaenyo ti amayo ket umaykayo. ²⁰ Saanyo a pakaseknan ti maipanggep kadagiti sanikuayo, ta kukuayo ti kasayaatan iti amin a daga iti Egipto.'" ²¹ Kasta ngarud ti inaramid dagiti putot a lallaki ni Israel. Inikkan ida ni Jose kadagiti kariton, segun iti bilin ti Faraon, ken inikkanna ida iti balon a para iti panagdaliasatda. ²² Kadakuada amin, nangted isuna iti tunggal lalaki iti pagsukatan a bado, ngem kenni Benjamin, nangted isuna iti tallo gasut a pidaso ti pirak ken lima a pagsukatan a bado. ²³ Para iti amana, impatulodna dagitoy: Sangapulo nga asno a napaawitan kadagiti kasayaatan a banbanag iti Egipto; ken sangapulo a kabaian nga asno a napaawitan iti bukbukel, tinapay, ken dadduma a kasapulan a maipaay iti amana, iti panagdaliasatna. ²⁴ Imbaonna ngarud dagiti kakabsatna ket pimmanawda. Kinunana kadakuada, "Kitaenyo ta amangan no agaapakayo iti panagdaliasatyo." ²⁵ Rimmuarda iti Egipto ket dimtengda iti daga ti Canaan, kenni Jacob nga amada. ²⁶ Imbagada kenkuana a kunada, "Sibibiag pay ni Jose, ken isuna ti mangiturturay iti amin a daga iti Egipto." Ket

kasta unay ti siddaaw ti pusona, ta saan a mamati kadakuada. ²⁷ Imbagada kenkuana amin dagiti sasao nga imbaga ni Jose kadakuada. Idi nakita ni Jacob kadagiti kariton nga impatulod ni Jose a mangilugan kenkuana, naparegta ti espiritu ti amada a ni Jacob. ²⁸ Kinuna ni Israel, “Naan-anayen. Sibibiag pay ti anakko a ni Jose. Mapanko kitaen isuna sakbay a matayak.”

46

¹ Nagdaliasat ni Israel a kaduana amin nga adda kenkuana ket napan idia y Beersheba. Sadiay, nangidaton isuna kadagiti datdaton iti Dios ti amana a ni Isaac. ² Nagsao ti Dios kenni Israel iti maysa a sirmata iti karabianna, a kunana, “Jacob, Jacob.” ³ Kinunana, “Adtoyak.” Kinuna met ti Dios, “Siak ti Dios, ti Dios ti amam. Saanka nga agbuteng a sumalog idia y Egipto, ta sadiay, pagbalinenkanto a dakkell a nasion. ⁴ Kumuyogakto kenka a mapan idia y Egipto, ket siguradoek kenka nga isublikanto metlaeng. Ket pakidimento ni Jose dagiti matam iti bukodna nga ima.” ⁵ Nagrubwat manipud Beersheba ni Jacob. Indaliasat dagiti annak ni Israel ni Jacob nga amada, dagiti annakda, ken dagiti assawada, kadagiti kariton nga impatulod ti Faraon a mangilugan kenkuana. ⁶ Innalada dagiti tarakenda ken dagiti sanikuada a na-paaduda iti daga ti Canaan. Dimtengda idia y Egipto, ni Jacob ken dagiti amin a kaputotanna a kimmuyog kenkuana. ⁷ Intugotna idia y Egipto dagiti putotna a lallaki ken dagiti putot a lallaki dagiti putotna ken dagiti putotna a babbai, ken

dagiti putot a babbai dagiti putotna a lallaki, ken dagiti amin a kaputotanna. ⁸ Dagitoy dagiti nagnagan dagiti annak ni Israel a dimteng idiaiy Egipto, ni Jacob ken dagiti putotna: Ni Ruben nga inauna a putot ni Jacob; ⁹ dagiti putot a lallaki ni Ruben a da Hanoc, Pallu, Hezron ken Carmi; ¹⁰ dagiti lallaki a putot ni Simeon, a da Jemuel, Jamin, Ohad, Jakin, Zohar ken Saul nga anak ti maysa a babai a taga-Canaan, ¹¹ dagiti putot a lallaki ni Levi, a da Gerson, Cohat, ken Merari; ¹² dagiti lallaki a putot ni Juda: da Er, Onan, Selah, Perez kenni Zera (ngem natay ni Er kenni Onan idiaiy daga ti Canaan. Ken dagiti putot a lallaki ni Perez ket da Hezron ken Hamul); ¹³ dagiti lallaki a putot ni Issacar: da Tola, Pua, Yob ken Simron; ¹⁴ Dagiti lallaki a putot ni Zabulon: Da Sered, Elon ken Jaleel ¹⁵ (dagitoy dagiti annak a lallaki ni Lea nga inyanakna kenni Jacob idiaiy Padan-aram, ken ti anakna a babai a ni Dina. Tallo pulo ket tallo amin dagiti putotna a lallaki ken babbai); ¹⁶ dagiti lallaki a putot ni Gad ket da Zifion, Aggi, Suni, Ezbon, Eri, Arodi ken Areli; ¹⁷ dagiti lallaki a putot ni Aser ket da Imma, Isva, Isvi, ken Beria, ken ni Sera a kabsatda a babai; ken dagiti putot a lallaki ni Bereiah ket da Heber ken Malkiel ¹⁸ (dagitoy dagiti annak a lallaki ken appoko ni Zilpa a babaonen nga inted ni Laban ken ni Lea nga anakna. Dagitoy dagiti inyanak ni Zilpa kenni Jacob, sangapulo ket innem a tattao amin); ¹⁹ dagiti annak a lallaki ni Raquel nga asawa ni Jacob—ni Jose ken ni Benjamin; ²⁰ (pinutot ni Jose iti daga ti Egipto ni Manases ken ni Efraim, nga inyanak ni Asenat, a

putot a babai ni Potifera a padi ti On,); ²¹ dagiti putot a lallaki ni Benjamin ket da Bela, Beker, Asbel, Gera, Naaman, Ehi, Ros Muppin, Huppin ken Ard ²² (dagitoy dagiti annak a lallaki ni Raquel a naiyanakna ken ni Jacob kasta met dagiti appokona. Sangapulo ket uppatda amin); ²³ ti lalaki a putot ni Dan ket ni Husim; ²⁴ dagiti lallaki a putot ni Neftali ket da Jazeel, Guni, Jeser ken Sillem ²⁵ (dagitoy dagiti annak a lallaki ni Bilha nga adipen, nga inted ni Laban kenni Raquel nga a babai putotna. Dagitoy dagiti inyanakna kenni Jacob ken dagiti appokona. Pito amin ti bilang dagitoy a tattao). ²⁶ Amin dagiti tattao a simmurot kenni Jacob idia y Egipto, a kaputotanna, malaksid kadagiti assawa dagiti lallaki a putot ni Jacob—innem a pulo ket innem ti bilang amin dagitoy a tattao. ²⁷ Dagiti lallaki a putot ni Jose a pinutotna idia y Egipto ket dua ti bilangna. Pito pulo amin ti bilang dagiti tattao iti balay ni Jacob a napan idia y Egipto. ²⁸ Pinauna ni Jacob ni Juda a mapan kenni Jose tapno isurona kadakuada ti dalan nga agturong idia y Gosen, ket dimtengda iti daga ti Gosen. ²⁹ Insagana ni Jose ti karwahena ket napanna sinabat ni Israel nga amana idia y Gosen. Nakitana isuna, inarakupna ti tengngedna, ket nagsangit iti tengngedna iti nabayag. ³⁰ Kinuna ni Israel kenni Jose, “Ita, uray matayakon, agsipud ta nakitakon ti rupam, a sibibiag ka pay.” ³¹ Kinuna ni Jose kadagiti kakabsatna a lallaki ken iti balay ti amana, “Mapanak ket ibagak iti Faraon, a kunak, 'Dagiti kakabsatko ken ti balay ni amak, nga adda iti

daga ti Canaan ket immay kaniak. ³² Agpaspastor dagiti lallaki, ta isuda ket agtartaraken kadagiti ayup. Intugotda dagiti arbanda, ken amin nga adda kadakuada.' ³³ Mapasamakto nga inton paayabannakayo ti Faraon ket damagenna, 'Ania ti trabahoyo?' ³⁴ ibagayonto, 'Agay-aywan dagitoy nga adipenmo kadagiti arban manipud pay kinaubingmi aginggana ita, dakami, ken dagiti kapuonanmi.' Aramidenyo daytoy tapno mabalinyo ti agnaed iti daga ti Gosen, ta tunggal agpaspastor ket makarimon kadagiti Egipcio."

47

¹ Kalpasanna, napan ni Jose ket imbagana iti Faraon, "Simmangpet ti amak, ken dagiti kakabsatko, dagiti arbanda ken amin a kukuada manipud iti daga ti Canaan. Addada ita idiay daga ti Gosen." ² Insurotna ti lima kadagiti kakabsatna ket inyam-ammona ida iti Faraon. ³ Kinuna ti Faraon kadagiti kakabsatna, "Ania ti trabahoyo?" Kinunada iti Faraon, "Agpaspastor dagiti adipenmo, kas kadagiti kapuonanmi." ⁴ Ket kinunada iti Faraon, "Immaykami kas saan nga agpaut nga agnaed iti daga. Awan ti pagpatoran para kadagiti arban dagiti adipenmo, gapu ta nakaro unay ti panagbisin iti daga ti Canaan. Isu nga ita, pangaasim ta palubosam nga agnaed dagiti adipenmo iti daga ti Gosen." ⁵ Kalpasanna, nagsao ti Faraon kenni Jose, kunana, "Immay ti amam ken dagiti kakabsatmo kenka. ⁶ Adda iti sangoanam ti daga ti Egipto. Pagnaedem ti amam ken dagiti kakabsatmo a lallaki iti kasayaatan a rehion, ti daga ti Gosen. No adda

ammom a siasinoman a lallaki nga addaan iti kabaelan kadakuada, isaadmo ida nga agaywan kadagiti dingwenko.”⁷ Kalpasanna, intugot ni Jose ni Jacob nga amana ket imparangna iti Faraon. Binendisionan ni Jacob ti Faraon.⁸ Kinuna ti Faraon kenni Jacob, “Kasanon kaatiddug ti panagbiagmo?”⁹ Kinuna ni Jacob iti Faraon, “130 dagiti tawen a panagdaldaliasatko. Bassit laeng ken nakas-ang dagiti tawen ti panagbiagko. Saan nga atiddug a kas iti kaatiddug ti panagbiag dagiti kapuonak.”¹⁰ Kalpasanna, binendisionan ni Jacob ti Faraon ket pimmanaw iti sangoananna.¹¹ Kalpasanna, inaywanan ni Jose ti amana ken dagiti kakabsatna. Inikkanna ida ti masakupan iti daga ti Egipto, ti kasasayaatan iti daga, iti daga ti Rameses, kas imbilin ti Faraon.¹² Nangipaay ni Jose iti taraon a maipaay iti amana, kadagiti kakabsatna, ken amin a sangkabalayan ti amana, segun iti bilang dagiti bibiagenda.¹³ Ita, awan taraon iti amin a daga; ta nakaro unay ti panagbisin. Nakakaasi ti daga ti Egipto ken ti daga ti Canaan gapu iti panagbisin.¹⁴ Inurnong ni Jose ti amin a kuarta nga adda iti daga ti Egipto ken iti daga ti Canaan, babaen ti panaglaktakona iti trigo kadagiti agnanaed. Ket impan ni Jose ti kuarta iti palasio ti Faraon.¹⁵ Idi naibusen ti amin a kuarta dagiti daga ti Egipto ken Canaan, immay amin a taga-Egipto kenni Jose a kunkunada, “Ikkandakami iti taraon! Rumbeng kadi a mataykami lattan iti imatangmo gapu ta naibusen ti kuartami?”¹⁶ Kinuna ni Jose, “No naibusen ti kuartayo,

iyegyo dagiti tarakenyo ket ikkankayonto iti taraon a kas sukat dagiti tarakenyo.” ¹⁷ Inyegda ngarud kenni Jose dagiti tarakenda. Inikkan ida ni Jose iti taraon a kas sukat dagiti kabalio, dagiti arban, ken dagiti asno. Pinakanna ida iti tinapay a kas sukat ti amin a tarakenda iti daya a tawen. ¹⁸ Idi agleppasen daya a tawen, napanda kenkuana iti sumaruno a tawen ket kinunada kenkuana, “ Saanmi nga ilimed iti apomi a naibusen ti kuartami, ken kukuan ti apomi dagiti tarakenmi. Awanen a pulos ti nabati iti imatang ti apomi, malaksid kadagiti bagimi ken dagami. ¹⁹ Rumbeng kadi a mataykami lattan iti sangoanam, dakami ken ti dagami? Gatangendakami ken ti dagami a kas kasukat iti taraon, ket agbalinkaminto nga adipen ti Faraon, dakami ken ti dagami. Ikkandakami iti bukel tapno agbiagkami a saan ket a matay, ken tapno saan koma nga agbalin a langalang ti daga.” ²⁰ Ginatang ngarud amin ni Jose ti amin a daga iti Egipto para iti Faraon. Ta inlako ti tunggal Egipcio ti talonna, gapu ta nakaro unay ti panagbisin. Iti kastoy a wagas, nagbalin a kukua ti Faraon ti daga. ²¹ No maipanggep met kadagiti tattao, pinagbalinna ida a tagabu manipud iti pagpatinggaan ti beddeng ti Egipto agingga iti kasumbangir a pagpatinggaan. ²² Ti laeng daga dagiti papadi ti saan a ginatang ni Jose, gapu ta naikkan dagiti papadi iti abasto. Nanganda manipud iti bingay nga it-ited ti Faraon kadakuada. Isu a saanda nga inlako ti dagada. ²³ Kalpasanna, kinuna ni Jose kadagiti tattao, “Kitaenyo, ginatangkayo ken ti dagayo ita

para iti Faraon. Ita, adtoy ti bukel para kadakayo, ket mulaanyonto ti daga. ²⁴ Iti panagaapit, masapul nga itedyo ti apagkalima iti Faraon ket kukuayonto ti uppat a paset, mausar daytoy kas bin-i para iti talon ken taraon dagiti sangka-balayanyo ken dagiti annakyo.” ²⁵ Kinunada, “Inispalmo dagiti biagmi. Makasarakkami koma iti pabor kadagiti matam. Agbalinkami nga adadipen ti Faraon.” ²⁶ Inaramid ngarud daytoy ni Jose a linteg a maipatpatungpal iti daga ti Egipto agingga kadagitoy nga aldaw, a kukua ti Faraon ti apagkalima. Ti laeng daga dagiti papadi ti saan a nagbalin a kukua ti Faraon. ²⁷ Nagnaed ngarud ni Israel iti daga ti Egipto, iti daga ti Gosen. Nakagun-od dagiti tattaona kadagiti sanikua sadiay. Nagbunga ken immaduda iti kasta unay. ²⁸ Nagnaed ni Jacob iti daga ti Egipto iti sangapulo ket pito a tawen, isu a sangagasut uppat a pulo ket pito ti tawen ti panagbiag ni Jacob. ²⁹ Idi umadanin ti tiempo nga ipapatay ni Israel, inayabanna ni Jose nga anakna ket kinunana kenkuana, “No nakasarakak ita ti pabor iti imatangmo, ikabilmo ta imam iti sirok ti luppok, ket ipakitam kaniak iti kinapudno ken kinamapagtalkan. Pangaasim ta saannak nga itabon ditoy Egipto. ³⁰ Inton pumusayak, ipanawnakto iti Egipto ket itabonnak iti disso a nakaitaneman dagiti ammak.” Kinuna ni Jose, “Aramidekto ti kas iti imbagam.” ³¹ Kinuna ni Israel, “Agsapataka kaniak,” ket nagsapata ni Jose kenkuana. Kalpasanna, nagdumog ni Israel iti ulohan ti pagiddaanna.

48

¹ Ket napasamak a kalpasan dagitoy a bananag, nga adda maysa a nangibaga kenni Jose, “Kitaem, masakit ti amam.” Isu nga intugotna dagiti dua nga annakna, a da Manases ken Efraim. ² Idi nabagaan ni Jacob, “Kitaem, simmangpet ni Jose a putotmo a mangsarungkar kenka,” Pimmigsa ni Israel ket nagtugaw iti pagiddaan. ³ Kinuna ni Jacob kenni Jose, “Nagparang kaniak ti Dios a Mannakabalin-amin idiay Luz iti daga ti Canaan. Binendisionannak ⁴ a kinunana kaniak, ‘Kitaem, pagbalinenkanto a nabunga, ken paaduenkanto. Pagbalinenkanto a pagtaudan dagiti nasnasion. Itedkonto daytoy a daga kadagiti kaputotam kas agnanayon a sanikuada.’ ⁵ Ket ita, dagiti dua a putotmo, a naiyanak kenka iti daga ti Egipto sakbay nga immayak kenka iti Egipto, ket kukuak. Kukuakto da Efraim ken Manases, a kas kada Ruben ken Simeon a kukuak metlaeng. ⁶ Kukuamto dagiti annak a maadda kenka kalpasanda; mailistadanto kadagiti nagan dagiti kakabsatda iti tawidda. ⁷ Ngem no maipapan kaniak, bayat nga agdaldaliasatak manipud idiay Padan, naglad-ingitak gapu iti pannakatay ni Raquel iti dalan iti daga ti Canaan, kabayatan nga adayokami pay laeng iti Efrata. Intabonko isuna sadiay iti dalan a mapan ti Efrata (dayta ket Betlehem).” ⁸ Idi nakita ni Israel dagiti annak ni Jose, kinunana, “Siasino dagitoy?” ⁹ Kinuna ni Jose iti amana, “Putotko ida, inted ida ti Dios kaniak ditoy.” Kinuna ni Israel, “Iyegmo ida kaniak, tapno mabendisionak ida.” ¹⁰ Ita, kumapuyen

dagiti mata ni Israel gapu iti kinalakayna, isu a saanen a makakita. Isu nga inyasideg ida ni Jose kenkuana, ket inagkan ken inarakupna ida. ¹¹ Kinuna ni Israel kenni Jose, “Saanko a pulos a ninamnama a makitak manen ti rupam, ngem impalubos pay kaniak ti Dios a makitak dagiti annakmo.” ¹² Impan ida ni Jose iti nagbaetan dagiti tumeng ni Israel, ket kalpasanna nagpar-intumeng nga indumogna ti rupana iti daga. ¹³ Innala ni Jose dagiti dua, ni Efraim iti makanawanna a makannigid ni Israel, ken ni Manases iti makannigidna a makannawan ni Israel, ket inyasidegna ida kenkuana. ¹⁴ Inggaw-at ni Israel ti kannawan nga imana ken impatayna iti ulo ni Efraim, nga inaudi, ken ti kannigid nga imana iti ulo ni Manases. Pinagkurosna dagiti imana, ta ni Manases ti inauna. ¹⁵ Binendisionan ni Israel ni Jose, a kunana, “Ti Dios a nagtultulnogan dagiti ammak a ni Abraham ken ni Isaac, ti Dios a nangay-aywan kaniak inggana ita nga aldaw, ¹⁶ ti anghel a nangsalsalaknib kaniak manipud iti amin a peggad, bendisionanna koma dagitoy nga ubbing. Maipanagan koma ti naganko kadakuada, ken ti nagan dagiti ammak a da Abraham ken Isaac. Umaduda koma iti rabaw ti daga.” ¹⁷ Idi nakita ni Jose nga impatay ti amana ti kannawan nga imana iti ulo ni Efraim, saanna a nagustuan daytoy. Innalana ti ima ti amana tapno iyakarna manipud iti ulo ni Efraim ket inturongna iti ulo ni Manases. ¹⁸ Kinuna ni Jose iti amana, “Saan a kasta, amak; ta daytoy ti inauna. Ipataymo ti kannawan nga imam iti ulona.” ¹⁹ Nagkedked ti amana a kinunana,

“Ammok, anakko, ammok. Agbalinto met isuna nga adu a tattao, ken agbalinto met a natan-ok. Ngem natantan-okto ti inaudi a kabsatna ngem isuna, ken agbalinto nga adu a nasion dagiti kaputotanna.” ²⁰ Binendisionan ida ni Israel iti dayta nga aldaw babaen kadagitoy a sasao, “Iwaragawagto dagiti tattao ti Israel dagiti bendision babaen kadagiti naganyo a kunada, “Pagbalinennakayo koma ti Dios a kas kenni Efraim, ken kas kenni Manases’.” Iti kastoy a wagas, pinagbalin ni Israel nga imun-una ni Efraim ngem ni Manases. ²¹ Kinuna ni Israel kenni Jose, “Kitaem, dandaniakon matay, ngem addanto ti Dios kenka, ket isublinakanto iti daga dagiti amam. ²² Kenka, kas nangatngato ngem kadagiti kakabsatmo, itedko ti naanduyas a bantay nga innalak manipud kadagiti Amorreo babaen iti kumpulan ken pana.”

49

¹ Ket inayaban ni Jacob dagiti putotna a lallaki ket kinunana, “Aguummongkayo, tapno maibagak kadakayo ti mapasamakto kadakayo iti masakbayan. ² Aguummong ken dumngegkayo, dakayo nga annak a lallaki ni Jacob. Denggenyo ni Israel nga amayo. ³ Ruben, sika ti inauna a putotko, ti pigsak ken ti nangrugian ti kinapigsak, naisangsangayan iti kinatan-ok ken naisangsangayan iti kinabileg. ⁴ Saan a matengngel a kas iti napigsa ti ayusna a danum, saanto a sika ti kangrunaan, gapu ta simmagpatka iti pagidnaan ti amam. Ket rinugitam daytoy; simmagpatka iti pagtugawak. ⁵ Agkabsat da

Simeon ken Levi. Armas ti kinaranggas dagiti kampilanda. ⁶ O kararuak, saanka a mapan iti taripnongda; saanka a makiraman kadagiti saritaanda, gapu ta saan a maiparbeng ti kasta iti pusok. Ta gapu iti pungtotda ket nakapatayda kadagiti lallaki. Para iti pakaragsakanda ti panangpilyayda kadagiti bulog a baka. ⁷ Mailunod koma ti pungtotda, ta nakaro unay— ken ti nalaus a pungtotda, ta naulpit daytoy. Binyayekto ida iti Jacob ken iwaraskonto ida iti Israel. ⁸ Juda, dayawendakanto dagiti kakabsatmo. Ti imam ket addanto iti tengged dagiti kabusormo. Agrukobto iti sangoanam dagiti putot ti amam. ⁹ Maiyarig ni Juda iti anak ti leon. Anakko, nagsublika manipud kadagiti tinukmaam. Nagrukob isuna, nagkukot a kasla leon, a kasla babai a leon. Adda kadi makaitured a mangriing kenkuana? ¹⁰ Saanto a maisina ti setro manipud kenni Juda, wenna ti sarukod ti mangiturturay manipud iti nagbaetan dagiti sakana, agingga nga umay ti Silo. Agtulnogto dagiti nasion kenkuana. ¹¹ Inggalutna ti urbon a kabalyona iti lanut ti ubas, ken ti urbon nga asnona iti napintas a lanut ti ubas, linabaanna dagiti kawesna iti arak, ken ti pagan-anayna iti dara dagiti ubas. ¹² Lumabbaganto dagiti matana a kas iti arak, ken dagiti ngipenna a kas kapuraw ti gatas. ¹³ Agnaedto ni Zabulon iti igid ti baybay. Pagsangladanto isuna dagiti barko, ken dumanonto iti Sidon ti keteganna. ¹⁴ Ni Issacar ket maysa a napigsa nga asno, agid-idda iti baet ti pagapunan dagiti karnero. ¹⁵ Makitana ti nasayaat a lugar a paginanaan ken ti nadam-

eg a daga. Irukobna ti abagana iti dadagsen ken agbalin nga adipen iti trabaho. ¹⁶ Ukomento ni Dan dagiti tattaona a kas maysa kadagiti tribu ti Israel. ¹⁷ Maiyarigto ni Dan iti uleg nga adda iti igid ti dalan, maysa a nagita nga uleg iti pagnaan a mangkagat kadagiti mukod ti kabalio, a pakaigapuan iti pannakatnag ti nakasakay iti daytoy. ¹⁸ Ur-urayek ti panangisalamanmo, Yahweh. ¹⁹ Ni Gad—darupento isuna dagiti mangraraot, ngem darupennanto ida kadagiti mukodda. ²⁰ Nabaknangto iti taraon ni Aser, ket mangipaayto isuna kadagiti taraon a maipaay iti ari. ²¹ Ugsa a siwawaya iti kaiyarigan ni Neftali; maaddaanto isuna kadagiti napipintas nga annak. ²² Nabunga a sanga iti kaiyarigan ni Jose, nabunga a sanga nga asideg iti ubbog, a kimmalay-at iti pader dagiti sangana. ²³ Darupento isuna dagiti pumapana ket panaendanto ken riribukenda isuna. ²⁴ Ngem agtali-naedto a nalagda ti bai ti panana ken nabilegto dagiti imana gapu kadagiti ima ti Mannakabalin a Dios ni Jacob, gapu iti nagan ti Agpaspastor, ti Bato ti Israel. ²⁵ Gapu iti Dios ti Amam, a tumulongto kenka, ken gapu iti Mannakabalin a Dios, a mangbendisionto kenka kadagiti bendision iti tangatang, kadagiti bendision ti danum nga aggapu iti uneg ti daga, kadagiti bendision dagiti barukong ken aanakan. ²⁶ Dagiti bendision ti amam ket dakdakkelta ngem dagiti nagkakauna a banbantay wenno kadagiti makaay-ayo a banbanag kadagiti agnanayon a turturod. Addanto dagitoy iti ulo ni Jose, dagiti bendision a mangko-

rona iti ulo ti nagbalin a prinsipe a nangidaulo kadagiti kakabsatna a lallaki. ²⁷ Ni Benjamin ket maysa a mabisin a lobo. Iti agsapa, alunonenna ti natiliwna, ken iti rabii, bingayenna ti nasamsamda.” ²⁸ Dagitoy dagiti sangapulo ket dua a tribu ti Israel. Kastoy ti imbaga ti amada kadakuada idi binendisionanna ida. Binendisionanna ti tunggal maysa iti maitutop a bendision. ²⁹ Kalpasanna, binilinna ida a kinunana kadakuada, “Dandanin ti ipupusayko. Itabondak iti nakaitaneman dagiti kapuonak iti rukib nga adda idiaiy talon ni Efron a Heteo, ³⁰ iti rukib nga adda iti talon idiaiy Macpela, nga asideg iti Mamre iti daga ti Canaan, ti talon a ginatang ni Abraham a mausar a pagitaneman manipud kenni Efron a Heteo. ³¹ Intabonda sadiay ni Abraham ken ni Sara nga asawana; intabonda sadiay ni Isaac ken ni Rebeca nga asawana; ken intabonko sadiay ni Lea. ³² Ti talon ken ti rukib nga adda idiaiy ket nagatang manipud kadagiti tattao a Heteo. ³³ Idi nalpasen ni Jacob dagitoy a bilbilinna kadagiti putotna a lallaki, inyunnatna dagiti sakana iti pagidnaan ket inyangesna ti maudi nga angesna, ket pim-musayen.

50

¹ Ket inarakup ni Jose ti rupa ti amana, sinangitanna ken inagkanna isuna. ² Binilin ni Jose dagiti adipenna a mangngagas a bal-samoenda ti amana. Isu a binalsamo dagiti mangngagas ni Israel. ³ Inaramidda daytoy iti uppat a pulo nga aldaw, ta dayta iti naan-anay

a bilang ti aldaw a panangbalsamo. Sinangitan isuna dagiti Egipcio iti pitopulo nga aldaw. ⁴ Idi nalpasen dagiti aldaw ti panagsangasangit, nakisarita ni Jose kadagiti opisial ti Faraon a kunana, “No nakasarakak ita iti pabor iti imatangyo, pangngaasiyo koma ta ibagayo iti Faraon, a kunaenyo, ⁵ 'Pinagsapatanak ti amak, a kunana, “Kitaem, dandanin ti ipapatayko. Itabondak iti tanem a kinalik para iti bagik iti daga ti Canaan. Idiaydakto nga itabon.” Ita palubosandak koma a mapan mangitabon iti amak, kalpasanna ket agsubliak.”” ⁶ Simmungbat ti Faraon, “Mapanmo itabon ti amam kas insapatam kenkuana.” ⁷ Simmang-at ni Jose ket napananna intabon ti amana. Kimmuyog kenkuana a napan dagiti amin nga opisial ti Faraon, dagiti mammagbaga iti sangakabalayanna, ken dagiti amin a panglakayen nga opisial iti daga ti Egipto, ⁸ dagiti amin a sangakabalayan ni Jose ken dagiti kakabsatna, ken dagiti sangakabalayan ti amana. Ngem pinanawanda dagiti babassit nga annakda, dagiti arbanda, iti daga ti Gosen. ⁹ Kimmuyog met kenkuana a napan dagiti nakakarwahe ken dagiti nakakabalio a soldado. Nakadakdakkal unay daytoy a bunggoy dagiti tattao. ¹⁰ Idi dimtengda iti pagirikan ti Atad iti bangir ti Jordan, nagladingitda iti kasta unay. Nangipaay ni Jose sadiay ti pito nga aldaw a panagladladingit a para iti amana. ¹¹ Idi nakita dagiti agnanaed iti daga, a Canaanita ti panagladladingit idia pagirikan ti Atad, kinunada, “Daytoy ket maysa a naliday unay a pasamak kadagiti Egipcio.” Dayta ti gapuna a naawagan ti lugar iti Abel

Mizraim. Daytoy ket adda iti labes ti Jordan. ¹² Tinungpal ngarud dagiti lallaki a putot ni Jacob ti imbilinna nga aramidenda para kenkuana. ¹³ Impan isuna dagiti lallaki a putotna idia y daga ti Canaan ket intabonda isuna iti rukib idia y talon ti Macpela, nga asideg iti Mamre. Ginatang ni Abraham ti rukib agraman ti talon a mausar a pagitaneman. Ginatangna daytoy manipud kenni Efron a Heteo. ¹⁴ Kalpasan a naitabonna ti amana, nagsubli ni Jose idia y Egipto, isuna, kaduana dagiti kakabsatna, ken dagiti amin a kimmuyog kenkuana a nangitabon iti amana. ¹⁵ Idi nakita dagiti kakabsat ni Jose a natayen ti amada, kinunada, “Kasano ngay no nasakit pay laeng ti nakem ni Jose ket kayatnatayo a balsen kadagiti amin a dakes nga inaramid tayo kenkuana?” ¹⁶ Isu a nangipatulodda iti mensahe kenni Jose, a kunada, “Nangted iti bilin ti amam sakbay a natay, kinunana, ¹⁷ Ibagayo kenni Jose daytoy, “Pakawanem koma dagiti kakabsatmo iti biddut nga inaramidda idi pinagaramidandaka iti saan a nasayaat.” Ita, pangngaasim ta pakawanem dagiti adipen ti Dios ti amam.” Nagsangit ni Jose idi naiyeg iti mensahe kenkuana. ¹⁸ Napan met dagiti kakabsatna ket nagpaklebda iti sangoananna. Kinunada, “Kitaem, adipennakami.” ¹⁹ Ngem simmungbat ni Jose kadakuada, “Saankayo nga agbuteng. Addaak kadi iti lugar ti Dios? ²⁰ Ket no maipapan met kadakayo, panangdangran ti pinanggepyo nga aramiden kaniak, ngem pinagbalin ti Dios daytoy a naimbag, tapno maisalbar

ti biag ti adu a tattao, a kas makitayo ita. ²¹ Ita ngarud, saankayo nga agbuteng. Ipaaykonto ti kasapulanyo ken kasta met kadagiti annakyo.” Liniwliwana ida iti kastoy a wagas ken nagsao a sisasayaat kadakuada. ²² Nagnaed ni Jose idiay Egipto, kaduana ti pamilia ti amana. Nagbiag isuna ti sangagasut ket sangapulo a tawen. ²³ Nakita ni Jose dagiti putot ni Efraim agingga iti maikatlo a henerasyon. Nakitana met dagiti putot ni Makir a putot ni Manases. Imbilangna ida a kameng iti pamiliana. ²⁴ Kinuna ni Jose kadagiti kakabsatna, “Dandanin ti ipapatayko; ngem awan duadua nga umayto ti Dios kadakayo ken ipanawnakayo iti daytoy a daga ken iturongnakayo iti daga nga insapatana nga ited kada Abraham, Isaac, ken Jacob.” ²⁵ Ket pinagsapata ni Jose dagiti tattao ti Israel iti maysa a kari. Kinunana, “Awan duadua nga umayto ti Dios kadakayo. Iti dayta a tiempo masapul nga awitenyo dagiti tulangko manipud ditoy.” ²⁶ Natay ngarud ni Jose, sangagasut ket sangapulo ti tawenna. Kalpasan a binalsamoda isuna, inkabilda isuna iti maysa a lungon idiay Egipto.

Ti Biblia

Unlocked Literal Bible in the Ilocano language of the Republic of the Philippines

copyright © 2019 Door43 World Missions Community

Language: Ilocano

Translation by: Door43 World Missions Community

Contributor: Alexander D. Pagtacunan Sr., Ambrocio A. Dat-ay Jr., Anabel Magulod, Angelita H. Goco, Arlyn D. Fianza, Daniel Disay, Ely F. Belisario, Euhler Evangelista, Fredelyn R. Castillo, Gerry D. Pido, Gerwine P. Puguon, Irene China Covita, Jacquelyn Pinchingan , Jeffrey G. Arevalo, Jennilyn D. Inway, Jhun Dat-ay, Jomar N. Puclalay, Johnny Ray Lumawan, Jonathan D. Castillo, Jovy M. Lacaden, Juvie K. Jose, Karen F. Acio, Leonardo M. Disay, Liwliwa V. Ario, Lynn Castillo, Marben Obra, Marie fe Lardizabal, Maripple Lopez, Mary johanna delos Reyes, May ann Antonio, Micah H. Asis, Michael L. Pagtacunan, Miriam B. Pido, Nathaniel H. Pascio, Nerissa A. Kildo, Nieves Abluyan, Novie M. Espara, Ralph B. Lantion, Raymond, Recelyn Camilo, Reymark, Robert Diser, Rommel Flores, Sarah Aniban, Shirley L. Espiritu, Susan L. Soliven, Tomas Domingo, William Tolentino, Ambrocio A. Dat-ay, Arlyn D. Fianza, Bernard Serquina, Bernie Abarquez, David Castillo, Delfin Asis, Euhler Evangelista, Grace Delos Santos, Jhon Alicay, Jhon Sibayan, Jomar N. Puclalay, Jonathan D. Castillo, Jovy M. Lacaden, Juvie K. Jose, Karen F. Acio, Liwliwa V. Ario, Lorenzo Marilao, Marben Obra, Marlon Aggasid, Mary Johanna delos reyes acob, May ann Antonio, Michael L. Pagtacunan, Mila Agpalasin, Myrna Santos, Nerissa A. Kildo, Nieves Abluyan, Pablo Bernardino, Ralph B. Lantion, Recelyn Camilo, Ronnie Acob, Rudy Pascual, Sanie Castillo, Sarah Aniban, Shirley L. Espiritu, Tano Emboc,

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2020-06-10

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 31 Aug 2023

2ed8cbc0-a07c-572f-a9f0-aa114d36da98